

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

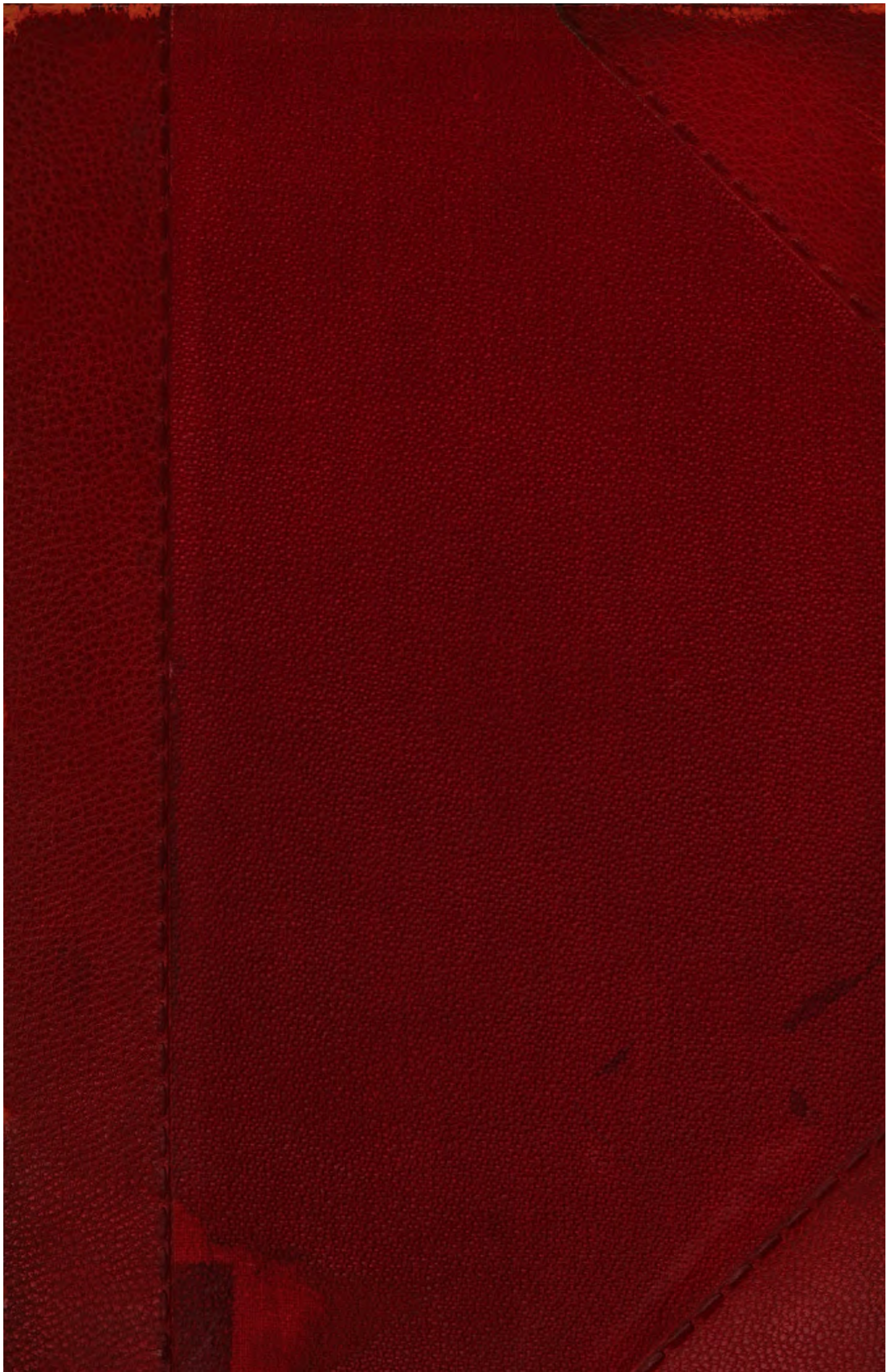
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

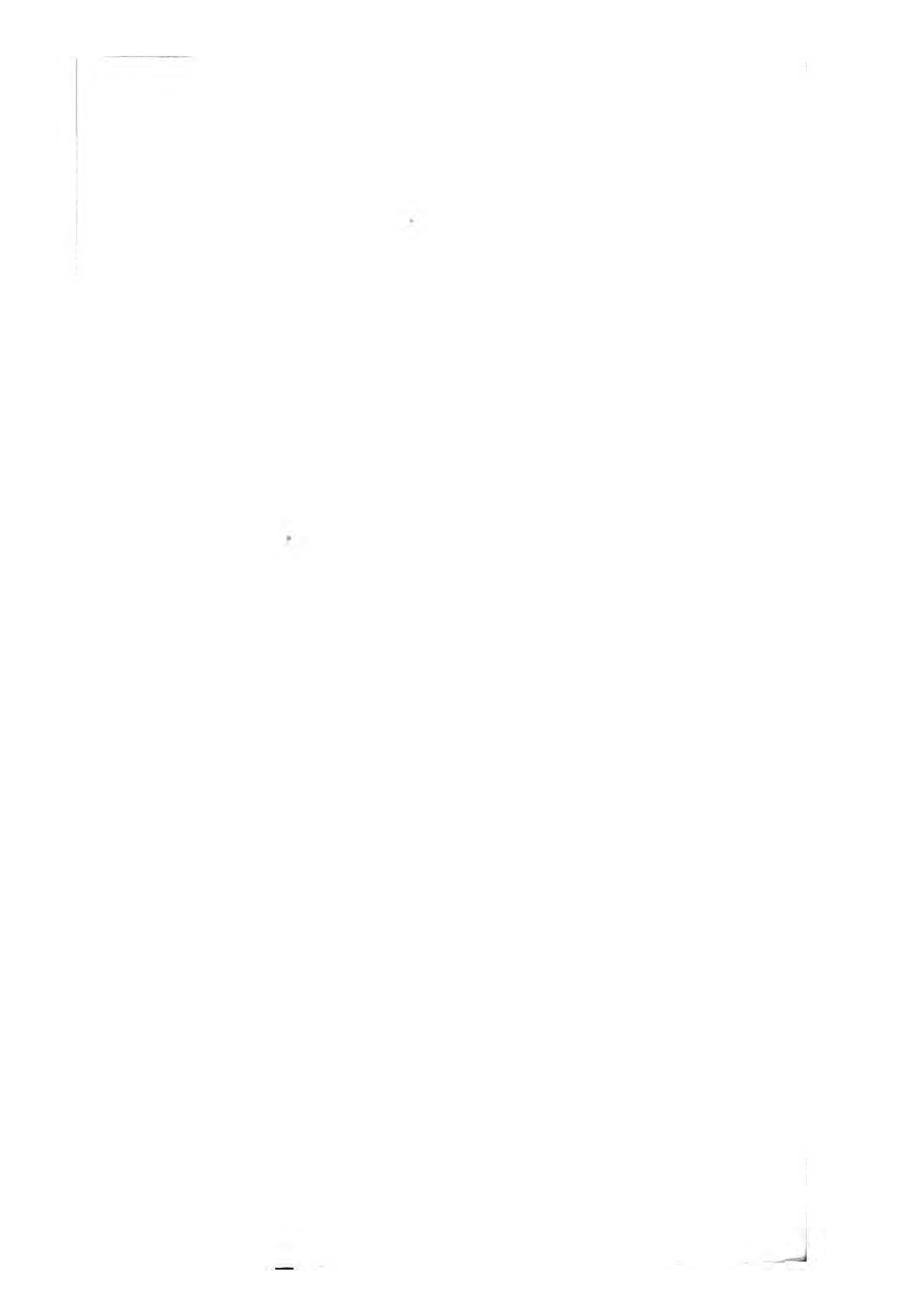
29261 e. 47

= Tbr. B (50) 25^c

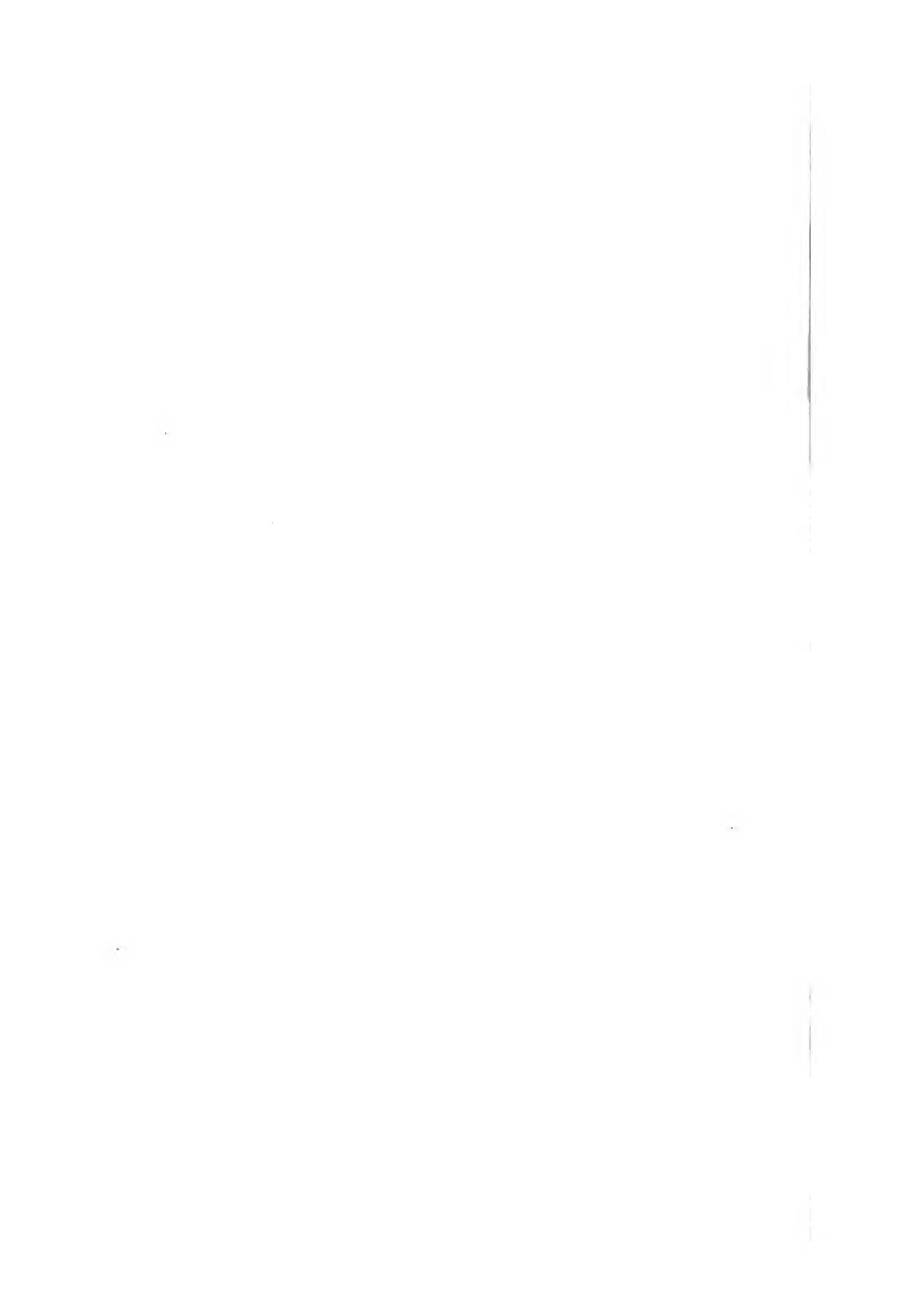
C. Gr. A. 943

C. Lat. A 278

50

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA.

R V F I F E S T I A V I E N I

A R A T E A

EDIDIT

ALFREDVS BREYSIG.

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI.

MDCCLXXXII.

1893.

BIBLIOTHECA

SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM TEUBNERIANA.

	<i>M. S.</i>		<i>M. S.</i>
Aelianus ed. <i>Hercher</i> . 2 voll.	9.—	Cicero, epistolae selectae ed. <i>Dietsch</i> .	
— varia historia	—90	2 partes	2.50
Aeneae comment. ed. <i>Hug</i>	1.35	— epistolae ed. <i>Wesenberg</i> . 2 voll.	6.—
Aeschines ed. <i>Franke</i>	—90	Commodianus ed. <i>Ludwig</i> . I & II	2.70
Aeschylus ed. <i>Dindorf</i>	1.20	Cornelius Nepos ed. <i>Halm</i>	—30
— einzelne Stücke	à —30	Cornutus ed. <i>Lang</i>	1.50
Alberti Troilus ed. <i>Merzdorf</i>	3.—	Curtius Rufus ed. <i>Fofs</i>	1.20
Ammianus Marc. ed. <i>Gardthausen</i> .		— ed. <i>Vogel</i>	1.20
2 voll.	7.20	Dares Phrygius ed. <i>Meister</i>	1.20
Anacreon ed. <i>Rose</i> . Ed. II	1.—	Demosthenes ed. <i>Dindorf</i> . 3 voll.	4.50
Andocides ed. <i>Blafs</i> . Ed. II	1.20	— Auch in 6 Partes, à pars	—75
Anthimus ed. <i>Rose</i>	1.—	Dictys Cretensis ed. <i>Meister</i>	1.50
Anthologia latina ed. <i>Riese</i> . I. 1	3.—	Dinarchus ed. <i>Blafs</i>	1.—
— I. 2	4.50	Dio Cassius ed. <i>Dindorf</i> . 5 voll.	13.50
— lyrica ed. <i>Bergk</i>	4.50	Dio Chrysost. ed. <i>Dindorf</i> . 2 voll.	5.40
Antiphon ed. <i>Blafs</i> . Ed. II	2.10	Diod. Siculus ed. <i>Dindorf</i> . 5 voll.	15.75
Apollodorus ed. <i>Bekker</i>	1.—	Dionysius ed. <i>Kiefsling</i> . 4 voll.	10.80
Appollon. Rhodius ed. <i>Merkel</i>	1.—	Dracontius ed. <i>de Duhn</i>	1.20
Appian ed. <i>Mendelssohn</i> . 2 voll.	9.—	Ecolgae poet. latin. ed. <i>Brandt</i>	1.—
Archimedis opera omnia. Ed.		Epicorum Graecorum fragm. ed.	
<i>Heiberg</i> . 3 voll.	18.—	<i>Kinkel</i> . Vol. I	3.—
Aristophanes ed. <i>Bergk</i> . 2 voll.	3.—	Erotici script. ed. <i>Hercher</i> . 2 voll.	7.50
— einzelne Stücke	à —45	Eudociae violarium ed. <i>Flach</i>	7.50
Aristoteles de partibus animal.		Euripides ed. <i>Nauck</i> . Ed. III. Vol. I & II	à 1.50
ed. <i>Langkavel</i>	1.80	— Vol. III. Fragmenta	2.70
— de arte poetica ed. <i>Christ</i>	—60	— Einzelne Stücke à	—30
— physica ed. <i>Prantl</i>	1.50	Eusebius ed. <i>Dindorf</i> . 4 voll.	15.—
— Ethica Nicomachea ed. <i>Susemühl</i>	1.80	Eutropius ed. <i>Dietsch</i>	—30
— de coelo etc. ed. <i>Prantl</i>	1.20	Fabulae Aesopicae ed. <i>Halm</i>	—90
— de coloribus, audibilibus,		Fabulae Roman. ed. <i>Eberhard</i> . Vol. I	3.75
physiognomonica ed. <i>Prantl</i>	—60	Florus ed. <i>Halm</i>	1.—
— politica ed. <i>Susemühl</i>	2.40	Frontinus ed. <i>Dederich</i>	1.50
Arriani expeditio ed. <i>Abicht</i>	1.20	Gaius ed. <i>Huschke</i>	2.70
— mit Karte	1.50	Gellius ed. <i>Hertz</i> . 2 voll.	3.30
— scripta min. ed. <i>Hercher</i>	1.—	Heliodor ed. <i>Bekker</i>	2.40
Athenaeus ed. <i>Meineke</i> . 4 voll.	12.—	Herodian ed. <i>Bekker</i>	1.20
Augustinus iter. ed. <i>Dombart</i> . 2 voll.	6.—	Herodotus ed. <i>Dietsch</i> . 2 voll.	à 1.35
Aulularia ed. <i>Peiper</i>	1.50	Hesiodus ed. <i>Koehly</i>	—45
Avienus ed. <i>Breysig</i>	1.—	— ed. <i>Flach</i>	—45
Babrius ed. <i>Schneidewin</i>	—60	Hesychius Milesius ed. <i>Flach</i>	—75
Boetius de inst. math. ed. <i>Friedlein</i>	5.10	Hieronymus ed. <i>Herdning</i>	2.40
— de consolatione ed. <i>Peiper</i>	2.70	Historici Graeci minores ed. <i>Din-</i>	
— comm. in libr. Aristotelis περί		<i>dorf</i> . 2 voll.	8.25
ἐπιτομῆς rec. <i>Meiser</i> . 2 voll.	8.70	Historia Apollonii ed. <i>Riese</i>	1.—
Bucolici Graeci ed. <i>Ahrens</i>	—60	Homeri Ilias, kplt. 1 Band mit	
Caesar ed. <i>Dinter</i> , kplt.	1.50	Einleitung von <i>Sengebusch</i>	2.25
— ed. <i>Dinter</i> . 3 voll.	à 1.—	— Odyssea, kplt. 1 Band mit	
— de bello Gallico. Ed. min.	—75	Einleitung von <i>Sengebusch</i>	2.25
— civili. Ed. min.	—60	— carmina, I. 1 (Ilias I)	—75
Cassius Felix ed. <i>Rose</i>	3.—	— I. 2 (Ilias II)	—75
Catullus ed. <i>Müller</i>	—45	— II. 1 (Odyssea I)	—75
Catullus, Tibullus, Propertius	2.70	— II. 2 (Odyssea II)	—75
Cebetis tabula ed. <i>Drosihn</i>	—60	Horatius ed. <i>Müller</i>	1.—
Celsus ed. <i>Daremborg</i>	3.—	Hygini Gromatici liber ed. <i>Gemoll</i>	—75
Censorinus ed. <i>Hultsch</i>	1.20	Hymni Homerici ed. <i>Baumeister</i>	—75
Cicero ed. <i>Müller</i> . Pars II. Vol. I,		Hyperides ed. <i>Blafs</i> . Ed. II.	1.35
Pars IV. Vol. I. II. III, jeder à	2.10	Iliadis carmina ed. <i>Koehly</i>	3.—
[Auch in 37 einzelnen Heften.]		Incerti auctoris lib. de Constantino	
— orationes selectae ed. <i>Klotz</i> .		Magno ed. <i>Heydenreich</i>	—60
2 partes	1.50	Iosephus, Flavius, ed. <i>Bekker</i> . 6 voll.	12.60
— orationes sel. edd. <i>Eberhard</i>		Isaeus ed. <i>Scheibe</i>	1.20
et <i>Hirschfelder</i>	2.—	Isocrates edd. <i>Benseler et Blafs</i> . 2 voll.	2.70
		Iuliani imp. op. ed. <i>Hertlein</i> . 2 voll.	6.75

R V F I F E S T I A V I E N I

A R A T E A

EDIDIT

ALFREDVS BREYSIG.

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI.

MDCCLXXXII.

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

IOACHIMO MARQVARDT

PIETATIS ERGO

PRAEFATIO.

Rufius Festus Auienus, is qui Phaenomena Arati in Latinum conuertit, uidetur idem esse, qui fecit epigramma de se ad deam Nortiam.*) is cum uersu quinto illius epigrammatis de multis carminibus suis praedicet, diuersus esse uix potest ab eo, qui cum alia carmina minora composuit (cf. Wernsdorf. poet. Lat. min. V 3 p. 1296 sqq.), tum et Arati Phaenomena et Dionysii Periegesin Latine reddidit et de ora maritima uersus plus uno libro complexus est, denique totum Vergilium, ut ait Seruius ad Aen. X 388, et Liuium iambis scripsit (cf. Wernsdorf. eodem libro IV 2 p. 553 V 2 p. 652). eiusdem hominis cognomen, etsi in epigrammatis inscriptione deest, in illo ipso non desi-

---

*) C. I. L. VI P. I n. 537 p. 103:

- I. R(ufius) Festus v(ir) c(larissimus) de se ad deam Norti[am].
Festus, Musoni suboles prolesque Avieni,
unde tui latices traxerunt, Caesia, nomen,
Nortia, te veneror, Lari cretus Vulsiniensi,
Romam habitans, gemino proconsulis auctus honor[e],
5 carmina multa serens, vitam insons, integer aev(um),
coniugio laetus Placidae numeroque frequenti
natorum exultans. vivax sit spiritus ollis!
cetera composita fatorum lege trahentur.
- II. sancto patri filius Placidus.
Ibis in optatas sedes: nam Iuppiter aethram
pandit, Feste, tibi, candidus ut venias.
iamq(ue) venis. tendit dextras chorus inde deorum
et toto tibi iam plauditur ecce polo.

deratur. nam quae primo uersu posita sunt uerba prolesque Auieni illud tecte, sed satis indicare uidentur. et ipsa illa suboles prolesque ad u. 370 Arateorum spectare atque, cum epigrammatis uersu septimo ollis scriptum esset, ea antiqua pronominis figura Auienum saepenumero usum esse recte monuit Wernsdorfius eiusdem libri uolumine V 2 p. 621 sqq. idem primis uersibus, quos sancto patri filius Placidus inscripsit, Arateorum principium designari uere iudicauit (V 2 p. 623). neque igitur Jacobo Sponio (cf. Wernsdorf. V 2 p. 623 et Boeckh. ad C. I. Gr. n. 372 p. 436) aliisque uiris doctis (cf. Mommsen. ad epigramma, quod supra attuli), Aratea ad patrem eius qui epigramma fecit referenda esse censentibus adsentiri possum. quodsi in titulo Graeco (cf. C. I. Gr. n. 372 = C. I. A. I n. 635), quo Athenienses ἀνδρίπατον τῆς Ἑλλάδος Ρούφιον Φῆστον honorauerunt, cognomen non additum est, haud scio an ibi Arateorum scriptor non indicetur. quae cum ita sint, etiam dubitari debet, utrum illi Rufius praenomen fuerit an Rufus. nam qui ei Rufium praenomen tribuerunt, illo titulo nituntur (cf. Wernsdorf. V 2 p. 623 sq. Mommsen, Herm. XVI p. 605 adn. 1 et 2). contorta res est et difficilis, ad quam expediendam ne codices quidem multum ualent. nam cum liber Ambrosianus habeat Ruffi, RVFFI forsitan factum sit ex RVFII. RVFII autem profectum uidetur a RVFI, quod in archetypo fuisse praeter Gudianum liber Vindobonensis et editio antiquissima testantur.

Fuit autem Auienus aetate Hieronymi, qui ('c. a. 387' cf. Mommsen. ad C. I. L. VI P. I n. 537) Aratum ab illo nuper in Latinum sermonem translatum esse in epist. ad Tit. libr. c. 1 scribit. cui poemati Auienum indicem fecisse Arati, harum rerum existimatoribus probasse mihi uideor in programmate Erfurtensi a. 1882 p. III sq.

Iam uero ad edendum Auieni Aratum duos adhibui libros manu scriptos, quorum unus est Vindobonensis, Mediolanensis alter. ac liber Vindobonensis est membranaceus, saeculi decimi, forma maxima, numero CXI apud Endlicherum, catalog. cod. philol. Latin. p. 54. scripturis quidem usus sum eis, quas olim habuit Mauricius Haupt. collatae sunt cum exemplo editionis Sanctandreae et in eo ipso notatae. codicem ipsum uersu 1580 finiri constat. praeterea desunt u. 324, 713, 1013, 1014, 1409. cum alii sunt mutili, tum u. 270 et 570 et qui iam in prog. Erf. afferendus fuit 1079; unus u. 675 etiam caesura eget.

A Mediolanensis autem est ex libris Ambrosianis, papyraceus, saeculi quinti decimi, secunda forma minore (2° min.) is olim fuit Bonini Mombritii. collatus est a Gustavo Loewe, cui facere non possum quin hoc quoque loco gratias agam ex animi sententia. hoc libro primum continentur Auieni Aratea usque ad uersum 1322. leguntur post undecim duodecimue linearum spatium uacuum u. 1335 usque ad u. 1581 et u. 1750 cum reliquis, quibus subscriptum est: Ruffi Festi Aratus explicit. Incipit eiusdem orbis terræ. quam quidem descriptionem orbis terræ excipiunt Arateorum uersus antea omissi, 1582 usque ad u. 1749. in eodem uolumine praeter haec duo Auieni poemata inueniuntur Germanici Aratea cum uita Arati et Arateorum Ciceronis reliquiae (cf. Hermes XV p. 180 n. 50). sed in Arato Auieni desiderantur u. 324, 624, 625, 713, 1013, 1014, 1300, 1323 usque ad u. 1334, 1409, 1743. ad quinquaginta uersus mutilati sunt, in quibus u. 270 et 570 et 1079. uersus

b   a

autem 675 habet fuge sollers. cum uero liber Ambrosianus sit recentissimus neque de archetypo ipso descriptus esse possit, iure dubitandum est, an mutatus ille ordo uerborum archetypo non debeatur. atque in

eo libro complures loci corrupti crucibus insigniti sunt; saepe etiam in margine quaedam notata sunt uelut ad u. 700: delphis non delphin.

L Ac ne illos quidem uersus Auieni perlustrare neglexi qui inueniuntur in Germanici codice Leidensi, qui signatur Vossianus Latinus Q. 79, cf. Germanici Aratea p. VII et progr. Erf. p. VII.

Et Gudiani libri Guelferbytanorum, qui est numero 132, inscriptionem attuli (cf. Hermes XI p. 251 n. 11).

e Ex editionibus quidem, quas fere omnes inspicere mihi licuit, ea, quam primam Georgius Valla Placentinus anno MCCCCLXXXVIII Venetiis parauit, media est inter codices et reliquos libros typis expressos, ut libri manu scripti fere instar sit. etenim in ea Auieni aliorumque poematis praescripta sunt haec:

Hic codex auieni cōtinet epigrāma. eiusdē arati phaenomena geographiā carmine heroico: & oras maritimas trimetro iambico: germanici quoq;: & marci tullii arati fragmenta: & Sereni uersus de uariis curandis morbis.

In quibus, nisi omnia me fallunt, conspicua est uetusti exemplaris effigies. Georgium autem Vallam, id quod primus uidit Mauricius Haupt (cf. Hermes IV p. 331), ea quae uetus exemplar ei praebuerat satis accurate repetiisse, ipsa scripturarum natura comprobatur. iam haec editio inter omnes eo excellit, quod Aratea praebet plena neque ullum uersum omittit. quo factum est, ut ex omnibus una u. 1479 seruatum traderet. neque eo setius praeter alios uersus sunt mutili 270, 570, 1079 et u. 675 requiritur caesura.

Haud ita multo post anno MD Aldus Manutius Romanus Arati phaenomena 'Ruffo Festo Auienio paraphraste' una cum Iulii Firmici Astronomicis aliisque libris, qui ad astrologiam pertinent, Venetiis in lucem edidit. quo libro omnes uersus praeter u. 1479 continentur. in eodem sunt mutili u. 270, 570, 1079 et

u. 675 expers caesurae est. in reliquis tamen rebus prorsus alia est condicio libri Aldini. neque enim dubitari debet, quin ille emendatorum manus expertus sit (cf. Hermes XII p. 155 n. 22 p. 157 n. 25 et progr. Erf. p. VI sq.).

Etiam emendatiora uerba poetae reddidisse sibi uisus est Ioachimus Perionius, qui 'Vergilii, Germanici Caesaris et Rufi Auieni carmina, iis respondentia Arati, quae a Cicerone conuersa interciderunt' anno MDXXXX Parisiis emittenda curauit. cuius lectiones cum ab Aldinis saepe discedant, tum aliquotiens concrepant cum codice Ambrosiano, uelut u. 1664 et in hoc libro et apud Perionium est saeuus. neque tamen ille multum perfecit. melius autem Auieno consuluit Guilelmus Morelius, qui anno MDLVIII primum Auieni Aratum cum Arato ipso Parisiis excudit. eius uestigiis institit Theodorus Graminaeus, cuius liber anno MDLXVIII Coloniae prodiit (cf. Buhle, Arat. I p. XXII). Manutii autem et Morelii opera quae in Arateis erant mutata, ea fere omnia ab omnibus, quae postea illa ediderunt, sunt recepta. sic uulgata quaedam poematis memoria, cum illorum uirorum studiis orta esset, usque ad hanc aetatem propagata est. a qua qui anno MDLXXXVIII editionem Sanctandream exornauit, iam non abhorret. ne Grotius quidem aliud fundamentum poematis emendandi ponere studuit. quamquam homo ille ingeniosus 'uix sextam egressus trieterida' Auienum Syntagmati suo, quod anno MDC Lugduni Batauorum foras dedit, adiunctum adeo ornauit atque expoliuit, ut qui post illum Arateis operam nauabant quae Grotius emendauerat repetiisse satis haberent. id fecerunt Petrus Melian (a. MDCXXXIV), Ioannes Buhle (a. MDCCCI), F. C. Matthiae (a. MDCCCXVII), quorum de editionibus nuper disseruimus (cf. progr. Erf. p. VIII). at multo plus ualuerunt ad Auienum restituendum Nicolai Heinsii emendationes, quae Syntagmati Grotiano ad-

iectae in bibliotheca Regia uniuersitatis litterariae Gottingensis adseruantur, et Ioannis Schraderi commentarius Berolinensis (cf. Hermes XV p. 183 n. 54) et Ioannis Schaubachii Aratea Lipsiensis (cf. Germanici Aratea p. XXIX et progr. Erf. p. VIII).

Ac de librorum manu scriptorum et editionum Venetarum auctoritate et cognatione sic iudico: saeculo nono aut decimo archetypi Arateorum fuisse apographon, in quo et uersus illi tres 270, 570, 1079 essent mutili et u. 675 desideraretur caesura. quibus mendis cum Vindobonensis et praeter caesuram u. 675 Ambrosianus atque editiones Venetae pariter laborent, libros nostros omnes ab illo apographo profectos esse necesse est. ex quo descripta esse suspicor duo exempla, quorum unum fuit plenum, alterum mutilatum. ex illo natae sunt Georgii Vallae et Aldi Manutii editiones, ex hoc libri manu exarati. iam uero et Ambrosianus a Vindobonensi et Aldina a priore editione tantum distat, ut inter exempla illa, ex quibus manuerunt, et libros ipsos alia exempla quasi gradus non possint non interiecta fuisse (cf. progr. Erf. p. VII). Vindobonensium autem libro, quippe qui propter aetatem et scripturarum praestantiam ad similitudinem archetypi accedat, imprimis fides habenda eiusque sequenda auctoritas est. Ambrosianum tamen ex recentiore exemplo deductum esse lectiones ipsae testantur, uelut Iupiter succus atque auctumnus genitrix humerus haud connitor (cf. progr. Erf. p. V). atqui cum editionum Venetarum similis ratio sit, priori plus tribuendum est quam posteriori.

His igitur adiumentis ita usus sum, ut omnibus fere scripturis, quae ad orthographiam pertinent, omisis imprimis librorum manu scriptorum discrepantiam gravissimam notarem, editionum autem raro rationem haberem, nisi quod initio Georgii Vallae lectiones attuli plures quam postea. et siquid in Aldina uel in

qua alia editione recentiore memoria dignum mihi uisum erat, uulgatae lectionis signo (*v*) notavi. et cruces illas codicis Ambrosiani omittendas statui, praeterquam quod eas exempli causa u. 1099 et 1292 reliqui, neque ea, quae in eodem libro inter lineas adnotata sunt, prorsus neglexi, uelut quod u. 352 supra propter scriptum est, ubi *i* significat id est (cf. Wattenbach, *Anleitung z. latein. Paläogr.* p. 25). nec omnibus locis una cum lectionibus a librariis ipsis emendatis eas adnotavi, quas illi antea posuerant. iam scripturas quasdam, quas leuiter mutatas recepi, sine ullo signo uncis inclusas addidi cf. u. 128. 183 alibi. quod ad res orthographicas attinet, omnibus locis, ut antea (cf. *progr. Erf.* p. VIII), sollertem et adque scripsi; in ceteris rebus, ubi certa ratio reperiri non potuerat, inconstantiam et consuetudinem libri Vindobonensis secutus sum. cum uero grauissimas tantum codicum lectiones afferre statuerim, in codice Ambrosiano flama et flamiger scriptum esse hoc loco monuisse satis est. etiam inde a u. 1581 pro succi genitrix similibus tacitus posui suci genitrix alia. inuitus tamen omisi haec:

139 ciscum flexo *A* 213 Neptūnique *A* 510 aut *V* haud *A* 826 piscem *correxit V* 843 circumuoluitur *V* 909 ne quas *A* 915 caelula *V* 941 aut *V* 976 credit *V* 1093 consorē *A* 1106 conditus *A* 1723 sintillas *A*.

Sed quo facilius pateat, quanta intercedat differentia inter uulgatas lectiones et nostras, has quauis rerum orthographicarum dissensione neglecta cum editione, quam F. C. Matthiae parauit, ita contulimus, ut lectionibus illius nostras adderemus. sunt enim hae:

1 inceptor | incentor 2 excelsam | et celsam 13 mundi primigeni | mentis primigenae 15 foedus | fetus 17 supremum | secundum 20 actor | auctor 21 pastor sacer | factus pater 22 perrumpit | perrupit 27 pater |

pariter 30 rapida inclinatio coeli | pigra inclinatio
 nodi 36 Nec defit | ne desit 38 arvis | auris 45
 aethereos | aeternos 58 cum tempore | cur tempora
 59 dimenso | demenso 66 superaret et | raperetur et
 80 nam | pars || carent | caret 82 luce | in luce 88
 ipse manens | usque manet 93 Terminus | Nec minus
 101 subjicit | subrigat 132 in fidem | infidum 133
 certo | toto || huic | haut 134 remorata | molita 135
 ac | aut 136 Sed quia | denique 141 ubi | ut 145
 caudae | cauda 148 ab ore | ob ora 157 demittitur |
 dimittitur 161 summa | summae 164 astris | astri
 171 ortus | orbis 177 indomiti | inmodici 186 in-
 sedisse | insidisse 187 aethra | aethrae 188 inclutus |
 inditus 201 stridet | stridit 223 gnati | gnato 250
 Heic | haec || minitatio | metatio 254 rutilat | rutilat
 255 torquet et | torqueat 256 in occiduis | inocciduis
 266 flammam | flammantur 267 lucis | lori 268 di-
 ducunt | deducunt || qua | *fax* 269 rutilo | reliquo
 270 sacer adscribitur illic | sacer *hic* adscribitur illinc
 278 ex | et || parente | parente's 286 tu | quae 288
 polo | pilae || lubrica | lubricum 302 promiscua rura ||
 promiscaque iura 313 jus fecerat | susceperat 325
 crepera | crepula 344 indomitus | inmodicus 346 suc-
 cum | fucum 347 externo | extremo 357 utrumque |
 utrimque 358 clare | claram || Arcto | arcton 360 ab
 ore | ob ora 361 fere | ferae 371 patrio | proprio
 402 oceanum | cyaneum 414 at | ut 425 tum | non
 431 oceano | Oceani 435 Boream | borean 437 cornu-
 que | cornumque 441 Iasidem | Iasiden 443 Tergum |
 tergo 445 tantum hinc | tantum 446 extremo | ex-
 trema 447 luminis | mominis 453 Absunt | adstat
 454 lucida | lurida || aegrae | aegre 455 Sic | uix 471
 succingitur | suppingitur 473 cornu | coni 474 ab-
 scisso | absciso 475 renectit | retentat 489 Namque |
 hunc 508 Tunc | Tum 510 ablapsu | ab lapsu 517
 nullumque | nulloque 522 remotus | locatus 528 est |

in || utrimque | utrumque 530 geminum suprema ju-
 gum | gemini suprema iugi 536 istic | istaec 540
 ductus | ductos 541 Dercia | Derceti 563 Threici |
 Thraeci 570 connexas. Lentae | conexas *omnis* lentae
 575 coeliger | caelifer 576 septem memorat | septem
 has memorat 582 Deo | dei || Mynthes | Minthes 591
 discretum | discretim 592 germanosque choros | ger-
 manoque choro 594 effigie | effigiem 595 istos | istac
 597 sub pingui | suppingi 598 tua Sisyphe | Sisy-
 pheia 599 scaevo | saeuo 612 aestus | aestas 618
 qua | quam 624 nam | iam 628 tegeter | tegerent
 630 qua | qui 631 At | ac || porro | ponto 633 ore |
 ora 636 pennis | pinnis 659 pigra | pigrae 662 nota |
 rota 664 tunc sunt | tum freta 666 phocae | focus
 668 reagunt | cogunt 675 fuge sollers | sollers fuge
 686 boream | borean 694 armiger | arbiter 703 ar-
 duos | arduus 707 hirsutum | auritum 721 suscipit |
 suspicit 723 dimittit | demittit 732 cyanea | coeanea
 743 qua | quae 744 fulgent rutila ut quae plurima
 longo | fuluo rutilant quae plurima longi 745 lateri |
 lateris 758 sollenni | solemne || monstrat more | rostro
 mouet 761 remulco | remulsi 776 multi | multum
 777 suorum | duorum 780 est | et || manans | manat
 789 Disdata | didita 793 ulnis | alnis 798 larga |
 unda 803 hic | ut 804 hic | huc 812 nulla | nulli ||
 forma | formae 813 hae | haec 819 ne spectanda |
 † nec expectanda 836 hae | haec 838 uni | alii 840
 lato | late || igni | ignis 841 Stellae quoque | quin
 stellae 852 imbrifer | umbrifer 856 producere | pro-
 cedere 871 fulguris | fulgoris 875 decedat | discedat
 881 superstantem | super stantem 884 se tendunt |
 sunt tantum 890 degerat | egerat 896 etiam | et
 eam 912 tam | nam 916 subiecti | subrecti 945 vo-
 catur | notatur 959 perstringuntur | praestringuntur ||
 perstringitur | praestringitur 963 superimminet | super
 imminet 965 ac | at 967 alius | alium 968 media |

medio || orbem | orbe 969 recludens | secludens 973 pul-
 susque | pulsuque 977 axe | axem 978 in occiduo | in-
 occiduum 988 meta | metae || cursu | curru 991 creperi |
 crepuli 993 in cani speciem | cani specie 1010 Hippocren-
 nes | Hippucrenae 1011 recto | recte 1014 aliis | alii ||
 at | et 1025 sint | sunt 1028 lapsis | lapsus 1034
 spatium | spatio 1056 supereminet | super eminent
 1066 ipse | ipsa 1067 non surgent | cum surgunt
 1068 praetentaque | praetextaque 1071 qui circum-
 plectitur | qua circum amplectitur 1075 aëre fluctus |
 aera fluctu 1076 aestus | aestu 1094 almi | omnis
 1099 illius concedit sideris ortu | nullo reses ortum
 uiscere profert 1105 extulerunt | extulerant 1106
 pennis | pinnis 1107 in se ipse | crure 1118 pen-
 narum | pinnarum 1122 salsae juba tota | salso iuba
 rore 1125 producens | protelans 1128 flagrantes |
 flagratas 1133 succedit | succendit 1140 vaga | uada
 1153 oceano | Oceani 1158 superinuehit | super in-
 uehit 1163 profundum | profundo 1165 undique |
 undas 1166 patulus | patulas 1171 o | est 1173
 neque obduri compegi | nefas duri conpegit 1176
 tabuerunt | caluerunt 1178 Tenet | tene 1189 male
 mali | mali 1190 contermina | conmercia 1195 fere-
 bant | uehebant 1197 ingerit | inserit 1202 in occi-
 duum | inocciduum 1205 solaque et | solio 1221 agit.
 At | agitat 1222 altera | aequora 1223 tunc | tum
 1226 Sagittiferi | sagittigeri 1243 quae | qua 1246
 sidera | uiscera 1250 superattractit | super attrahit
 1251 tingit | tangit 1261 Sed | Et 1269 salum | solum
 1282 rursum | sursum || edunt | edent 1283 Phrixei
 et | Phrixei 1292 super ulla | reses ullo 1293 vi-
 scera | uiscere || neque | noua 1298 evadunt. Tum |
 exsuperant cum 1303 Bootem | Booten 1313 mem-
 bra | tamen 1314 Quidni | quid nunc 1319 explicare
 notis | explorare notos 1326 primo | primum 1331
 primo | primum 1333 cedat | caedat || forma | formam

1340 ignem | ignis 1350 jugales | iuuenos 1352
 At | Ac 1357 non | nunc 1370 Cecropia | Cecropea
 1371 inseditque | inseuitque 1372 inventam | inuen-
 tum 1373 Sed | et 1377 Hoc ex fonte velut | Hic
 est fons unde et 1378 quo | quom 1379 aequora |
 et quom || paranti | parenti 1387 rabidis | rapidis
 1409 immadidum | inmadidi 1410 fundit | fudit 1413
 Multaque materia est | uuida materies 1424 eductum
 fervoris at objice mundus | et ductum feruentis ab
 obice mundi 1426 agris | agri 1429 aethrae | aethram
 1430 superna furor illisos fulguris | superne furens
 inlisio fulgoris 1431 rutilus | rutili 1436 jugales |
 iuuenos 1437 deorsum | deorum 1440 telluris | tel-
 luri 1461 praetendat | protendat 1465 protollens |
 protollat || currus | cursus 1466 sit | sic 1467 tum |
 se 1468 supinatum diducat lumen | supinato diducat
 lumine 1471 coruscus | coruscis 1475 boream | borean
 1479 deest | si luna alta tuens docet inclinariet alta
 1482 subrigit | subrigat 1484 ora | oras 1493 fissa |
 fessa 1494 induerit | induit ac 1505 Phoebae | Phoebe
 1509 axi compactum | axe adamanteo 1510 alta |
 altum 1515 obnitet | optinet 1517 imbrifer | um-
 brifer || Has super | his super 1518 Solis | Soli 1530
 orbis | orbem 1565 atra | ora 1566 orbem | orbe
 1567 facem | faciem 1576 induat | inbuat 1577 pro
 tractu | protractu 1578 labentem | labenti 1579 retro |
 taetro 1582 praecurrit | percurrit 1583 flumina | fla-
 mina 1590 nebuloze | nebuloso 1591 haecque | hic-
 que 1593 Sic | hic 1605 alta | adque 1620 ferat |
 serat 1623 ac in lapsu | et inlapsu 1625 sine | et
 1644 seruarunt | seruarint 1659 aërii | aeriis 1669
 ingens | saeuus 1681 convertit | cum uertit 1685 ne-
 bulam | nebulas 1696 repetunt | repetant 1707 totis |
 latis 1708 madebunt | natabunt 1709 relinquens |
 relinquet 1712 Reditur | sedibus 1724 trahit | ciet
 1726 vartice | uertice 1731 crassa | clara 1733 et |

ac 1734 referat | referant 1745 pennis | pinnis 1755
 signa | dura 1759 aethrae | aethra 1765 trepidus |
 trepide 1766 ad | ob 1805 *nondum* | *primum*
 1815 Namque | nam quae 1824 altam | altas 1825
 ventis | uenas 1827 hos | has 1829 modicum | mo-
 dico || agmen | agmina 1838 laetius | latius 1857
 commonstrant | cum stridunt 1859 Portendit | por-
 tendunt || praesentia multam | praesentiat ultro 1860
 omina | omnia 1871 ea | et 1877 perquire | perquires.
 Huc accedit quod sedes duorum uersuum (357 et 447)
 mutauit.

Proximum est, ut de eis locis dicam, in quibus
 ea, quae libri manu exarati praebent, aut tuenda aut
 mutanda esse existimauerim neque antea de illis dis-
 seruerim. ac primum quidem u. 66 ea, quae VA
 tradiderunt, seruanda esse neque pro raperetur et
 cum Grotio superaret et aut cum R. Ungerō, Sub-
 siciuor. p. 7 sq., repararet et scribendum esse ar-
 bitror. musam enim Arateam, incolam Tauri (cf.
 Scaliger. ad Manil. I 402) ad agros Cecropios et Aonas
 festinasse Auienus dicit. liberiolem autem casus ac-
 cusandi usum (cf. F. Haase, Vorlesungen über latein.
 Sprachwissenschaft II p. 81 sq. ed. H. Peter) fulcit
 Tacitus, cum ductum inde Congos exercitum annalium
 libro XII 32 dicit. similiter et ipse Auienus Vergi-
 lium, ut solet, imitans Herculem Hesperidum uenisse
 locos u. 180 dixit.

Iam caue credas Luciano Mueller (nou. mus. Rhen.
 XVII p. 184) u. 127 pro inmerso cum iam Tita-
 nius orbe scribenti *emenso* cum iam Titanus
 orbe. orbis enim ille est solis, quo inmerso i. e. in
 mare reuecto caelum rubescere et crepusculum oriri
 solet, id quod tremulo rubore a poeta significanter
 indicatum esse uix negaueris.

Ac quamquam u. 373 Lacedaemonius, quod ita
 habet Germanici codex Bernensis n. 88 (cf. German.
 Arat. p. XVII sq.), ut scriptum sit lache demonius,

haud parum arridet, tamen quod Auieni libri praebent praefendum esse censeo. nam Lacedaemoniis uidetur esse casus tertius, ut eam uocem auctore Grotio cum Aphidnis coniungi necesse non sit.

Iam uero illi, qui u. 582 sex solas e Pleiadum numero cerni carmine adserit, nomen est Minthes, quod recte praebet *V*, non *Mynthes*, quod scriptum est in *A*, aut *Amyntas* aut *Smintheus*, quorum nominum illud *N. Heinsius*, hoc *I. Schaubachius* sibi excogitauit. *Minthen* autem esse eundem, qui *Sminthes* esset, iam ab aliis intellectum est cf. *C. Robert*, *Eratosthen. cataster. reliq.* p. 28 sq.

Venio ad eos locos, quos mutandos esse ipse sentio. etsi in producta syllaba priore uocabuli statim, postquam ea de re disputauit *Fridericus Ritschellius* in eo libello, qui inscribitur de fictilibus litteratis Latinis antiquissimis (*Opusc. IV p. 274 sqq.*), offendi non debet, tamen u. 398 corruptum esse existimo. nam in hoc uersu mouet me unum illud, quod statim unius editionis *Aldinae* auctoritate probatum habemus; in libris autem manu scriptis et in editione principe scriptum est *statio mergite*. quod cum uerum esse nequeat, haesito an cum *N. Heinsio* scribendum sit:

tum succisa *Ceres strati* cum *mergite culmi* construitur.

Quid uero sibi uelit u. 819, non intellego. nam poeta, quoniam stellas illas inter cetum et gubernaculum nauis sub lepore positas et formae nominisque expertes simili luce esse et pari modo ac pariter oriri et occidere exposuit, addit haec, quae ita sunt in *VA*:

nec expectanda forent ponto quod sola carerent.
quodsi illa, quae ab *Auieno* tradita esse modo dixi, reputauimus, haud scio an suspicemur, eum u. 819 dicere uoluisse, cum res ita se haberet, illas stellas dignas fore, quae spectarentur et obseruarentur, nisi forma certa carerent. ex eis autem, quae nobis tra-

dita sunt, hanc sententiam aegre elicias. nam et priora illa nec expectanda corrupta esse manifestum est et quae secuntur, si modo recte tradita sunt, explanari non possunt. ac ne ab Arato quidem huius loci ulla petenda salus est. cuius ex uersu 382 uerba: καὶ οὐκέτι νῦν ὑπὸ θαύματι τέλλεται ἀστήρ Grotius (ad Phaenom. Arati p. 9) eo spectare censuit. Auienum enim, quod apud Aratum u. 382 scriptum inuenisset, id non ad eas stellas, quae antea nominatae essent, retulisse, sed ad ἀωνόμους illas, quarum postea u. 391 Aratus mentionem fecisset. itaque ille ineuntem uersum Auieni ita emendare sibi uisus est, ut scriberet: Ne spectanda forent, cum in reliquis uerbis non offenderet. qua coniectura quid perferit, me non uidere fateor. nec Cicero aut Germanicus huic loco salutem afferunt (cf. Ciceronis Aratea 164 sqq. Germanic. 375 sqq.). quid? quod fieri non potest, ut Auienus illas stellas ponto carere i. e. non occidere dixerit. accedit quod illas solas ponto carere censet. quod si tradidisset, sibi ipse non constaret, cum u. 115 ursas esse 'nescia signa salis nocturnique inscia casus' auctore Arato suo diserte docuisset. itaque ne alteram quidem uersus partem sanam esse patet. quod sensit Schraderus, cuius commentarius haec praebet nouata: mundo ceu sola laterent. quae cum audacius quam uerius dicta esse uideam, idem uereor ne in me cadat, qui haec proponere ausim: haec spectanda forent, forma nisi cuncta carerent. siquidem quod Auienus uoluerat cogitatione assecutus sum, id hoc uersu contineri certum est.

Leniore medicina eget u. 1014. ibi enim scripsi: desuper obliquo est *alii*, secutus uestigia Georgii Vallae, qui habet aluua. in reliquis autem editionibus scriptum est aliis uia. nam in libris VA hic uersus desideratur. obliquam igitur uiam uel meatum esse alii circulo i. e. signifero Auienus docet.

Haec habui, quae dicenda putarem de locis aut tuendis aut mutandis. quibus unum hoc addo, iam et u. 767 demittit esse apud Matthiaeum et u. 1696 quod ipse inueneram (cf. progr. Erf. p. XII) occupatum esse a Nicolao Heinsio.

Restat ut eis, qui haec studia in Auieno collocata adiuuerunt, gratias agam debitas. in his praeter Gustauum Loewe et Guilelmum Du Rieu nominandi sunt humanissimi illi bibliothecarum praefecti Otto de Heinemann Guelferbytanus, Ludolfus Krehl Lipsiensis, Riccardus Lepsius Berolinensis, Ioachimus Marquardt Gothanus, Hermannus Weissenborn Erfurtensis, Augustus Wilmanns Gottingensis.

Scr. Erfurti kal. Septembr. a. MDCCCLXXXII.

RVFI FESTI ARATVS.

Carminis incentor mihi Iuppiter! auspice terras
linquo Ioue et celsam reserat dux Iuppiter aethram.
imus in astra Iouis monitu, Iouis omine caelum
et Iouis imperio mortalibus aethera pando.

- 5 Hic statio, hic sedes primi patris. iste paterni
principium motus, uis fulminis iste corusci,
uita elementorum, mundi calor, aetheris ignis
astrorumque uigor, perpes substantia lucis
et numerus celsi modulaminis. hic tener aer
10 materiaeque grauis concretio, sucus ab alto
corporibus caelo, cunctarum alimonia rerum,
flos et flamma animae. qui discurrente meatu
mentis primigenae penetralia dura resoluens

RVFI FESTI ARATVS *scripsi cf. programma Erfurtense*
a. 1882 p. III sq. Rufi. Festi. Arati incipit liber primus de
positione syderum; *inscribitur V* Rufi Festi Arati Liber primus de
positione syderum *A* Rufi Festi Avieni viri clari Arati
Phenomena *Gudianus n. 132* Rufi festi auieni. VC. arati phae-
nomenon Liber Incipit *e* 1 incentor *VAe* inceptor *v* *cf.*
Hermes XI p. 251 n. 10 || auspice terras *Ae* *correxit V* 2 et
celsam *VA* excelsam *e* *cf. Hermes XV p. 186 n. 62* || reserat
Ae *corr. V* 4 imperio *Ae* *corr. V* || aethera pando *e* a & era-
^c
lando *V* aethera scando *A* 5 primi patris iste paterni *e* prunis.
atris. istefatni *V* primus satus iste saturni *correxit A* 8 perpes
Ve perpes *A* 9 et numerus *Ve* Innumerus *A* 11 alimonia
Ae alimonia *V* 12 discurrente meatu *Ae* discurrente ^ameatu *V*
13 *cf. Hermes XII p. 152 n. 13*

impleuit largo uenas operatus amore,
15 ordinis ut proprii fetus daret. iste calorem,
quo digesta capax solidaret semina mundus,
inseruit. rite hunc primum, medium adque secundum
uox secreta canit sibi, nam permixtus utrimque
et fultus sese geminum latus unus et idem est,
20 auctor agendorum propriique patrator amoris
et mundi uere factus pater. hic chaos altum
lumine perrupit, tenebrarum hic uincula primus
soluit et ipse parens rerum fluitantia fixit.
hic dispersa locis statuit primordia iustis,
25 hic digestorum speciem dedit, iste colorem
inposuit rebus sexuque inmixtus utroque
adque aevi pariter gemini, simul omnia lustrans,
sufficit alterno res semine. rerum opifex hic,
hic altor rerum, rex mundi, celsa potestas
30 aetheris adque Erebi, pigra inclinatio nodi,
insociabilium discretio iusta deorum.
cuius et extremum tellus opus, ignea cuius
lumina sunt late sol et soror: ille diei
tendat ut infusi rutilum iubar, altera noctis
35 ut face flammanti tenebrosos rumpat amictus,
ne desit genitis pater ullo in tempore rebus.
istius ille anni pulcher chorus, alta ut hebescat

---

15 fetus *scripsi* foedus *VAe* cf. *Hermes eodem quo antea loco* 16 quo *VA* Quum *e* || 17 secundum *VAe* supremum *Grotius* cf. *Hermes XVI p. 123 n. 73* 18 utrimque *V* utrūque *A* 19 sese *Ae* se *V* || unus *VA* unum *e* 20 auctor *VA* actor *Grotius* || propriique *Ae* corr. *V* || patrator *Ae* corr. *V*
21 factus pater *A* factus ^pfacer *V* pastor sacer *e* cf. *Hermes XII p. 152 n. 14* 22 perrupit *VA* perrūpit *e* 27 Lustrans *Ae* lustrarū *V* 28 semine *V* semine *A* sēmina *e* 29 altor *V* alter *A* aliter *e* 30 Erebi *A* herebi *Ve* || pigra *Ae* corr. *V* cf. *Hermes XI p. 247 n. 1* 33 sunt late sol et *Ve* sunt *p.* (*sic*) late solet *A* 34 ut *Ve* omittit *A* 36 ne *scripsi* nec *VAe* cf. *Hermes XII p. 153 n. 15* || desit *VA* defit *e* 37 ut hebescat *A* utebescat *V* tepescat *e*

terra gelu, uer ut blandis adrideat auris,
puluerulenta siti tellurem ut torreat aestas
40 et grauis autumnu redeat fetura parentis.
hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis, isto
praeceptore solum grauibu uersamus aratris.
iste modum statuit signis, hic rebus honorem
infundit, tenebris hic interlabitur aethrae,
45 uiscera et aeternos animat genitabilis artus.
denique ne longum marcentia corda iacerent
mundanique ortus mens inmemor omnia sensim
uilia conciperet neque se subduceret umquam
fontis in aeterni primordia, quo uelut amnis,
50 quem festina citis urget natura fluentis,
lapsu continuo riturae in corpora nostra
prorumpunt animae seriemque per aethera nectunt:
hic primum Cnidii radium senis intulit astris
mortalemque loqui docuit conuexa deorum,
55 cur Hyperionios nepa circumflecteret ignes,
autumni reditu cur sub gelido capricorno
bruma pruinosi iuga tristia solueret anni,
cur spatium lucis, madidae cur tempora noctis
libra celerque aries demenso pondere Olympi .

---

38 adrideat auris *Schraderi commentarius Berolinensis*
Hauptius cf. *Hermes* V p. 189 adride ataruis V arrideat aruis
A adrideat aruis e 41 isto e om. V et quo isto (et quo de-
leuit manus 1) A 42 uersamus V uersatur A || aratris A
aratrũ V aratri e 44 infundit V Infudit Ae 45 aeternos
animat VA aethereos animans *Grotius* cf. *Hermes* XII p. 153
n. 16 || genitabilis Ve genitalibus A 46 longum Ve ad lon-
gum A 47 omnia sensim v omnia&il V omnia setis A
omnia sensu e 48 uilia e Vigilia VA || umquam V ut que A
51 nostra Ve nostrę A 52 seriemque Ve serieque A 53 Cnidii
radium V cinidii radium Ve cum dura diu A 56 autumnu
v autuni V auctumni A Aut tunc e || gelido e legido V legido
manus 1 frigido manus 2 A 59 demenso pondere e demensof.
ondere V demensos cudere A dimenso pondere *Grotius* cf.
Hermes XIII p. 357 n. 33

- 60 aequarent, qua parte polus sublimior alto
cardine caeruleas Thetidis non tangeret undas,
quis polus umbrifero lateat declivis in axe
et uaga palanti cur signa errore ferantur.
quae rursum ingenio numerisque Solensibus idem
65 Iuppiter efferri melius dedit, incola Tauri
musa ut Cecropios raperetur et Aonas agros.
Me quoque nunc similis stimulat furor edere uersu
tempora, cum duris uersare ligonibus arua
conueniat, cum ueliuolo dare carbasa ponto
70 et cum uiticomo crinem tondere Lyaeo.
o mihi nota adyti iam numina Parnasei!
o per multa operum mea semper cura camenae!
iam placet in superum uisus sustollere caelum
adque oculis reserare uiam per sidera. maior,
75 maior agit mentem solito deus, ampla patescit
Cirra mihi et totis se Helicon inspirat ab antris.
Omnia, quae flammis pingunt radiantibus aethram,
nox agit et uerso ceu fixa trahuntur Olympo.
at non cuncta tamen signorum in lege putanda,
80 pars numeris et honore caret. micat omnibus ignis
et rutilo cunctis flagrat coma flammea crine,
sed quia non certa formarum in luce notantur

---

60 qua parte e qual arte VA 62 umbrifero Ae um-
brifero V 63 palanti Grotius palenti V pallenti Ae pal-
lanti V 64 quae A que Ve 65 efferri A eferi V efferi e
66 Musa ut Cecropios v Mus aut autce cropiof V Musa aut
Cecropios A Mus aut ceciopios e || raperetur VAe superaret
Grotius repararet R. Unger cf. praef. p. XVI 67 furor V
fauor Ae || uersu v ūfū V uersum Ae 68 tempora Ae tem-
pera V 69 ueliuolo A ueniuolo V ueli uolo e 70 uitic-
como VA uicti como e 71 adyti Ae additi V 76 Cirra
scripsi Circa V Cyrrha A Circha e Cirrha v || se Ve om. A ||
Helicon inspirat e elicon inspirat V Helicon is spirat A u. 77 in-
scribitur ARCTOË V Arctos Ae 77 aethram e om. VA 80 pars
Schraderi commentarius Berolinsensis cf. Hermes XV p. 183
n. 54 nam VAe 82 in VAe deleuit Grotius

omnia, sideribus cassum fit cetera uolgens.
mobilis en etiam mundi se machina uersat
85 ponderis et proprii trahit inclinatio caelum.
sed non axis item curui uertigine fertur
aetheris, ut stilus instabili conuoluitur orbi,
usque manet tenuisque procul sacra uiscera caeli
perforat et mediae molem terrae tenet. illum
90 non proluxa dies, non incumbentis Olympi
cursus agit motatue loco labor, ut semel haerens
constitit et ferri se circum cuncta remisit.

Nec minus extremo dispar polus. Oceano pars
sublime erigitur, subit altera, mersa sub undas,
95 pars Erebum et nigri iacet haec ut conscia Ditis.
hic notus, horrifera aquilonibus illa rigescunt
ac teres in gemina stridit uertigine cardo.
alter in optutum facilis, latet alter et alto
deprimitur barathro. sed qua sublimior axis
100 Tethyos undosae linquit cetosa fluenta,
contemplare, sacras ut mundus subrigat arctos.
sic astrum dici Cnidius dedit, Ausone easdem
uoce feras ursasque et plaustra uocare solemus,
fabula namque ursas, species dat plaustra uideri.

---

83 cetera *V* et aethera *A*   84 mobilis *Ve* Nobilis *A*
85 inclinatio *Ve* in licetio *A*   86 axis item *e* adfix item *V*
ad sixitem *A* || curui *Ve* cur ui *A*   87 ut *v* aut *V Ae* || orbi
Ve ob orbi (ob *deleuit manus 1*) *A*   88 usque *Nicolaus Hein-*
sius luce *V Ae* ipse *Grotius* || tenuisque *Grotius* tenusque *V Ae* |
sacra *e* *correxit A* sagra *V*   90 proluxa *e* frolixia *V* prolyxa
A || incumbentis *Ae* incubentis *V*   91 motatue *e* motat ue
A motatuel *V*   93 nec minus *V Ae* *Terminus Grotius cf.*
Hermes XI p. 248 n. 3   95 Erebum *VA* herebum *e*   97 ac
teres *Ve* *corr. manus 2 A* || stridit *Ve* stridet *A*   98 *cf. Hermes*
XV p. 188 n. 70   99 barathro *Ve* baratro *A* || qua sublimior
Ae qual ubi limior *V*   100 linquit *Ve* liquit *A*   101 subrigat
scripsi cf. Hermes XVI p. 124 n. 77 subitat *V* subitat *A* subigat
e   102 Cnidius *v* Cnydius *A* gnidius *Ve*   103 ursasque
et *Ve* ursas que *A* || plaustra *Ae* plastra *V* || solemus *Ae* solem
V   104 ursas *v* ursa *V Ae*

- 105 has pater omnipotens nemorosi in ualle Lycaeï
 adsuetas duris quondam uenatibus aethrae
 intulit et rapto genetricis flore sacrauit.
 uel ceu fama dehinc docet altera, Creta ubi fluctu
 tunditur insanis late circumsona cauris,
 110 Iuppiter has idem rerum memor indultarum
 et custoditae referens pia dona salutis,
 cum puer agrestis inter Curetas et inter
 Dictaeae longum latuit crepitacula rupis,
 scandere flammigerum uictor permisit Olympum,
 115 nescia signa salis nocturnique inscia casus
 hospita et insanis aquilonibus. haut tamen ollis
 ora uel aduerso sunt obuia pectora motu,
 uersa Lycaoniis sed suspectatur in ursis
 forma super pariterque polo uestigia librant,
 120 in spinam et flammis ardentia dorsa iacentes.
 sic Iouis altrices teretem prope cardinis axem
 in caput inque umeros, Helice Cynosuraque, uersae
 praescia uenturis dant semper signa procellis.
 namque Helice Graios, Tyrios Cynosura per altum
 125 parua regit. non ulla facem succenderit umquam
 stella prior neque flammigeros eduxerit ortus
 ante alia, immerso cum iam Titanius orbe
 inbuerit tremulo Tartesia terga rubore,
 Cresia quam flammis inter primordia noctis
 maior agat uultusque sacros ostendat Olympo.
 illa licet paruo iaceat temone per aethram,
 uerior infidum tamen est currentibus aequor.
 cardine nam toto conuertitur (haut mora longos

---

107 rapto *v* raptor *V**Ae* 108 Creta *Ae* creca *V* 109 cauris
V chauris *A* tauris *e* 116 haut *correxi* aut *Ve* haud *A* 117 pectora
Ae pectura *V* 118 Lycaoniis *v* lycaonii *Ve* Lychaoniis *A*
 125 non ulla *v* non nulla *V**Ae* 127 immerso *VA* immerfo
e cf. praef. p. XVI 128 inbuerit (*Imbuerit*) *Grotius* inbuit & *V*
Imbuit et *Ae* 129 flammis *e* ylamas *V* flamas *A* 132 in-
 fidum *e* infidu *V* infido *A* 133 longos *Ae* longus *V*

pigra tenet gyros) neque ceu molita parumper
 135 flectitur aut tardo cohibet cunctamina lapsu.
 denique Sidoniis dux est Cynosura carinis:
 rector undoso cursus sulcatur in aestu.

Inter utramque dehinc praeclari nominis arcton,
 ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,
 140 squammeus agmen agens draco uoluitur adque obit ambas
 spirarum curuis anfractibus. hunc quoque, ut artus
 longius effusum spatiosa uolumina tendunt,
 compta Lycaoniis includunt plaustra choreis.
 qua caput est Helices, fundunt sese ultima monstri
 145 agmina et hac caeli uix cauda in parte quiescit.
 altera, qua spirae sinus est, sublime reponit
 uerticis et curuo ceu circumclusa dracone
 in dorsum alterius dorso iacet. anguis ob ora
 uertitur ac longe postremam lapsus in arcton
 150 rursum maioris repetit confinia signi.
 nec quae stella caput flammaram insignit honore,
 sola micat solaue rubent incendia crista,
 sed saetosa duplex adolet duo tempora fulgor
 et duo sub geminis oculi fulgoribus ardent.
 155 unicus ignis item mento aestuat ipsaque forma
 uerticis, in nutum ueluti curuata parumper,
 qua per dimensos dimittitur ordo meatus,

---

134 molita *Ae* mollita *V* 136 denique *VAe* indeque *N*.
Heinsius || dux est *v* ducet *Ve* lucet *A* 137 rector *Ve*
 rarior *A* 138 arcton *A* arecto *V* arcto *e* 140 squammeus
v Squamif *V* Squameus *Ae* || ambas *e om. VA* 141 spirarum
Ve spissarum *A* || ut *VAe* ubi *Grotius cf. Hermes XI p. 248*
n. 5 || artus *Ve* arcton (*deleuit manus 1*) arcton *A* 143 in-
 cludunt *Ve* inducunt *A* 144 monstri *Ve* monstra *A* 145 hac
Ae ac V || uix cauda *e* uixanda *V* uisanda *A* || quiescit *Ve*
at. cit
 quiescit *A* 148 ob ora *A* obora *V* ab ora *e cf. Hermes XIII*
p. 357 n. 34 151 nec quae *Ae* Necq; *V* 153 saetosa *e*
 setosa *V* se cosa *A* 155 mento *Ve* merito *A* || aestuat ipsa-
 que *Ae* estuatis saq; *V* 157 dimittitur *Ve* tent *A*

- flectitur adque Helices caudam spectare uidetur,
 cuius in extremum spatio propiore per aethram
 160 sibila protenti succedunt ora draconis.
 quin super illa etiam summae confinia caudae
 stella subit, dextri quae temporis igne coruscans
 aemula uicinis accendit lumina flammis.
 at decliue caput uertexque obliquior astri.
 165 hac in parte sacri procumbere cernitur axis,
 qua pater Oceanus, rutili reparator Eoi,
 occasus ortusque salo moderante coercet
 et gemina alternae miscet diuortia metae.
 Inde pruinoso si lumen abusque dracone
 170 in conuexa feras oculosque in proxima mundi
 declines, qua parte globo tumet altior orbis,
 illa laboranti similis succedet imago,
 protinus expertem quam quondam dixit Aratus
 nominis et cuius latuit quoque causa laboris,
 175 Panuasi sed nota tamen, cui longior aetas
 eruit excussis arcana exordia rebus.
 nam dura inmodici memorat sub lege tyranni
 Amphitryoniaden primaeuo in flore iuuentae,
 qua cedunt medii longe secreta diei,
 180 Hesperidum uenisse locos adque aurea mala,
 inscia quae lenti semper custodia somni

---

158 uidetur *Ae* uid & *V* 160 ora *e* ara *VA* 161 caudae
A cauda *Ve* 162 coruscans *Ve* coruscat *A* 163 uicinis
Ve ut eternis *A* 166 rutili *Ae* rutuli *V* || reparator *Grotius*
 reparatur (reparat̃ *V*) *VAe* 167 salo moderante *Grotius* salē
 oderante *V* salum moderante *A* sale moderante *e* u. 169
inscribitur ENGOSIN *V* Engonasin *Ae* || 169 lumen *Ve* lum̃ti *A*
 171 orbis *VAe* ortus *v* cf. *Hermes XIII p. 365 n. 48* 173 quam
Ve qua *A* 175 Panuasi *scripsi* Panniaffi *V* Panasi *A* Pan-
 nyasi *e* || cui *Grotius* ceu *VAe* || longior *Ae* logior *V* 176 ar-
 cana *Ve* arca *A* 177 inmodici (immodici *A*) *VAe* indomiti
Grotius cf. *Hermes XII p. 153 n. 17* 178 Amphitryoniaden
 (corr. *m. 2*) *A* Amphytrimoniaden *V* Amphitryoniadem *e* || iu-
 uentae *e* om. *VA* 179 diei *Ae* deei *V*

seruabat, carpsisse manu, postquam ille nouercae
insaturatae odiis serpens uictoris ab ictu
spirarumque sinus et fortia uincula laxans
185 occubuit; sic membra genu subnixa sinistro
sustentasse ferunt, sic insidisse labore
deuictum fama est. ac tum Tirynthius aethrae
inditus et solio fultus sublime paterno est.
Iuppiter hanc speciem, miseratus acerba laborum,
190 reddidit et talem cerni permisit Olympo.
en manus ipsa dei uiolenta in uerbera pendens
erigitur dextraeque dehinc impressio plantae
tempora deculcat maculosi prona draconis.

Poplite succidui qua sideris ampla patescunt
195 terga dehinc mersumque iacet sublime umerorum,
adspice ceu rutilus uibret lux Gnosia flammis.
haec quondam Bacchi monumentum fulget amoris,
haec Ariadnaei capitis testatur honorem.
trina ter inlustrant hanc lumina parsque coronae
200 serpentem uicina subit, qua sibila in arcton
ora draco inclinans stridit flabris aquilonis;
post tergum nixi pars uoluitur ac uelut haerens
rursum defessi reseratur nuntia signi.

Istius extremo sub uertice, uertice quippe
205 sideris innixi, clarum nosces ophiuchum.

---

182 ille *V* illa *Ae* 183 insaturatae (*Infaturate*) *e* infaturatae *V* infaturat *A* || odiis *Ve* eo diis *A* || uictoris *Ve* uictor *A*
186 insidisse *V* insedisse *Ae* 187 Deuictum *e* Deinctu *V* Deuictus *A* || Tirynthius *v* Tyrintius *VA* thirynthius *e* 188 inditus *V* Inclytus *Ae* *cf.* *Bursiani acta, quae inscribuntur Anzeige-Blatt zum Jahresbericht etc., n. 2 a. 1881 p. 6* 189 miseratus *VA* miratus *C. Robert, Eratosthen. cataster. reliq. p. 27* || acerba *v* acerua *VAe* 192 impressio (*impressio*) *Ae* inprefio *V* *u. 194 inscribitur CORONA VAe* 195 mersumque *Ve* mersusque *A* 196 adspice *correxi* aspice *A* Auspice *Ve* 197 quondam *Ae* condam *V* || monumentum *Ve* monimentum *A* || fulget *Ae* fluget *V* 201 stridit *Ve* stridet *A* 202 post tergum *Ae* Postergum *V* || nixi pars *e* nixif. ars *V* mixis ar s *A* *u. 204 inscribitur OPHIVCHVS VAe*

Triccaei sidus stat nominis et cui pingui
ture Epidaureae fumant altaria sedis.
in Styga decursis parcarum ab origine fuis
merserat Hippolytum sors ultima iamque per imas
210 Cocyti tenebras et stagna nigrantia Ditis
portitor ille Charon Thesidae fata uehebat.
hic inmaturi sed enim miseratus acerbum
leti supplicium Neptunique aspera iussa
algentis artus Erebo procul intimo abusque
215 suscitatur adque animae rursus tepefacta calore
uiscera mundanas reuocat medicator in oras.
non tulit omnipotens ortu cuiquam generato
Deucalioneo fas esse nouissima fata
uincere et incassum decurrere pensa sororum
220 moxque trisulca polo iaculatus fulmina celso
et super aerae uibrans incendia flammae
morte repertorem medicinae audacis in umbras
deicit, at gnato reparans solacia Phoebos
asperaque extincti miseratus fata nepotis
225 surgere nocturno iubet inter sidera motu.
hic ergo insignis ardens uenas ophiuchus,
hic rigidos artus formae anguinenae honore
arduus, hic tantos umeris uibrantibus ignes
euomit, ut, pleno cum luna nitescit in orbe
230 menstruaque ingenti iam tempora diuidit ortu,
nequaquam lentis obscurior ex umeris lux
marceat. at manibus non compar flamma rubescit,
nam suffusa leui resplendent ultima luce,

---

206 cui *Ve* ceu *A* 208 in Styga *A* In striga *V* 210 Cocyti
e Cociti *V* Coccyti *A* 211 portitor *Ae* Portiter *V* 213 leti
V loeti *A* 223 deicit *correxi* Deicit *A* Deiecit *V* Deiecta
e || at gnato *scripsi* agnato *VAe* ac gnato *v* ac gnati *Grotius*
cf. Hermes XI p. 249 n. 7 228 uibrantibus *Ve* uibrantis *A* ||
ignes *Ve* in (*deleuit m. 1*) ignes *A* 229 nitescit *v* nitescet *VA*
nitescēt *e* 230 ingenti *v* angenti *VA* angenti *e* 233 resplen-
dent *V* respondent *A* resplendeat *e*

sed cerni sunt prompta tamen postremaque parco
 235 igne micant. ille angue manum consertus utramque
 erigitur serpensque dehinc elabitur, ambas
 flexilis et medium cingit spiris ophiuchum,
 quem super haerentem plantarum mole duarum
 scorprios in geminas effusus uiscera partis
 240 afflictusque oculos maculosaque pectora pressus
 sustinet. attiguas euoluitur anguis in auras
 agmine non aequo neque tanta uolumina conpar.
 nam qua dextra manus sinuoso adfigitur angui,
 parcius ab domino terga explicat; altera porro
 245 plurimus ac multo per laeuum pondere lapsus
 funditur et rutilo, qua lux sedet ignea, mento
 usque Ariadnaeae sese uicina coronae
 lubricus inclinat. post spiram brachia quondam
 formidata truci suspexeris Orioni.
 250 haec concessa etenim curuis metatio chelis.
 huc falcata Chii repserunt cornua monstri,
 sidereae nimium facis indiga. namque hebes ollis
 ignis et optunso marcent incendia crine.
 Callisto rutilet stellis, quibus usque ferinam
 255 prona sit effigiem! quo cardine torqueat axem,
 semper inocciduis attollens lampada flammis,
 Arctophylax siue, ut ueteres cecinere, Bootes,
 famosa Arcadici testans commenta tyranni.
 et licet instanti similis similisque minanti

---

234 prompta ē prōta V prota A 236 elabitur e elabit VA
 239 scorprios Ve scorprios A 240 afflictusque v Efflictusque
 VAe 241 attiguas Ae attinguas V 244 terga e terta V
 terra A 245 multo e multos VA 246 mento Ae menco V
 248 spiram VA Grotius spreta e 250 metatio chelis VA me-
 catio uelis e cf. *Hermes XI p. 249 n. 8* 252 sidereae nimium
 Ve sydere enim ui A 253 optunso V obtuso Ae u. 254 in-
 scribitur BOOTES VAe 254 usque Grotius utque VAe cf. *Hermes*
XI p. 250 n. 9 257 Arctophylax e Arctophilax VA ||
 ueteres Ae ueterē V || Bootes Ae Botes V 258 tyranni Ae
 turranni V

- 260 terga Helices iuxta premat arduus, haut tamen umquam
in picturatae plaustrum procurrere matris
fas datur, antiqui quoniam contagio in illo
criminis et ueterum prohibetur culpa malorum.
nec minus in membris lux olli maxima uibrat
265 omnibus, ardet apex capiti, micat ignea late
dextera, flammantur umeri, flammam mouet instar
inter utrumque femur. qua se confinia lori
deducunt pedibus, maior *fax* luminis auras
uerberat et reliquo sidus magis aestuat astro.
270 nam locus Arcturo sacer *hic* adscribitur, illinc,
aurea qua summos adstringunt cingula amictus,
ebria flammanti consurgit stella rubore.
Qua protenduntur uestigia summa Bootis
quaque per immensum circumflagentibus astris
275 circulus obliquo late iacet astriger orbe,
contemplare sacros subiectae uirginis artus.
quam te, quam memorem? siue est genitor tibi summus
Iuppiter et Themide in terras demissa parente's,
seu patris Astraei clarum es genus, aurea cuius
280 sidera sunt proles et qui pro munere morum
inculpabilium nomen dedit omnibus astris.

---

260 Helices *e* Helicet *V* Helice *A* || iuxta *Ve* uixta *A*
264 olli *A* oli *V* olim *e* 265 micat *Ae* migat *V* || ignea *Ve*
ex aurea manus 1 A 266 flammantur *scripsi cf. Hermes*
XI p. 252 n. 12 flammā tumeri V flama tamen post tamen
quinque fere litterarum spatium uacuum A flammam humeri e ||
instar A insta Ve 267 lori *scripsi* locis *Ve* lucis *A* latis
Schraderi commentarius Berolin. 268 deducunt *VAe* diducunt
v || fax N. Heinsius om. VAe qua *v* 269 reliquo *scripsi cf.*
Hermes XV p. 183 n. 53 rutilo VAe || aestuat Ve aestaat A
270 *hic N. Heinsius om. VAe* 271 amictus *Ae* amici
V 272 rubore *A* robore *Ve u.* 273 *inscribitur VIRGO VAe*
273 Qua *Ve* Et qua *A* || protenduntur *e* protendunt *VA*
274 circumflagentibus *VA* circūflagentibus *e* 276 subiectae
Ve sub tectae A 277 summus *A* sumus *V* 278 et *Ae* ex *V* ||
terras e terra VA || demissa A dimissa Ve || parente's Hauptius
cf. Hermes VII p. 13 parentes Ve parente A 279 es *e* est *VA*

aut Pelusiaci magis es dea litoris Isis,
digna poli, consors et cura latrantis Anubis.
seu tu diua Ceres, sic nam tibi flagrat arista
285 et ceu Siriaco torretur spica calore
protentata manu, seu quae pernicibus alis
nec sat certa gradum uiduataque uertice summo
fluxa pilae uertis uestigia, lubricum ut aeuum
sors agat et subitis obrepat mobile fatum
290 temporibus. precor, in terras procul aethere ab alto
flecte oculos placidamque meis uenerabilis, oro,
pande sacris aurem. tu, cum sincera priorum
uita hominum nullis ageret sub legibus aeuum
aureaque innocuos seruarent saecula mores
295 sponte sua nec criminibus uia prompta pateret,
inter confusos populorum libera coetus
uersabare libens nullique obnoxia culpae
corda inhibens medias casto res more tenebas.
nullus telluri limes datus, indice nullo
300 culta secabantur neque iam discretio campum
metiri in dominos monstraueat, omnia rerum
usurpantis erant promiscaque iura per agros;
praestiterat cunctis communia cuncta uideri.
denique cum placidas crebro dea uiseret urbes

---

282 Pelusiaci *V* Pellusiaci *A* peleufiaci *e* 283 poli *VA*
coli *Schraderi commentarius Berolin.* || Anubis *VA* a nubis *e*
fif

284 seu tu diua *v* seu diua (fif *addidit manus 2*) *V* seu sis
diua *A* Seu diua *e* 286 manu seu quae *correx*i manu euque
V manus ea quae *Ae* 288 fluxa pilae *V* Fluxipilae *A* Fluxat
pilae *e* || uertis *Grotius* uestis *VAe* || lubricum *Ve* lubrica *A*
b a

290 precor in terras procul *Ve* procul in terras precor *A* ||
aethere *Ve* ab (*deleuit manus 1*) aethere *A* 294 innocuos *v* innocuo
VAe 297 obnoxia *Ae* obnoxia *V* 298 medias *Grotius* media *VAe*
cf. Hermes XIII p. 358 n. 35 || tenebas *Ae* tenebras *V* 300 seca-
bantur *Ae* secabant *V* 302 promiscaque iura *scripsi ex Heinsii*
coniectura promisca quietura *V* promiscaque cura *A* promiscua
iura *N. Heinsius* 303 praestiterat *Buhlus* Praestiterant *VA*

- 305 tectaque iusta uirum passim succederet, illa
feruentis late pelagi natura salumque
fluctibus instabile et glauci uada turgida ponti,
qua senior cano nutrit sub gurgite Nereus
delphinos uirides et physeteras anhelos,
310 ignorata suo seclusaque fine iacebant.
nulla fides undis, tumido commercia fluctu
nulla petebantur neque longis nauita terris
insinuare ratem susceperat, exul ut oris
omnibus externas ueheret per inhospita gazas
315 aequora et insano penderet saepe profundo.
omnia sed cunctis nasci dabat aurea terris
Iustitia et nullo discreuerat aere regna.
at postquam argento deformis uiluit aetas,
rarius in terras os inclinabat honestum
320 iam dea, uix summos adlabens denique montis,
cum cedente die Phoebus sub nocte propinqua
occiduus pronos urgeret in aequora currus,
usurpandam oculis sese dabat adcurrentum,
non ut fessa uirum repararet gaudia uultu,
325 sed crepula ut late uomeret conuicia uoce.
'parcite, uile genus!' lacrimis aiebat obortis,
'causa querellarum uestrum est scelus! aurea quondam
iudice me uestri uixerunt saecula parentes.
degener in uobis animus, sollertia uobis
330 peruigil, arte noua uitam traducere mos est.
omne aeuum studiis excudit. hinc quoque rursum,

---

305 iusta *Ae* iuxta *V* 309 delphinos *Ae* delpinios *V* ||
anhelos *Ve* anhelos *A* 313 susceperat *N. Heinsius cf. Hermes*
XVI p. 124 n. 78 ius fecerat *Ve* uis fecerat *A* 314 in-
hospita *Ae* inospita *V* 315 insano *e* insanos *VA* || profundo
(*correxit manus 1 A*) *VAe* 322 pronos urgeret *correxit ma-*
nus 2 A surgeret media proelii *in margine scriptum deleuit*
manus alia A prono surgeret *Ve* 323 sese dabat *Grotius*
sedebat *VA* sedabat *e uersum* 324 *omittunt VA* habent *e v*
326 genus *Ve corr. A*

- pro pudor adque dolor! nascetur uilior aetas
et lacerata genas ibit Bellona per urbes
saucia, ut infidas agitent certamina mentis.
335 haec ubi permaesto rauco congesserat ore,
alite procursu sese in conuexa ferebat
protinus adque oculos fugiens exosa sequentum
linquebat coetus hominum. ruit haec quoque rursum
uiuendi series ac successere pudendo
340 aerea saecla habitu. fraus ilicet et furor ardens
adque cruentus amor chalybis segnisque libido
et malesuada lucri rabies subit, omnia terror
degener ac maestae facies formidinis inplet.
secreti inmodicus uada gurgitis ultima uersat
345 Tiphys, Agenoreo color hinc mentirier ostro
incipit Assyriumque bibunt noua uellera fucum,
ebria ut extremo splendescat lana ueneno.
sic iusta in populos mox uirginis inculpatae
exarsere odia et caelum pernicibus intrat
350 diua alis spatiumque sibi subuecta per auras,
unde procul terras summa uix cerneret aethra,
propter anhela libens late capit astra Bootis.
Istius extremis umerorum partibus urget
stella facem qualique rubent incendia flamma,
355 quae subiecta procul caudam maioris ad ursae
uertice brumalis circumuoluuntur Olympi,
358 plurima quippe procul claram fax ardet in arcton,

---

334 infidas agitent *Ve* infidis agitent *ex* infida sagitent
manus 2 A || mentis *V* meteis *A* metas *e* 336 sese *Ve*
sere (*r litterae pars erasa uidetur*) *A* 337 sequentum *Ae* se-
quentium *V* 339 series *Ae* seriens *V* 342 malesuada (*male-*
suadat correxit V) *V* male suada *Ae* 345 Tiphys *V* Tiphis
A || Agenoreo *Ae* Agenoseo *V* 346 uellera *Ae* uellara *V* ||
fucum *V* fuccum *A* succum *e* 347 extremo *Ve* externo *A*
.i. prope
348 iusta *e* iuxta *VA* 352 propter *Ve* propter *A* 356 circum-
uoluuntur *A* circumuoluunt *V* *u.* 358 *hic collocaui cf. Hermes*
XIII p. 358 n. 36 claram *scripsi* clara *VA*

357 talis utrimque modo simul et fulgore micat lux.
359 nec contemplandi labor anxius, omnia primis
360 obuia ceu uibrant obtutibus: unus ob ora,
qua sunt prima ferae uestigia, praeminet ignis,
altera, qua pedibus regio est clunalibus, ardet
stella itidem genibusque dehinc se tertia promit
aemula, qua rutilae flagrant confinia caudae.
365 non tamen his species, non sunt cognomina certa,
sed permixta simul uulgi uice conuoluuntur.

Illa quidem supero conserta relabitur axe,
inscia piscosi semper salis. ipsius autem
subiectos capiti geminos tibi cernere fas est,
370 Spartanam, geminos, subolem prolemque tonantis
egregiam et proprio post reddita numina caelo.
nam Lacedaemoniis Mars cum caluisset Aphidnis,
Castora Cecropii tulit inclementia belli.
at frater lucemque et fata superstitis aeu
375 exosus sortem lacrimis efflagitat aequam.
protinus alternae germanos tempore uitae
Iuppiter attollit caelique in celsa receptans
aeternae flagrare facis iubet ignibus ambo.

Aluo Helices cancer subuoluitur astraque cancro
380 Iuno, nouercales ut semper proderet iras,
praestitit. hic etenim, Lernaei gurgitis hydram
ureret Alcides cum flammiger, ausus in ipsum

---

357 utrimque *scripsi* utrique VA 361 qua *F. C. Matthiae*
Hauptius Hermes VII p. 13 que V quæ A || ferae A *Hauptius*
ibidem fere V 362 altera qua V alter aqua A 363 geni-
busque V genibus que A 364 qua rutilae A quā rutilae V
u. 367 *inscribitur GEMINI VA* 370 Spartanam V Spartha-
nam A || subolem V sobolem A || prolemque AL plēq. V
371 proprio VAL patrio *Grotius* 372 Lacedaemoniis A Lacede-
demoniis V lache demonius *Germanici codex Bernensis n. 88 cf.*
praef. p. XVI sq. 376 alternae germanos A alterna egermanos V
377 attollit AL attolit V 378 ambo V ambo ^{pambos} A ambos L
u. 379 *inscribitur CANCER VA*

reperere uictorem. qua duro concaua dorso
 tegmina curuantur, geminus micat ardor in auras.
 385 hos dixere asinos ortos Thesprotide terra
 et sidus, Lenaeae, tuum. disternat aer
 crassior hos. itidem qualis praesepibus esse
 forma solet, dispar chelarum flamma coruscat.
 namque tribus stellis adoletur dextera cancro,
 390 laeua duas pigro succendit fomite flammis.
 Qua postrema pedum rutilant uestigia in arcto,
 maxima flammigeri mundus trahit ora leonis.
 membra dehinc, longi qua sese semita caeli
 plurima protendit, torrentur fomite acuto
 395 singula et adsiduis ardet leo uiscera flammis.
 hic Hyperionii flagrat uia Solis et isto
 se duce caerulei referunt momenta caloris.
 tum succisa Ceres statim cum mergite culmi
 construitur, flauos tondentur semina crines
 400 omnia et aduertas late coquit area messes.
 tunc et Threicii repetunt animosa aquilones
 flabra polo, tunc cyaneum stata flamina caeli
 propellunt pelagus. longis hoc tempore in anni
 otia sunt remis, pontus uehit ipse carinas.
 405 Aurigatorem par sit quoque cura uidere,
 namque tuas aures inplebit fabula sollers

---

384 curuantur *A* curbantur *V* 385 ortos *A* corr. *V*
 386 Lenaeae *e* Lenaeae *V* Lenaeae *A* sic (ò) solent scholiastae uocati-
 uos indicare. *Gustauus Loewe* 388 coruscat *v* corusca *VAe*
 at *Lerneas*
 390 Laeua duas *V* Lacuannas *A* || fomite *AL* fomite *V* *u.* 391
 inscribitur LEO *VA* 391 uestigia in arcto *e* uestigiã arcto *V*
 uestigia arcto *A* 393 qua sese semita *v* quia semete *VAe*
 394 protendit *v* protendunt *VAe* || torrentur *V* terreni *A*
 396 Hyperionii *A* yperionii *V* 398 Ceres statim cum mergite *v*
 Cere statio mergite *VAe* cf. *praef. p. XVII* 401 Threicii *A* treici *V*
 402 cyaneum *A* coniecit *Hauptius* cf. *Hermes IV p. 331* coeanum
V || flamina *A* flãmna *Ve* *u.* 405 inscribitur AVRIGA *VA*

Cretaei pecoris. haec lac memoratur alumno
 infudisse Ioui capra, nutrix dicta tonantis.
 stelligero subuecta polo est, ille inpiger autem
 410 pulcher Erichthonius currus et quattuor olim
 iunxit equos, pronus qui non procul in geminorum
 laeua iacet fusoque super se corpore tendit
 plurimus adque Helices caput inclinatur ab ore.
 ille quidem in spatium membra explicat, ut capra laeuo
 415 fixa umero clare sustollitur, ipsius autem
 fine manus paruas haedorum suspice flammās.
 qui postquam Oceano sese expediere sonoro,
 saeua procellosis inmittunt flabra fluentis,
 ut spumosa truci pulsantur litora fluctu
 420 et uaga caeruleas inuoluant aequora puppes. ~
 Nec minus aurigae qua sunt uestigia curui,
 cornigeri late tenduntur pectora tauri.
 illic saetosam pecoris perquirere frontem
 esto memor, flexo iacet illic crure, minaces
 425 in terram figens oculos. non cetera signa
 flammarum similem procul inter sidera formam
 ostentare ualent. gemino sic cornua ductu
 erigit aetherii uigor ignis et ignis utrimque
 sic camuris ardet protractibus, haut tibi signis
 430 perquirenda aliis pecoris frons aequore surget
 Oceani. proprio taurum deprenderis ore,

407 Cretaei pecoris *v* Crete ipse coris *V* Crete ipse choris
A Crætei pecoris *e* || haec *v* hic *VAe* 409 est *V om. A*
 410 Erichthonius *A* Erictonius *V* 411 iunxit *V* iungit *A* ||
 qui non *v om. VAe* 415 sustollitur *V* substollitur *A* 418 pro-
 cellosis *V* procelosis *A* 420 puppes *e* ppupes *V* pupes *A*
u. 421 *inscribitur* TAVRVS *VA* 423 saetosam *correxi* se-
 tonsam *V* setosam *A* 425 figens *A* fingens *V* || non *scripsi*
cf. Hermes XII p. 153 n. 18 tum *VAe* 428 uigor *Grotius*
 rigor *VA* 429 sic camuris *v* Sicca. muris *V* si (*correxit*
m. 1) chamuris *A* Si camuris *e* || haut *correxi* audi *V* aut *A* ||
 tibi *V* ibi *A* 430 aliis pecoris *V* aliis fro (*deleuit m. 1*) pe-
 coris *A* || aequore surget *A* aequo resurget *V* 431 depre-
 deris *v* deprenderis *V* deprehenderis *A* depræhenderis *e*

- cornua sic uera sub imagine curua dehiscunt,
sic mediam creber pecori frontem asperat ignis,
sic hyades tauri toto procul ore coruscant.
435 at borean laeuo qua taurus acumine pulsat,
desuper aurigae dexter pes imminet astro.
una pedem aurigae dextrum cornumque sinistrum
stella tenet pecoris. simul in conuexa feruntur,
sed prior occidui taurus subit aequoris undas.
440 Nec mea musa senem tacitum Cephea relinquet,
447 non eget huius enim sedes sacra mominis hilum.
441 Iasiden quoque summa poli Cephea reuoluunt,
illum quin etiam rutilae pater intulit aethrae
donauitque polo. tergo Cynosuridos ursae
post habitat geminasque manus a pectore tendit.
445 at diducta pedes tantum mensura seniles
446 diuidit, extrema quantum pede distat ab ursae.
448 Rursum decliui si uisum tramite uergas,
prima tibi ut flexi linqatur spira draconis,
450 infortunatam spectabis Cassiepiam.
sed nec multa tamen, cum caelum lumine toto
luna replet, taetram ut superet fax aurea noctem,
occurreret genetrix oculis quaerentibus. adstat
lurida maerenti; tenuis rubet ignis et aegre
455 lux hebes est matri, uix qualem Caria quondam

---

433 mediam *Grotius* media VA 437 cornumque VAe
cornuque v cf. *Hermes XV p. 186 n. 63* 438 feruntur A
fer V u. 440 inscribitur CEPHEVS VA 440 tacitum e
tantum (tm A) VA u. 447 hic posui cf. *Hermes XIII p. 364*
n. 47 447 mominis scripsi nominis V numinis A || hilum v
illum VAe 445 at e ad VA || tantum VA tamen e u. 448
inscribitur CASSIEPIA V casiopea A 450 Infortunatam e inpor-
tunatam V importunatam A || Cassiepiam V Cassiopeam A 452
taetram (tetram) V terram A 453 oculis A oculis (?) V || adstat
Hauptius cf. *Hermes VII p. 13* adsunt VA 454 lurida
Schraderi commentarius Berol. Hauptius cf. *Hermes eodem*
quem modo indicaui loco et XV p. 183 n. 54 lucida VA

nouerat intrantem per claustra tenacia clauem.
formatur stellis distantibus inque umeros uix
tenditur angustos, natae fera fata retundunt.

- Namque subest teretisque poli simul orbe rotatur
460 Andromeda, ingenti quae semper luce coruscans
sponte oculos in membra rapit. face denique uertex
ardet anhelanti geminamque per aera fundunt
lucem umeri et summis lux aestuat ignea plantis.
465 Andromedae et toto uibrant in corpore flammae.
sed tamen hic etiam uiuax est poena dolenti,
nam diducta ulnas magna distendit in aethra
uinculaque in caelo retinet quoque, tenuia quippe
brachia contortis adstringunt uincula nodis.
470 Rursus odorato qua uertex crine tumescit,
Andromedae capiti suppingitur indiga pleni
aluus equi, summo qua fax in uertice uibrat
uirginis inque auras coni uice surgit acuti.
ipsa sub absciso late micat aurea uentre
475 cornipedis, simul hunc lux indiscreta retentat
communique rubent duo semper sidera flamma.
tris latus adque armos aliae pecoris pinxere
et spatio disiuncta pari fax aemula flagrat:
plurimus ignis inest, uasto globus aestuat orbe.

---

456 tenacia *A* tenauia *V* *u.* 459 *inscribitur* ANDROMEDA
VA 459 rotatur *Grotius* notatur *VA* 460 ingenti *Grotius*
incenti *VA* 462 anhelanti *A* hanelanti *V* || geminamque *A*
geminanque *V* 463 summis *A* sumis *V* 467 ulnas *e* uinas *V*
uinas *uel* iunas *A* || in *e* *om.* *VA* 468 uinculaque *V* Vincula
quae *A* || retinet *Grotius* retinent *VA* 469 uincula *Grotius*
nubila *VA* *u.* 470 *inscribitur* EQVVS *VA* 470 qua *Grotius*
que *V* quae *A* 472 equi summo qua *Grotius* aequis sumo
que *V* equus summo que *A* || uibrat *e* uibrant *VA* 473 coni
uice *VA* comuice *e* cornu uice *v* *Hermes* *XV* *p.* 186 *n.* 63
474 absciso *V* abscisso *A* || uentre *A* uentrae *V* 475 hunc *v*
hoc *VAe* 477 armos *V* harmus *A* || pecoris *v* pecore *VA*
pecori *e* 479 ignis *A* ingnis *V*

480 sed non et capiti similis rubor ipsaque ceruix,
 quamuis procero surgat iuba maxima collo,
 languida marcenti uix est spectabilis igne.
 ultima quae mento sese explicat, haut minor illa
 quattuor est primis, quae formam lumine claro
 485 cornipedis simulant. non hic equus integer artus,
 non quadrupes caelo sustollitur, at tenuis aluo
 erigitur media, nam cetera pone negantur,
 et quatit aetherias primis modo cruribus auras.
 hunc, hunc Aonio quondam memorant Helicone
 490 inclita post Lyciae redeuntem bella Chimaerae,
 mystica qua rupes doctis obmurmurat antris,
 herbarum carpsisse comas et gramine odoro
 expleuisse famem, sed cum sitis arida fauces
 ureret ac nullo manaret gurgis hiatu,
 495 inlisisse pedem — cornuque excita repente
 lymfa camenalem fudit procul Hippocrenen.
 Aones hoc latici posuerunt nomen equino
 pastores. strepit haec placido inter saxa susurro
 adque Helicone cadens sese sitientibus herbis
 500 inserit, Ascraeas donec uaga gurgite ualles
 uiuificet. rigat hac animas et Thespia pubes
 semper et in latices inhiat gens fontis alumni.
 ast ecus alterno redit inter sidera motu
 Oceanique salo caput exserit. haut tibi magni
 505 cura laboris erit caelo spectare sereno
 cornipedem, micat ille procul flagrantibus astris
 et perfusa recens educit pectora ponto.

Tum celer ille aries, longi qui limitis orbe

480 sed non et *v* sed et non *Ve* Sedet non *A* 481 surgat
A surget *V* 483 haut *correxi* aut *V* haud *A* 486 at
Grotius et *VA* 487 nam *Grotius* iam *VA* 491 obmur-
 murat ante rasuram manus 1 *V* imurmurat manus 2 *VA*
 492 carpsisse *A* carpsisse *V* || odoro *corr.* *V* odore *A* 496 Hip-
 pocrenen *A* Hippocrenen *V* 501 uiuificet *A* Viuificet *V* 503 ecus
 manus 1 *V* equus manus 2 *VA* u. 508 inscribitur ARIES
VA 508 limitis *V* luminis *A*

aethera percurrens numquam Cynosuridos ursae
510 segnior ab lapsu conuertitur, haut procul astro
uisus equi, magno celsum secat aera motu.
parcior hic rutilae semper facis, indigus ignis
spectatur iusti. nam quanti luminis astra
esse solent, aciem quibus aurea luna retundit,
515 marcida lanigeri tantum se forma sub auras
exerit, in tenui quamquam primordia Phoeben
orbe habeant nulloque decus dea proferat ore.
sed licet hunc oculis frustra sectere per aethram,
nam semper propriis caret ignibus: en tibi propter
520 Andromedae claro rutilantia cingula in astro
suspectanda patent. uocat ingens balteus ultro
quaerentem. non longa aries statione locatus
in conuexa redit, paruo se tramite subter
distinet et medio caelum citus ordine currit,
525 ultima chelarum qua brachia quaque corusco
circulus axe means rutilum secat Oriona.

Est etiam Graio quod semper nomine nostri
deltoton memorant. simile in latus istud utrumque
porrigitur, summum signo caput angulus artat
530 et gemini suprema iugi uicinia mordet.
tertia quae stantes sustentat linea ductus,
parcior, haut simili sese sub limite tendit
et contracta modum gemina face flammigerarum
stellarum superat. quin et qua subter in astro
535 lanati marcent pecoris pluuioque tepescunt

---

510 ab lapsu *A* ablapsu *V* cf. *Hermes XV p. 186 n. 64*
513 spectatur *V* spectator *A* 522 locatus *VA* remotus *Grotius*
cf. *Hermes XII p. 154 n. 19 u. 527 inscribitur DELTOTON*
VA 528 simile in latus *A* corr. *V* cf. *Hermes XII p. 154*
n. 20 529 summum corr. *V* summo *A* 531 ductus *V*
doctos *A* 532 haut *correxi* haud *v* aut *VAe* || sub limite
tendit *V* sublime tetendit *A* 533 gemina *v* geminas *Ve* ge-
minis *A* 534 stellarum *A* stellerum *V* 535 pecoris *A* pec-
coris *V*

iam uicina noto, minor istaec linea luce
et fulgore facis praeuertitur. at locus olli
post tergum Andromedae. sic se tulit ordo dicatus.

Hinc si uicino flectaris lumina uisu

- 540 inque notum sensim boreali ab cardine ductos
inclinere oculos, proles tibi, Derceti, piscis
surgent Bambycii. sedes data quippe duobus
piscibus, ingenti qua celsam circulus aethram
orbe secat. tendit qua pennae extrema sinistrae
545 ales ecus, mundo qua pectora laniger alto
urget et aduerso surgentem corpore taurum
respicit: hic medio signantur sidere pisces.
quorum alius rigida consurgit in aera forma
celsior et borean propior subit, alter aquarum,
550 Troicus haurit aquas funditque ubi ephebus ab urna,
pone audus iacet in notialia nubila pronus.
sed tamen hi late stellis ex ordine fuis
nectuntur caudas et lenta trahuntur utraque
uincula, per caelum coeunt quae singula rursus
555 et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
caelestem memorat quem sollers Graecia nodum.
ex umero Andromedae laeuo quoque noscere piscem,

---

536 istaec linea e iste clinea V istec linea A istic linea v
537 olli V illi A 538 post tergum A postergum V || se tulit
V rettulit A || dicatus e dicat V om. A u. 539 inscribitur
PISCES VA 539 uisu A uisō V 540 sensim v sensi VA
fensum e || ductos N. Heinsius doctus V ductus A 541 Derceti
N. Heinsius tertia VA e Dercia Grotius || piscis A pisces V
542 surgent V surget A || Bambycii correxi Bambicii Grotius
Bombicii VA 543 ingenti v incenti VA incerti e 544 pennae
Grotius penna V pirina A 545 ales ecus V ale secus A || qua
V qui A 547 hic Grotius hinc VA 549 borean V boream
A || subit Grotius sapit VA || alter aquarum v altera quarum
VAe 550 haurit A auriat V || funditque ubi ephebus Grotius
fundit quo phoebus (phebus V) VA u. 550 Heinsio auctore
subditicium esse censet Schaubachius 554 coeunt V count A ||
singula A cingula V || rursus V rursus A 555 tenentur A
teneut' V u. 557 inscribitur PERSEVS VA

qui rigidum celsi suspectat cardinis axem,
 perfacile est, ulnae nam proximus iste sinistrae
 560 caerulus erigitur. quin et uestigia propter
 Persea sub uolucris par est tibi quaerere forma.
 in caput inque umeros rotat aegram machina mundi
 Andromedam, Thraeci nam sub flabris aquilonis
 nititur alato uindex pede, maxima cuius
 565 dextera maerentis solium prope Cassiepieae
 tenditur ingentique dehinc uestigia passu
 puluerulenta quasi cano procul aere pandit.
 Pleiades femoris pariter sub fine sinistri
 Perseus protollit. locus has habet artior omnis
 570 conexas. *omnis* lentae facis haut procul istas
 ostentat rutili lux sideris, aegra sororum
 lumina; nec claro flagrat rubor aureus astro.
 his genitor, uero si fluxit fabula fonte,
 Poenus Atlas, subiit celsae qui pondera molis
 575 caelifer adque umero magnum super aethera torquet.
 fama uetus septem has memorat genitore creatas
 longaeuo, sex se rutila inter sidera tantum
 sustollunt. septem fert fabula prisca sororum
 nomina (sex sese tenui sub lumine reddunt):

---

561 par *v* pars *VAe* || forma *V* forme *A* 562 rotat *V* rorat
 manus 1 rotat manus 2 ^{rorat} a in margine manus 1 ut uidetur *A*
^{p cor}
 563 Thraeci nam *correxi* Threici nam *N. Heinsius* Threicii nam
V nam Threicii *A* thraici nam *e* || flabris *e* fabri *VA* 565 Cas-
 siepieae *V* Cassiopeae *A* 566 dehinc *V* dabant *A* 567 pandit
V tendit *A* u. 568 *inscribitur* PLEIADES *VA* 570 *omnis*
addidi auctore Schaubachio qui omnes supplendum esse censet,
om. VAe 571 ostentat *V* ostentata *A* || rutili *V* truci *A* 574
 Atlas *A* atlans *V* || subiit celsae *V* subiit (*deleuit manus 1*) celsae
 subiit *A* || pondera *A* pondere *V* 576 fama *V* flama *A* || has
A h. a. s. V *omittunt ev* 577 sex se rutila *V* sex hec turba
A 579 tenui *V* *quinque uel sex litterarum spatium uacuum*
praebet A

- 580 Electra Alcyoneque Celaeno Taygeteque
 et Sterope Meropeque simul famosaque Maia
 prole dei. cerni sex solas carmine Minthes
 adserit, Electram caelo abscessisse profundo
 ob formidatum memorat prius Oriona.
- 585 pars ait Idaeae deflentem incendia Troiae
 et numerosa suae lugentem funera gentis
 Electram taetris maestum dare nubibus orbem,
 saepius obscuris caput ut sit cincta tenebris.
 non numquam Oceani tamen istam surgere ab undis
- 590 in conuexa poli, sed sede carere sororum
 adque os discretim procul edere, detestatam
 germanoque choro subolis lacrimare ruinas
 diffusamque comas cerni crinisque soluti
 monstrari effigiem. diros hos fama cometas
- 595 commemorat tristi procul istac surgere forma,
 uultum ardere diu, perfundere crinibus aethram,
 sanguine suppingi rutiloque rubere cruore.
 quin Meropen alii, postquam Sisypheia uincla
 et thalamos saeuo sortita est omine diuum,
- 600 indignam aera credunt mage sede fuisse.

580 Electra e Erecta V Helectra A || Celaeno v Celeno
 VAe || Taygeteque A tarigiteq. V 581 famosaque V for-
 mosaque A || Maia v mala Ve Malam A 582 cerni V post
 unius uel duarum litterarum spatium uacuum ermi A || Minthes
 Ve Manthes A Mynthes v cf. praef. p. XVII 583 adserit V
 ad se A || Electram V helectram A 585 deflentem V de-
 flentem A 587 Electram V Helectram A || taetris V etheriis
 A 591 discretim V discreti A || detestatam Grotius desti-
 tutam V destitutam A cf. Hermes XII p. 154 n. 21 592 ger-
 manoque choro VA germanosque choros Grotius || subolis V
 sobolis A || lacrimare ruinas Grotius lacerata ruinis VA 593
 diffusamque A diffusamque V 594 diros V correxit A 595
 istac scripsi istos VA 597 sanguine V sanguine A || sup-
 pingi A suppingui V 598 alii Grotius adiit V || Sisypheia v
 sypheia Ve || uincla e uincla V pro uersu 598 praebet haec:
 Pura mero p postquam (post p octo uel nouem litterarum
 spatium uacuum) A 599 et V Per A

sic anceps numeri fit fabula sexque per aethram
 uergilias cerni tenet usus, sed simul omnis
 artauere globum. ter in auras angulus exit
 flammiger et mixtis Atlantides ignibus ardent.
 605 nec tamen est famae similis uigor, ampla sorores
 fabula nobilitat, modus ollis parcus et ignis
 uix tenui longe face fit spectabilis. istas,
 alterno redeunt cum bina crepuscula mundo,
 seu nox astrales adolet cum caerulea flammis,
 610 seu matutinus cum sidera disicit ortus,
 conuolui caelo summae pater annuit aethrae.
 nec minus arenti cum crine attollitur aestas
 et cum cana comas redit anno bruma rigenti,
 tempora designant. nam si se gurgite tollunt
 615 uergiliae, curuas in flaua noualia falces
 exercere dies; si condunt aequore flammis,
 tellurem presso proscindere tempus aratro.
 Est chelys illa dehinc, tenero quam lusit in aeuo
 Mercurius, curua religans testudine chordas,
 620 ut Parnaseo munus memorabile Phoebos
 formaret neruis opifex deus. hanc ubi rursum
 concentus superi compleuit pulcher Apollo,
 Orpheus Pangaeo docuit gestare sub antro.
 hic iam fila nouem docta in modulamina mouit
 625 musarum ad speciem musa satus, ille repertor
 carmina Pleiadum numero deduxerat. at cum
 inopia Bassaridum carpsisset dextera uatem

---

601 sic anceps *A* siccanceps *V* 607 fit *V* sit *A* 609 astrales
Grotius australes *VA* 610 disicit *correxi* dissicit *V* disiiicit *A*
cf. ad u. 1550 614 designant *A* dissignant *V* 615 in flaua
V inflare *A* 616 exercere *e* exergere *V* exegere *A* *u. 618*
inscribitur *LVRA VA* 619 Mercurius *V* Mercurii *A* 623 Pan-
 gaeo manus 1 pengaseo manus 2 *V* Pegaseo *A* *u. 624 et*
625 omittit A u. 626 inscribitur cygnus (*partim erasum*) *A*
 626 Pleiadum numero deduxerat. at cum *V* Apollo du (*sic!*)
 memorandū duxerit arcum *A* 627 inopia Bassaridum *V* In
 quibus saridum *A*

et deuota uirum tegerent Libethra peremptum,
intulit hanc caelo miseratus Iuppiter artem
630 praestantis iuuenis, pecudes qui et flumina uates
flexerat. ac nixi qua semet sidera ponto
sustollunt, laeuum propter chelys haec femur adstat.
aduolat ast aliud latus ales et ora canoros
tenditur ad neruos, media est lyra sede dicata,
635 cygneo capiti et curuo contermina signo.

Namque et sidereis cygnus secat aethera pinnis,
donatus caelo, non claro lucidus astro,
sed tamen os flagrans et guttura longa coruscans.
grandibus haud equidem stellis, non his tamen atris
640 obscurisue micat. trahit in conuexa uolatum
perfacilem et dextro late Cepheida dextram
radens remigio summa ad uestigia laeuam
declinatur equi. sic magno praepes Olympo
subuehitur, subit occidui sic marmoris undas.

645 Nam post cornipedem flagrant duo sidera pisces,
pisces Bambycii, caput autem subter equinum
Laomedontiadae se dextra tendit ephebi.
ipse dehinc longos insignis aquarius artus
adstat ad hirsuti caudam pulcher capricorni.

---

628 tegerent *e* tegeret VA || Libethra A libenthra V
peremptum V potentum A 629 miseratus *e* miscratus manus
2 in rasura 'fuisse potest sera' V miratus A 630 pecudes qui
v pecudesq. V pecudesque Ae 631 flexerat V flexerit A ||
ac nixi scripsi adnixi VA At Nixi Grotius || ponto Hauptius cf.
Hermes VII p. 13 porro VA 633 ast aliud V quattuor
litterarum spatium uacuum praebet A || latus V laudatus A
634 tenditur V tunditur A || lyra (lira) sede V haud eade A
u. 636 inscribitur CYCNVS V cygnus A 636 sidereis *v* si-
deriis V sydoniis A || cygnus A in rasura manus 2 V 637 do-
natus V Conatus A 639 his V hic A 640 obscurisue A
manus 1 obscurisbe manus 2 V *u.* 645 inscribitur AQVARIVS
VA 646 Bambycii Grotius bombycii V Bombicii A 647 ephebi
V ephoebi A 648 artus V correxit manus 2 A 649 capri-
corni A capricornu V

- 650 Imus ut australi descendit circulus axe
signifer inque notum rutili cadit orbita solis,
hispida saetosi marcet species capricorni.
hic iam Threicio ueniens a cardine Phoebus
uertit iter pulsusque deum, mirabile dictu,
655 brumalis redigit. non tum mihi longa phaselis
aequora temptentur, non tum freta turbida pinu
quis petat! angusto decurrit tramite namque
parua dies uastoque dehinc deprensus in alto
nequicquam pigrae clamarit sidera lucis.
660 interea totis notus acer saeuiet undis
excitumque salum uerret notus. aurea Solis
cum rota cornigeri sidus pepulit capricorni,
tum dirum caelo frigus redit, aspera nautis
tum freta fluctiuagis, tamen isti saepe malorum
665 inmemores agitant totos in fluctibus annos,
mergorum et focis similes. trahit unda pauentis
ac retrahit, quaerunt oculis distantia longe
litora et in pontum cogunt lucra semper hiantis.
Par metus ex pelago tibi sit quoque, sole sagitta
670 cum levis adflatur, cum lux in arundine flagrat

---

u. 650 inscribitur CAPRICORNVS VA 650 descendit A
descendi V || axe A axae V 653 hic V hunc A || iam A in
rasura manus 2 V 656 non tum e intum manus 2 in rasura
V uictum A 657 tramite e tramine V septem uel octo lit-
terarum spatium uacuum praebet A 658 deprensus v dep̄ssus
V depressus A depr̄hensus e 659 nequicquam v nequaquam
VAe || clamarit v clamauit VAe 661 uerret V uertet A
662 rota V nota A cf. *Hermes XVI p. 127 n. 86* || sidus V
foedus A 664 tum scripsi tunc VA || freta N. Heinsius l . o
(t addidit manus 2) V cito A || fluctiuagis A f . . . uagis (quae
punctis indicaui extrita sunt) V || isti V istis A 665 totos V totis
A 666 focis scripsi cf. *Hermes XIII p. 359 n. 37* foci V phoci
A 667 ac retrahit V Acre trahti A 668 pontum A correxit
V || post pontum octo litterarum spatium uacuum praebet A hiantis
e. om VA *u. 669 inscribitur SAGITTARIVS VA*

ignis mundani, cum tela extrema coquantur
cumque sagittiferi torret uapor aureus arcus.
tum quoque si piceam spectaris surgere noctem,
informem taetris tellurem ut uestiat alis,
675 litus ama, sollers fuge caerulea tegmina noctis
exitiumque sali rabidique pericula ponti
anteueni, iam solve memor uaga carbasa malo,
iam prolixarum iaceat rigor antennarum.
mensis at infausti uel duri sideris index
680 scorpius exoriens sit tempore noctis adultae:
hic matutino ueniens procul aequore telum
exigit e pelago, telum trahit ultima cauda.
cunctatur pigro post tergum sidere iuxta
arquitens tardos et gurgite liberat artus.
685 tum Cynosura etiam maturae in tempore noctis
altius in boream sustollitur, abditur autem
Orion redeunte die, tum brachia Cepheus
protentasque manus medianque immergitur aluum.
Quin norunt aliam superum conuexa sagittam.
690 sed tamen haec arcu tereti caret inscia nerui,
inscia nam domini est. telum super aduolat ales,
ales olor, sed Threicio conterminus axi
cana pruinosa extendit colla sub arctos.
Armiger hanc etiam Iouis aduolat, arbiter ignis
695 aetherii, sed membra minor. procul hic tamen alto
cum redit a pelago et mouet in conuexa uolatum
fine tenebrarum summaeque in margine noctis,
spumosum late mare subruit; omnia caeli,

---

671 tela *A* itala *V* || coquantur *A* coquantur *V* 675 sollers
fuge (fuge sollers) *A* ^b *Grotius* fuge solers *V* 677 anteueni *V*
Ante ueni *A* 678 antennarum *A* antēnarum *V* 683 post
tergum *A* postergum *V* || sidere *Buhlius* sidera *V* sydera *A*
684 liberat artus *v* libera tardus *VAe* 688 manus *A* man *V*
u. 689 inscribitur SAGITTA *VA* 690 nerui *v* neruis *VAe*
u. 694 inscribitur AQVILA *VA* 696 a pelago *v* ac pelago
VAe || et *v* om. *VAe* 697 summaeque *A* sūmę quae *V*

omnia terrarum mox flabra procacia uerrunt.
700 Tum curuus caudam subit inter sidera delphis,
dux, Neptune, tui quondam super aequor amoris.
hic nam detrusae in latebras procul Amphitrites,
arduus occiduos umeris ubi sustinet axes
Pleiadum genitor, perruperat. hic uagus omni
705 gurgite dilectam domino maris ultimo ab orbe
mollis dorsa tulit. breue signo corpus in astris
et super auritum ponto surgit capricornum.
hic medios artus taeter stupet, altera porro
quattuor inlustrat facibus rubor aureus adque
710 bis gemino discreta situ micat ignipotens lux.
Omnia, quae soli et rigido interfusa aquiloni
aetheris incurui moles rotat inque frequentes
occasus ortusque trahit moderator Olympi,
sunt digesta mihi. quae rursum limite abusque
715 sese Hyperionio pluuiialis concaua in austri
demittunt, taetram donec notus ambiat aethram,
dicere Romuleo conitor carmine sollers.
Subtrahit obliquo qua sese circulus orbe
signifer a borea inque australes se gerit umbras,
720 sub medii iam mole poli fera pectora tauri
suspicit Orion. neque quisquam nocte serena

---

699 procacia *A* procatia *V* || uerrunt *A* ueŕ *V* u. 700
inscribitur DELPHIS *V* Delphin *A* delphis non delphin *margo*
A 701 Neptune *V* Neptūne *A* || aequor amoris *v* aequora
moris *V* aequora amoris *A* 702 detrusae *V* detrusas *A* || in
v om. VAe 703 arduus *A* correxit *V* || umeris correxi hu-
meris *A* umeri *V* 704 perruperat *e* persuperat *VA* 705 ultimo
v ultima *VA* ultro *e* 707 capricornum *A* capricornu *V*
708 taeter *V* teri *A* 710 micat *v* mitigat *Ve* miti *A* u. 713
omittunt *VA* 714 mihi quae *A* mihiq. *V* || abusque *V* ab
usque *A* 715 Hyperionio *V* corr. *A* 716 demittunt *v* di-
mittunt *VAe* u. 718 inscribitur ORION *VA* 719 a borea
inque *Grotius* in borean *V* in boream *A* || australes se gerit
Grotius australe sederat *VA* 720 sub *Grotius* ut *VA* 721 su-
spicit *VA* cf. *Hermes XVI p. 127 n. 87*

transierit, celso late se cardine pandit
auratumque rubens demittit balteus ensem.

- Talis et ipse uirum gemina ad uestigia custos
725 insequitur. sic flammigero distinguitur astro
aetheriae canis ille plagae, cui plurimus ardor
aestuat in mento, multus rubor inbuit ora.
stridit anhelanti face pestifer, aera motu
torret et inmodici terras coquit ignibus astri.
730 hic uarios ardet stellis rutilantibus artus,
sed non est similis cunctis uigor, undique quippe
aluus coeanea est, mento grauis effluit ardor,
qui formidato sub nomine Sirius aethram
urit. huic rutilos si Sol adflexerit axes,
735 quantus corporibus, quantus labor inminet agris!
marcebunt sata cuncta diu, namque indiga suci,
si qua iacent, cedunt ualido penetrata calori,
ac decoctorum languebunt germina florum.
illa autem, interno quae sunt animata uigore,
740 Sirius adtollit blandusque inlabitur herbas
Sirius et dulci nutrit tepefacta sereno.
hunc, hunc, flammanti cum primum uibrat ab ortu,
auribus adque animo capimus procul. altera si quae
stellarum fuluo rutilant, quae plurima longi
745 belua fert lateris, neque multa luce coruscant
et designandis tantum sunt addita membris.

Paruulus in stellis lepus est quoque, namque ubi magnus
emicat Orion, gemina ad uestigia subter

---

722 late *A* latae *V* 723 demittit *Schraderi commenta-*
rius Berolin. dimittit *VAe* u. 724 inscribitur SYRIVS *VA*
728 anhelanti *V* anhelanti *A* 732 aluus coeanea est *Grotius*
alueus ocana aā ē *V* alueus ocanea est *A* 735 agris *V* egris
737 penetrata *A* pentrata *V* 739 uigore *V* nitore *A* 740 Sirius
Grotius Si prius *VA* || blandusque *V* corr. manus 1 *A* || herbas
V herbas *A* 741 nutrit tepefacta *A* nutrite pe facta *V*
744 fuluo *VA* cf. *Hermes XII* p. 155 n. 22 745 coruscant
V coruscans *A* u. 747 inscribitur LEPVS *VA*

urguetur cursu rutili canis. ille per aethram
750 effugit instantem, premit autem Sirius ore.
auritum primis emittit gurgēs ab undis,
ille minax pauidum super editur et procul idem,
cum lepus occiduum sese inclinavit in aequor,
more latebrarum repetens freta, Sirius alto
755 defluit ab caelo mersumque per umida quaerit.
Magnus Iasoniam cauda canis extrahit Argo
puppe refulgentem. neque enim se Thessala cumba
solemne in faciem rostro mouet. extima puppis
surgunt Oceano, uelut alto a gurgite nautae,
760 cum portum tenuere, auidi uolitantia raptim
sipara conuertunt tergumque incurua remulsi
litora certatim subeunt simul. illa marinas
iam defuncta uias procul imi litoris algas
pone subit terramque tenens secura quiescit.
765 sic Argo rutilam tantum inter sidera puppim
ducit et occultat rigido tenus altera malo.
sponte gubernaculum puppis demittit in undas
celsior ac merso descendit in aequora clauo.
Distantem Andromedam prolixi tramite mundi
770 perterret cetos. nam Threicii prope flabra
Andromedam boreae celso rotat aethere cardo,
belua dira noto uehitur, trahit auster in arcton

---

749 urgetur *V* urgetur *A* Vergetur *L* || aethram *VA*
aethra *correxit L* 750 effugit *VA* Voluitur *L* || autem *VA*
igneo *L* *cf. Hermes XIII p. 359 n. 38* 752 super editur
VA cf. Hermes XIII p. 365 n. 49 u. 756 *inscribitur ARGO*
VA 757 cumba *V manus 1 A cymba correxit manus 2 A*
758 solemne *VA solenni v* || rostro *Heinsius ostro VA* 761 in-
curua *A in curua V* || remulsi *scripsi cf. Hermes XV p. 184*
n. 55 remulco VAe 764 quiescit *V quiescat A* 765 tantum
(*tr̄n*) *e tantam VA* || puppim *A pup̄i V* 766 ducit et *Buhl̄ius*
ducitur *VA* 767 gubernaculum *A gubernaculum V* || demittit
Schraderi commentarius Berolin. dimittit *VA* u. 769 *incri-*
bitur CETOS V cetus *A* 770 cetos *A ectos V* || Threicii *A*
Treicii V 771 boreae *A boraeę V* || cardo *V carda A* 772
auster in arcton *Grotius austeri norto V auster in orto A*

ora inimica salo. nam qua se laniger alto
caelo aries tollit, qua piscibus astra duobus
775 augentur, rutilat subter Nereia pistrix,
efflua percurrens non multum fluminis astra.
illa memor longae formidinis, illa duorum
inter signa tenax horret squalentia monstri
terga procul pauidumque super caput inserit undis.
780 Quin et caeruleo flumen quoque gurgite manat
astra inter sedesque deum. pars aequor id esse
credidit. Ausonii namque hunc dixere priores
Eridanum, Venetos late qui lapsus in agros
Alpino Hadriacos inpellit gurgite fluctus.
785 hic fusum caelo quondam Phaethonta sub undas
excepit senior, leue cum sensere iugales
aetherii rectoris onus cumque ignifer axis
tramite sub mundi mortales spreuit habenas.
didita tum late texere incendia terras;
790 astra uorax ignis, flammae sola cuncta coquebant,
donec fata sui miseratus Iuppiter orbis
redderet aetherii Phoebos moderamina cursus.
illum prolixis durae Phaethontides alnis
planxerunt, rediit supero pax aurea mundo
795 Eridanumque senem nutu Iouis omniparentis
astra receperunt. Pharium pars altera Nilum
conmemorat, largo segetes quod nutriat anni

---

776 multum *V* *Ae* multi *v* *cf.* *Hermes XIII p. 360 n. 39*
777 formidinis *V* *correxit* *A* || duorum *VA* suorum *Grotius*
u. 780 inscribitur FLVMEN VA 780 manat *scripsi cf. Hermes*
XII p. 156 n. 23 manas *V* manans *A* 781 aequor id esse
Grotius aequoris esse *VA* 783 Eridanum *A* Heridanum *V* 785
Phaethonta *V* Phaetonta *A* 787 onus *V* honus *A* || cumque
ignifer *V* cum signifer *A* 788 habenas *A detritum ut legi*
nequeat V 789 didita *Grotius* Didata *V* Dedita *A* 793 Phae-
thontides *e* phaethodides *V* phaetontides *A* || alnis *N. Heinsius*
ulnis *VA* 795 Eridanumque *A* Heridanumque *V* || nutu *e*
nuntii *V* nam tum *A*

arentisque locos unda fecundet alumna
uel quod de medii prolapsus parte diei
800 uastus in aequoreas pelagi sese inferat undas.
iste pedem laeuum rutili subit Orionis
fusaque quae geminos adstringunt uincula pisces
Eridani coeunt amfractibus, ut procul ille
tenditur effusi ui gurgitis. huc quoque cristae
805 cedit apex, summa qua lux pistrice coruscat
desuper et flamma caudarum cingula figit.

Inter demissum procul in uada caerulea clauum
puppis Iasoniae depictaque terga carinae
et pistrim undicolam, leporis qua tenditur aluus,
810 stellarum creber rutilat rubor. haut tamen istis
uel lux multa micat uel fit memorabile nomen.
nulli etenim formae flammaram Iuppiter ignes
discreuit, nullos simulant haec corporis artus,
qualia digesto mundus sacer ordine uoluit,
815 semper in antiquum retrahens iter omnia secum
saeclorum serie longa. istas denique signant
interualla faces, similis quoque lux habet omnis,
par modus; occasu pariter referuntur et ortu.
† nec expectanda forent ponto quod sola carerent.
820 cetera descriptis aptantur singula membris
formarum. flagrans leporem qua Sirius urget,

---

798 fecundet *Grotius* fecundat *V* fecundat *A* 799 pro-
lapsus *V* lapsus *A* || parte *e* parente *VA* 800 pelagi *e* pelago
VA 803 Eridani *A* Heridani *V* || amfractibus *V* anfractibus
A || ut *VAe* hic *Grotius* cf. *Hermes* XII p. 156 n. 24 804 huc
V hic *correxit manus* 2 *A* || cristae *V* crista *correxit manus*
2 *A* 805 pistrice *e* pristice *V* pristina *A* u. 807 *incri-*
bitur PISCIS MAIORIS *V* piscis maior *A* 807 uada *V* cada
A || clauum *V* *correxit* *A* 809 et pistrim undicolam *V* Pistri
mundicolam *A* 815 antiquum *A* antiqū *V* 816 serie *A*
seriae *V* 819 nec *VAe* ne *v* || expectanda *VA* spectanda
Grotius || carerent *V* caremus (*deleuit* *A*) carerent *A* haec
spectanda forent forma nisi cuncta carerent *conieci* cf. *praefat.*
p. XVII sq.

languida nec certo sub nomine cuncta feruntur.

Ultra saetosi rursus speciem capricorni,
cardinis inmersi qua sunt australia flabra,
825 in pistrim horrificam conuersus uiscera piscis
subuehitur. notium uocat istum Graecia piscem.
stellae aliae mundo, qua pulcher aquarius instat
et qua cristato consurgit belua dorso
usque sub aerii rutilantia sidera piscis,
830 sunt mediae flammae, sterilis ac lucis egenae,
nam passim ignoti uice uulgi semet in aethram
protollunt. dextram sed tantum propter ephebi,
pocula quem diuum mensis gestare loquuntur,
efflua se species liquidarum fundit aquarum
835 partis in geminas. lux illic clara duabus
est solum facibus. non haec spatiosa per aethram
interualla tenent neque lumen lumine forte
conlidunt. alii Phrygium nam subter ephebum
ardet apex, alii, qua curuam belua caudam
840 terminat, insignis late uomitur globus ignis.
cunctis nomen aqua est. quin stellae denique propter
ora sagittigeri, qua se uestigia prima
cornipedis simulant, circumuoluuntur Olympo,
quis face sub tenui tenebrosus marceat ignis.
845 Ecce uenenatae qua scorpius agmine caudae
plurimus erigitur tepidumque super micat austrum,
paruulus hic aram locus exprimit. hanc satis arto
tempore suspicies mundo rutilante referri.
nam polus, aduerso qui tollitur axe Bootis,

---

822 feruntur *A* fer̄ *V* 828 dorso *A* dorsū *V* 837 tenent
V tene *A* || lumine forte *v* ubiua fonte *V* obuia fonte *A* uotiuā
fonte *e* 838 alii *VA* uni *Grotius* cf. *Hermes* *XV* p. 187 n.
66 841 cunctis *v* cuncti *VAe* || aqua *V* aque *A* || est *V* om. *A* ||
quin *Schraderi* commentarius *Berol.* cf. *Hermes* *XV* p. 187 n.
67 qui in *VA* u. 845 inscribitur *ARA* *VA* 846 super
micat *A* supermicata *V* 847 hanc *Grotius* hoc *VA* 849 qui
VA cf. *Hermes* *XV* p. 187 n. 68

- 850 quantum suspenso uada linquit turbida caelo
 Oceani, tantum in sibimet contraria tendit.
 Arcturum uertex leuat arduus, umbrifer austri
 aram cardo premit. breuis olli semita caeli
 occasusque celer, tamen isto luciparens Nox,
 855 fata hominum miserata prius, miserata labores,
 certa procellarum statuit procedere signa.
 ne tibi, cum denso conducitur aere caelum,
 inter nimbiferas nubes spectabilis exstet
 ara poli, longa ut glomerent circumque supraque
 860 feta pruinarum se uellera, qualia tristi
 coguntur uento terraque excita per aethram
 nubila conceptos effundunt desuper imbres!
 non arae, non sit tali sub tempore uertex
 clarior! hoc nam saepe notum praenosceret signo
 865 Nox docuit! Noctis si quis praecepta sequatur,
 incassum zephyri uoluunt mare: si quis at ista
 respuat, incautas percellent flabra carinas.
 uix, si sera Iouem subeat miseratio rerum,
 pigra salus nautis redeat fluitantibus alto.
 870 certior ast ollis ueniet spes, axe supremo
 si boreae stringat rutili coma fulgoris auras.
 his signis austri raptabunt flabra fluentum,
 donec de boreae rutilum iubar emicet axe.

---

851 Oceani *V* Oceano *A* || in sibimet contraria tendit *v*
 sibi *quam uocem excipit spatium uacuum VA* sibi met contraria
 tendit *e* 852 umbrifer *scripsi cf. Hermes XVI p. 133 n. 95*
 imbrifera *V* imbrifer *A* 854 isto *V corr. manus 2 A* 855 la-
 bores *A* labore (?) *V* 859 supraque *A* supra *V* 860 se *V*
 qua (*deleuit A*) se *A* 862 conceptos effundunt *e* concepto
 fefundunt *V* concepto se fundunt *A* 864 saepe *A* sepae *V* ||
 praenosceret *v* pronoscere *VAe* 866 incassum *V* in cassum
A || uoluunt *A* uolunt *V* 867 percellent *V* procellent *A*
 868 si sera *Grotius* sissera *VA* sis sera *e* 870 ast ollis *V*
 attollis *A* 871 boreae *A* borae *V* || rutili *V* rutilo *A* || ful-
 goris *Ve* fulgoris *v cf. progr. Erfurt. a. 1882 p. XIII* coma
 fulgoris auras *om. A* 873 boreae *A* bore *V*

at si Centaurum medio sub tramite caeli
875 uideris, ut fluctu tantum discedat eoo,
quantum adit occasum, sit tectus desuper autem
nube umerum et caelo sint omnia signa priora:
eurus erit, uerret salsi uada gurgitis eurus.

Contemplator enim geminae rutilantia formae
880 uiscera, quae signis subtexit membra duobus.
nam qua parte hominem quadrupes sustollit equino
uentre super stantem, uersatur scorpius ingens:
at qua cornipedem media uir fundit ab aluo,
curua uenenati sunt tantum brachia signi.

885 ille autem, dextram protendere uisus ad aram
caelicolum, iustae persoluit munera uitae
agrestemque manu praedam gerit. hic, ubi celso
Pelion adsurgit dorso nemorosaque late
inserit aeriis iuga nubibus, arbiter aequi
890 egerat Alcidae legum post bella magister.

Desuper ingenti sese agmine porrigit hydra,
quae prolata salo longe latus explicat aethra,
in cancrum protenta caput, caudamque feroci
Centauro inclinat, transit spatiosa leonis
895 uiscera et ingenti sub uirgine summa quiescit.
quin et eam spirare putes: sic agmina caelo
lubrica conuoluit, sic spiras pendula torquet,
sic et flammigero linguam iacit ore trisulcam.
spirarum medio gestat cratera coruscum,
900 ultima caeruleum sustentant agmina coruum,
ales ut intento fodiat uaga uiscera rostro.

---

876 sit *V* si *A* 878 salsi *V* salsa *A* u. 879 *inscri-*
bitur CENTAVRVS *VA* 880 quae *v* quod *VAe* 882 super
stantem *A* superstantem *V* 888 Pelion *V* Pelius *A* 890
egerat *VA* degerat *Grotius* || magister *V* *corr.* *A* u. 891 *in-*
scribitur HYDRA *VA* 892 salo *V* solo *A* || longe *e* longa
VA 894 inclinat *V* *corr.* *A* 895 summa *A* suma *V* 896 et
eam *scripsi* *cf.* *Hermes XV p. 184 n. 57* uitam *VA* || spirare
V sperare *A* 901 uaga *VA* cana *Hauptius* *cf.* *Hermes V*
p. 189

Ultimus est procyon, geminorum subditus astro,
ore micans rutilo, trina face uiscera lucens.

Ista uolutatos cernuntur cuncta per annos,
905 haec uehit Oceanus pater omnia mersaque rursus
hauriet Oceanus, trahit ingens machina caeli
cuncta super. pingunt rutilam sua sidera noctem.

Quinque itidem stellae, similis quibus haut sit imago
nec quas formarum ductus notet adfixarum,
910 per bis sena poli uolitant rutilantia signa.
nullus eas aliquo pacto deprendere certet,
nam uaga per totam cunctis uia defluit aethram
semper et aduerso referuntur tramite mundi.
mundus ab eoo trahitur reparabilis alto,
915 pronus Atlantei procul in uada caerula ponti.
illae in subrecti cogunt iter aetheris orbem,
nitentes in summa poli motuque feruntur
aduerso solis radiis ceu, cum uada cumbam
prona uehunt, siquis prora nitatur ab alta
920 in puppim proferre pedem, uia carpitur olli
cursibus inceptis contraria. uis tamen istis
obuia labentis semper sustollitur aethrae
unicaque in solis adolent incendia flammis.
longa uolutandis tamen ollis tempora currunt

---

u. 902 inscribitur PROCYON VA 902 Procyon *A* pro-
cion *V* 905 haec *v* hac *VAe* 906 hauriet *V* hauritet *A*
907 super. pingunt *Grotius* superpingunt *VA* *u. 908 in-*
scribitur PLANETAE VA 908 similis *V* similes *A* 909 nec
quas *v* nequas *VAe* || ductus *Grotius* doctus *VA* 910 bis sena
A bisenna *V* 911 aliquo *Grotius* alio *V* *post quinque uel*
sex litterarum spatium vacuum A || deprendere *v* deprendere *V*
deprehendere *A* depraehendere *e* 915 in uada *V* *quinque*
litterarum spatium uacuum praebet A 916 subrecti *V* sub-
iecti *A* *cf. Hermes XV p. 188 n. 69* 918 cumbam *V* cym-
bam *A* 920 olli *V* alli *corr. A* 921 inceptis *e* inceptis
V inceptis *A* || uis tamen istis *e* uis. istam. istis *V* uis ita in
istis *A* 922 labentis *Grotius* labenti *VA* 923 unicaque *V*
unica que *A* 924 uolutandis *V* colluandis *A*

- 925 pigraque se referunt, sedes sortita priores,
omnia. non illas animis audacibus ergo,
carmine non caeco temptabimus. hoc satis unum
musa mihi, satis hoc longi labor egerit aevi,
si defixarum cursus et signa retexam.
- 930 Quattuor aërios zonae cinxere meatus,
quattuor has cursus et tempora nosse uolentem
scire sat est. quin signa etiam sunt quattuor istis
plurima, quae zonis haerentia conuoluuntur.
ipsae inconcussa retinentur sede per annos
- 935 mutuaque inplexae sibimet consortia mordent,
at modus in binis protenditur. aurea pepli
sidera nocturni si suspectare libebit
nec scindunt medium Phoebeia lumina mensem,
languet ut stellis species hebes, omnia caeli
- 940 inlustrante dea ac flammis superante minores,
orbe sed haut pleno sinit igni feruere acuto
sidera: candentis speciem super inspicere lactis
protendi caelo. color olli nomen ab ortu
primigeno statuit. sic zonam Graecia sollers
- 945 concelebrat, nostro sic balteus ore notatur.
non isti forma similis similisue colore
circulus est alius, modus et mensura duobus
est compar solis, alios duo parciore artat
linea nec multa trahit istos ambitus aethra.
- 950 Horum alius, duri qua soluunt flabra aquilones
et qua praecipitant borealia flamina sese,

---

925 sedes *A* sede *V* 927 temptabimus (tentabimus
Grotius temptauimus *VA* u. 930 inscribitur *CIRCVLI VA*
931 has *V* hos *A* 935 inplexae (implexe) *A* inplexa *V*
938 scindunt *V* condunt *A* || Phoebeia e Phobeia *V* Plebeia *A*
939 languet ut stellis *Grotius* languet ut in stellis *V* languat
ut in stellis *A* || hebes *A* ebes *V* 941 igni *V* ignis *A* 943 olli
nomen *V* ob linomen *A* 944 primigeno *V* pinigeno *A* 948 est
V et *A* || parciore e paruor *V* aiuor ante aiuor duarum litte-
rarum spatium uacuum *A* 950 qua soluunt *Grotius* cum
soluunt *V* conuoluunt *A* 951 qua *Grotius* cum *VA*

- axe Lycaonio iacet obuius. hic geminorum
sunt capita, hic genua aurigae defixa quiescunt.
circulus hic idem retinet pede Persea laeuo
955 adque sinistro umero, cubito tenus hic quoque dextram
sustinet Andromedae, manus extrema desuper acri
subrigitur boreae; cubito inclinatur in austrum
maerens Andromeda. hic celeris uestigia summa
praestringuntur equi, praestringitur ales ab ipso
960 uerticis extremo. secat hic umeros ophiuchi
circulus et secum flagrantia dorsa reuoluit.
Erigone tepidum sese submittit in austrum
uirgineusque pudens zonae super imminet artus.
sed leo, sed cancer borealis tramite caeli
965 uiscera protendunt. at circulus ima calentis
pectora perque aluum procul in postrema leonis
succedit. secat ast alium per uiscera plana
et medio subter caua tegmina diuidit orbe,
lumina secludens altrinsecus. orbita porro
970 ista poli partis si discernatur in octo,
quinque superuoluit se partibus, at tribus alti
intrat stagna sali. Sol istinc flammifer aethram
iam relegit pulsuque deus semel ordine facto
flectitur aestiuo neque celsum semita in axem
975 sideris erigitur. uia rursus nota iugales

---

952 axe Lycaonio *V* a Lychaonio *post* a spatium duarum
litterarum uacuum *A* 953 hic *v* hoc *VAe* || aurigae defixa
V auriga edefixa *A* 958 maerens *V* *m* res *post* *m* duarum
litterarum spatium uacuum *A* || Andromeda *corr.* *V* Andromede
A || hic *v* hoc *VAe* uestigia *A* uertigia *V* 960 extremo *v*
extremum *VAe* 961 flagrantia *V* flagramen *A* || dorsa *V*
adorsa *A* 962 submittit *correx*i summittit *V* submittere *A*
963 uirgineusque *V* uirgineosque *corr.* *A* || super imminet *scripsi*
superimminet *v* super inuidet *VAe* 964 borealis *V* borealia *A*
966 aluum *V* alium *A* 967 succedit *V* secedit *A* 968 orbe
Schraderi commentarius Berol. orbem *VA* 970 si *V* *corr.* *A*
972 intrat stagna *v* intrat in stagna *Ve* in at in stagna *post*
in duarum triumue litterarum spatium uacuum *A* || sol istinc
V soli stinc *A*

suscipit inque notum rutili redit orbita solis.

Circulus iste quidem cancro tenus adiacet axem
semper inocciduum. procul alter cardine in austri
diuidit imbriferi corpus medium capricorni

980 Idaeique pedes pueri postremaque caudae
caeruleae pistris. brevis hic lepus, hic canis artus
conditur extremos, hic Thessala cernitur Argo,
hic Centaureae fera molis terga secantur.
iste uenenatae disiecta uolumina caudae

985 amputat, hic arcu protenditur ampla sagitta.
ultimus hic Phoebus locus est, ubi lapsus in austrum
pellitur, albenti cum canent tempora bruma.
sideris hic metae: procul istuc caelitate curru
axe sereniferi descendit Sol aquilonis.

990 partibus iste tribus tantum se circulus effert,
quinque latet, crepuli succedens stagna profundi.

Inter utrumque dehinc, quantus iacet ambitus illi
zonarum, cani specie quae lactis in aethra
cernitur, ingenti se tramite linea tendens

995 diuidit ima noti, discernit et alta aquilonis.
hic luci modus et tenebris sub lege magistra
pensatur: nox aequa diem subit aemula. Phoebus
lumina substituit paribusque reuoluitur horis,
uel cum summa aestas coquit agri uiscera hiantis
1000 uel cum floricomu iam tellus uere mouetur.

ast isti, celsae qua tramite panditur aethrae,
indiciu est aries, hunc totum linea quippe

---

977 cancro tenus *e* canoretenus *VA* || axem *scripsi cf. Hermes XIII p. 360 n. 40* axe *VA* 978 inocciduum *correxi* in occiduum *VA* 981 caeruleae (ceruleae) *A* cęruleę *V* || artus *V* arctus *A* 982 extremos *v* extremus *VAe* 983 molis *V* mollis *A* 991 succedens *e* succedens *VA* 992 ambitus illi *e* abitus illi *V* arbiter olli *A* 993 cani *V* canis *A* || specie quae *A* speciem quae *V* 994 tendens *V* tendent *A* 996 hic luci modus *V* hic dus *post hic sex litterarum spatium uacuum A* 997 nox aequa *V* noxae quae *A* || Phoebus *V* Phoebus *A* 1001 ast isti *V* astisti *A* || aethrae *v* aethra *VAe*

- sustinet. hic tauri curuantur crura minacis
et rutilat stellis hic balteus Orionis.
- 1005 spira anguis leuis hic craterque, tenacia corui
ora inhiant. hic sunt flexarum denique flammae
chelaram, genua hic rigidi uibrant ophiuchi.
nec Iouis armigero caret alite, namque per ipsum
fulua aquila est. caput hic equus eminet hicque comanti
- 1010 ceruice erigitur clarae dator Hippucrenae.
tris omnis recte contentos tramite caeli
distantisque pari spatio sibi transigit axis,
omnibus et mediis ut circumfunditur idem.
- Desuper obliqua est alii uia quartus et iste
- 1015 stringitur artatus zonarum mole duarum,
quas ab diuersa mundi regione locatas
cire repercussi momentum diximus astri.
hunc alius medium medius secat. haut dea Pallas,
uel licet haec cunctos praecellat acumine diuos,
- 1020 conpingat parili sic lubrica plaustra meatu,
implicet ut spatiis sibimet distantibus orbis,
qualia deuexo nectuntur ab ordine cuncta
urgenturque uiam similem noctesque diesque
lucis ab exortu procul in uada Calpetana.
- 1025 namque Tithoneo cum sunt elata profundo,
rursus in occiduos merguntur singula fluctus
ordine partito: similis nascentibus ortus
scandendi lex una mouet, par denique lapsus
omnibus et simili conduntur sidera casu.

1003 curuantur *V* curuarunt *A* 1005 craterque *v* crater
et *VA* craterq; & *e* 1008 *cf. Hermes XV p. 185 n. 58*
1010 Hippucrenae *V* Hippocrenes *A* 1011 recte *VA* recto
Grotius u. 1013 omittunt VA u. 1014 omittunt VA 1014 alii
uia *scripsi* alunia *e* aliis uia *v cf. praef. p. XVIII sq.* 1017 cire
Grotius scire *VA* 1019 diuos *A* diuus *V* 1020 meatu *A* me-
tatu *V* 1023 noctesque *A* nocteque *V* 1024 Calpetana
Grotius Calpetitana *VA* calpetitana a calpes margo *A* 1025
namque *VA* nam *Grotius* || Tithoneo *A* thithoneo *V cf. Hermes*
XVI p. 124 n. 79 || sunt elata *V corr. A*

1030 ille autem Oceani tantum descendit in aequor,
quantum ab caeruleo distat cancro capricornus
et quam multus item est, ubi gurgite protulit ortum,
tantus in aduersas itidem est cum labitur undas
signifer. in spatio, quantum deducitur orae
1035 ambitus extremae, puncti uice terra locanda est.
unde acies oculis cum tenditur, haec quoque puncti
sedem habet. hoc signo procurrit missa per auras
signiferi in summum. medio de tramite siquis
dirigat obtutus agilis procul hosque locorum
1040 defessos longo spatio tener amputet aer:
id, quod contenti uisus abscinditur, ultro,
siqui in signiferi patulum circumferat orbem,
sex olli partis magnae dabit ambitus orae.
ast hae dimensa spatii sic lege locantur
1045 binaque decisis includunt partibus astra.
olli cancer inest, leo flammifer, Attica uirgo,
brachia sunt itidem chelarum et scorpius ipse,
arquitenens, saetosa dehinc species capricorni
uoluitur, auratam protendit aquarius urnam,
1050 tum duo sunt pisces, aries taurus geminique.
his se bis senis sol admouet hisque recurrens
omnibus absoluit totos reparabilis annos.
quem cum signiferi graditur sol aureus orbem,
singula frugiparos attollunt tempora uultus.

1034 orae *v* horae *VAe* 1036 oculis *VA* oculi *Scaliger*
ad Manil. I 554 1037 hoc *v* *om.* *Ve* in *A* 1039 dirigat
A derigat *V* 1040 defessos *e* defensos *VA* || tener *V* tenet
A 1041 abscinditur *V* absciditur *A* 1043 sex *v* *Ex VAe* ||
orae *v* horae *VAe* 1044 hae dimensa *V* hoedi mensa *A*
1045 binaque *A* bina *V* || includunt *v* includant *VAe* 1046
flammifer *e* famifer *V* flamifer *A* 1049 uoluitur *V* Vel cum
summa estas coquit *in* uoluitur *mutauit manus 1 A librarius*
pro u. 1049 iteraturus erat u. 999 1051 his se bis senis *e*
His-saebis senis V His se bisseis A || admouet *V amouet A*
1053 quem *Grotius* quae *VA* 1054 frugiparos *V* frugiferos *A*

- 1055 illius Oceano quantum submergitur alto,
tantum telluris super eminent. omnibus iste
noctibus inlabens pelago sex inserit astra,
sex reparat. tanto nox umida tempore semper
tenditur, extulerit quantum se circulus undis.
- 1060 At si scire uelis, mora lucem quanta retentet
et quanto nox atra sibi trahat otia lapsu:
quae procul Oceano consurgunt, signa notato,
horum semper enim comes est Titanius uni.
horum prima oculis memor incunabula quaere,
- 1065 luminis ipsa uagi captans uenatibus, ipsa,
ipsa notans mundo. quae si se nubibus abdent
aut si, cum surgunt, ut tellus saepe tumescit,
occultata iugo praetextaque rupe latebunt,
prompta uia est aliis uenientum tempora signis
- 1070 noscere. namque ipso deprenderis indice cuncta
Oceano, magnam qua circum amplectitur undis
tellurem, curuet celando ut litora mundo
latius adque sinu patuli salis hauriat astra.
istius indicium praebebunt cornua semper,
- 1075 uel matutino qua perstrepit aera fluctu,
acer Atlantei uel qua furit aequoris aestu.
- Nam non obscurae, cum cancer commouet ortum,
Oceano stellae circumuoluentur utroque,
in freta labentes aut quae se rursus eoi
- 1080 parte ferunt mundi. Minoae clara coronae
serta cadent, austri tergo cadet incola piscis.
hunc medium pendere tamen mediumque sub undas

1056 super eminent *correxi* supereminet VA 1059 ex-
tulerit A extullerit V 1061 trahat V trahit A 1066 mundo
quae A mundoq: V || si *Grotius* sic VA 1067 cum surgunt
scripsi consurgunt VA cf. *Hermes XV p. 185 n. 60* 1068 prae-
textaque *scripsi* praetentaque VA 1069 aliis v alii VA e
1070 noscere V noscere A || deprenderis V deprehenderis A
1075 aera A aere V 1077 obscurae V obscure A 1079 aut
quae A autq: V || se *addidit Grotius om. VAe* 1080 Minoae clara
A minoezi aeclara V 1081 tergo v ergo VAe || cadet A cade V

cedere per spinam rutila labente corona
semper suspicies, at tergi plurima uersum
1085 uentre tenus summo supera inter sidera cernes:
os et colla dehinc et pectora uasta per aequor
mersantur. premit ab genibus celsos ophiuchum
usque umeros cancer, cancer premit ortus et anguem,
agmine qua uasto fluitat caput, aspera ceruix
1090 qua tumet et spiris qua turgent pectora primis.
parte nec Arcturus distabit multus utraque,
iam minor in superis, iam uiscera plurimus alto
conditur. hunc etenim consortem quattuor astris
Oceanus recipit. satur hic uix luminis omnis
1095 cedit et incipiens tandem conuexa relinquit.
tum iam plus mediis nox inclinabitur horis,
cum labente die Phoebos comes ibit in undas.
ista quidem uasti conduntur gurgitis alto,
contra autem nullo reses ortum uiscere profert
1100 Orion, rutilans ardentia cingula late,
et flagrans umeros et splendens ense corusco
Eridanumque trahens alio se litore promit.
Adueniente dehinc uilloso colla leone
omnia, quae cancro sese emergente per aethram
1105 extulerant, abeunt. quin et Iouis ales in undas
conditur et totis raptim petit aequora pinnis.
sed nixus genibus replicato crure residens

1085 cernes *A* carnes *V* 1087 celsos ophiuchum *A* celso
sophuicū *V* 1089 fluitat *Grotius* pluit ad *VA* 1090
qua tumet et *e* Quantū et *V* Quantum et *A* 1093 hunc
V hic *A* 1094 satur hic uix luminis *V om. A* || omnis *scripsi*
cf. Hermes XVI p. 123 n. 75 amnis *VA* 1095 incipiens
Grotius inspiciens *V* inspiciens *A* 1097 Phoebos *V* Phoebe
VAe || labente *A* labende *V* 1099 nullo reses ortum uiscere
profert *scripsi cf. Hermes XII p. 157 n. 25* nullo *n̄* uultū uiscere
uorans *V* nullo non uultum uiscere † uorans *A* 1100 cingula
V sydera *A* 1102 Eridanumque *v* Heridanumque *Ve* Heri-
dianumque *A* || alio se *v* alios *e* *VAe* 1103 leone *A* le-
onae *V* 1107 crure *Schraderi commentarius Berol.* lucre *VA*

poplite iam superi celatur corporis artus.
 non tamen iste genu, non laeuam gurgite plantam
 1110 occulitur, non Oceanus uorat omnia signi.
 proserit hydra caput, claro lepus exilit ortu
 et procyon primique pedes canis ignicomantis.

Erigone salsis cum uultum exegerit undis,
 aeris ut patuli iam conscia permeet aethram,
 1115 astrorum numerosa premit. nam uirgine eoo
 consurgente freto cedit lyra Cyllenaea,
 cedit delphinus pelago ceditque sagitta
 primaque pinnarum pars canum condit olorem,
 uix iam cauda salum superat. uix lumine parco

1120 eminent Eridanus, ponti procul efflua tinguit.
 celatur sonipes caput inpiger, ardua ceruix
 Tethyos ima petit, salso iuba rore madescit.

hydra superpositum procul in cratera mouetur
 parte alia et liber uestigia Sirius ardet,

1125 ultima caeruleo protelans aequore puppim.
 illa micat maloque tenus sese exerit Argo,
 cum iam uirgineos aether uehit altior artus.

Nec, cum flagratas emittunt marmora chelas,
 sideris expertis et clara luce carentis,

1130 non est nota dies aut est ignobilis ortus.
 namque his indicium proprio fert ore Bootes
 plurimus exoriens Arcturumque eminus alto
 cardine succendit. iam celso Thessala puppis
 aethere subuehitur, iam mundo funditur hydra

1108 celatur *A* caelatur *V*   1109 iste *v* isto *V* ista *A e*
 1112 procyon *A* protion *V*   1115 nam *V* iam *A*   1116
 lyra *A* lura *V* || Cyllenaea *e* Cyllenaeae *V* Cyllenea *A*   1117 del-
 phinus pelago *V* delphinus cedit pelago (cedit *deleuit*) *A*
 1118 condit *V* cundit *A*   1120 ponti *A* ponto *V* || efflua
 tinguit *V* effluat hinnit *A*   1121 ardua ceruix *e om.* *VA*   1122
 Tethyos *A* Thethios *V* || iuba rore *N.* *Heinsius* iubar ora
V iubar ore *A*   1128 flagratas *A* flagrata *V* || marmora *A*
 marmo *V*

- 1135 longior extremaeque polum subit indiga caudae,
 curua Chii caelo cum surgunt brachia signi.
 inspice ceu dextra referatur ab aethere planta
 inque genu tantum nixus pede proferat ortum.
 iste lyrae rutilat conterminus adque sub undis
 1140 hic tenebris petit occidui uada caerula ponti
 et mox Oceano reparatur clarus eoo.
 cum chelis igitur pede tantum promitur uno.
 ipse dehinc uersus procul in caput ultima monstri
 terga manet, manet, arquitenens dum spicula caelo
 1145 exerat et supera uibret bellator in aethra.
 hoc sidus reuehunt chelae; crus scorpius ipse,
 cetera cum medio, laeuam et caput oraque sursum
 arcus agit. tribus hic tandem remorantia membra
 partibus erigitur, tria totum denique signa
 1150 absoluunt pelago. mediae tum sarta coronae
 et quae Centauro diffunditur extima cauda,
 prima uenenati cum repunt brachia monstri,
 surgunt Oceani iam gurgite. et ultima cygni
 et caput acris equi premit aequora. iam procul ista
 1155 marmoris occidui penitus petiere profundum,
 hausta salo. caput Andromedae freta uasta receptant
 ac formidatam deuexi cardine mundi
 fluctigeni speciem monstri super inuehit auster.
 sed boreae de parte trucis uelut aggere ab alto

1135 extremaeque *A* extremeque *V* || indiga *v* indica *VAe*
 1136 cum surgunt *Grotius* consurgunt *VA* || signi *A* signa *V*
 1139 lyrae *A* lyre *V* 1140 uada *Schraderi commentarius Berol.*
Schaubachius uaga *V* iuga *A* 1146 hoc *A* haec *V* || crus *V*
 trux *A* || ipse *V* ipso *A* 1148 remorantia *A* *Grotius* memo-
 rantia *V* 1151 et quae *Grotius* Exque *VA* || extima *V* ul-
 tima *A* 1152 uenenati *A* uenena *V* 1153 Oceani *scripsi*
cf. u. 430 sq. Oceano *VA* || gurgite *v* gurges *VAe* 1154 acris
 equi *e* agri sequi *V* agrise qui *A* 1156 Andromedae *A* An-
 dromede *V* || receptant *V* receptans *A* 1158 speciem *v*
 specie *VAe* || super inuehit *A* supinhueit *V* 1159 boreae *A*
 boraee *A*

- 1160 prospiciens superi subrecto uerticis axe
 intentusque procul specie uaga brachia Cepheus
 exerit et saeuam pelagi monet adfore pestem.
 illa tamen uersa in fluuium postrema profundo
 tinguitur ab spina, capiti quae proxima summo est.
- 1165 undas succedens Cepheus et uerticem et ulnas
 mersatur patulas. quin et cum scorpius acer
 nascitur Oceano, quidquid per sidera aquarum
 ad speciem Eridanus pater expuit, abditur alta
 Tethye et occidui tegitur Padus aequore ponti.
- 1170 scorpius ingentem perterritat Oriona,
 proserpens pelago. uetus est, Latonia uirgo,
 fabula nec nostro struimus mendacia uersu.
 prima, nefas! duri conpegit germinis aetas,
 prima dedit populis. caecus mos mentis acerbae
- 1175 inmodicusque furor sceleris penetrauerat oestro
 inpia corda uiri. caluerunt dira medullis
 protinus in mediis incendia, plurimus ardor
 pectore flagrauit. tene inprobus ille procaxque,
 te, dea, te dura ualuit contingere dextra,
- 1180 cum sacrata Chii nemora et frondentia late
 brachia lucorum, cum siluae colla comasque
 deuotae tibimet manus inpia demolita est,

1160 subrecto *Grotius* subuecto *VA* cf. *Hermes XV p. 188 n. 69* 1161 procul specie *V* procul uaga specie (uaga *deleuit*) *A* || Cepheus *v* epheos *VA* cepheos *e* 1163 profundo *VA* profundum *Grotius* cf. *Hermes XVI p. 125 n. 81* 1164 tinguitur *V* tingitur *A* 1165 undas *scripsi* cf. *Hermes XII p. 160 n. 31* unda *V* undique *A* || succedens *e* succedens *VA* || uerticem *V* uertice *A* 1166 cum *A* *Grotius* tum *V* 1168 Eridanus *A* heridanus *V* 1169 Tethye *V* Tetre *A* 1171 est *A* o *V* 1173 conpegit *scripsi* cf. *Hermes XII p. 158 n. 28* cpegi *V* cum pegi *A* 1174 acerbae *A* acaerbe *V* 1175 inmodicusque *correxi* inmodicusque *A* inmodicus quae *V* || penetrauerat *v* penetrauerit *VAe* 1176 caluerunt *VA* tabuerunt *e* cf. *Hermes XVI p. 123 n. 74* || medullis *A* medullus *V* 1178 tene *V* tener *A* 1179 te dura *V* re dura *A* 1182 demolita *A* demoliita *V*

- audax ut facinus donum foret Oenopioni?
digna sed inmodico merces stetit illicit ausu.
1185 nam dea nubiferi perrumpens uiscera montis,
dirum antris animal saeuos uomit hostis in artus.
ergo ut falcatis monstrum petit Oriona
morsibus et totas in membra ferocia chelas
intulit, ille mali poenas luit. ista furori
1190 praemia debentur: sunt haec conmercia laesis
semper numinibus. metus hic; metus acer in astro
permanet et, primo cum scorpius editur ortu,
Orion trepido terrae petit extima cursu.
nec minus Andromedae quidquid uolitabat in aethra
1195 et siquid pistris reliquum conuexa uehebant,
hoc oriente ruunt. omnis procul in uada terror
inserit et cunctos pauor unus in aequora cogit.
Cepheus ipse caput distentaque brachia uasto
induitur ponto, tellurem cingula radunt
1200 extima et Oceano mersantur pectora rauco
sola senis; relicum polus ast a litore uersat,
semper inocciduum. genetrix quoque Cassiepia
sidera praecipitis sequitur labentia natae
deformemque trahit procul in uada caeca ruinam.
1205 prona caput solio, solio uestigia ab alto
sustollit miseranda super. quatit ira furorque

1183 ut *Grotius* aut *VA* || Oenopioni *V* Oeno pioni *A* ||
1184 ausu *e* asu *V* astr (*deleuit*) asu *A* 1185 perrumpens *A*
ferrūpens *V* 1186 in artus *V* amarus *A* 1189 mali *Grotius*
malo *VA* 1190 laesis *e* laenis *V* corr. *A* 1194 Andromedae
v Andromeda est *VAe* || uolitabat *A* uolitabit *V* ||
aethra *Grotius* aethram *VA* 1195 pistris *Grotius* pistris
VA || uehebant *e* uehebat *VA* 1198 uasto *A* corr. *V* 1201
ast *v* om. *VAe* || uersat *V* reuersat *A* 1202 inocciduum
Schaubachius in occiduo *VA* || Cassiepia *e* Cassiepiā *V* Cas-
siopea *A* 1205 caput *A* caputque *V* || solio *scripsi* cf. *Hermes*
XVI p. 127 n. 85 sollo *V* solo *A* 1206 super quatit *e*
superquatit *V* super caput quatit (*caput deleuit*) *A*

Doridos et Panopes post fata nouissima matrem
 ac memor has poenas dolor exigit. omnia fluctus
 haec simul occiduos subeunt. tamen altera mundus
 1210 sufficit inque uicem lapsorum multa reportat.
 tempore namque isto reliquae seserta coronae
 expediunt pelago postremique agminis hydra
 erigitur caudam. caput et turgentia membra
 Centauro exsuperant. manus effert dextera praedam
 1215 siluarum, nam prima ferae uestigia in ollis
 arcum sera manent, arcu redeunte per aethram
 protolli incipiunt. relicum serpentis et artus
 anguitenentis item fert primis fluctibus arcus.
 amborum capita et palmas geminas ophiuchi
 1220 ac primam rutili spiram serpentis eoo
 scorpius Oceano surgens agitat. pede nixi,
 quem procul auersum semper salis aequora mittunt,
 tunc artus medii, tum pectora uasta umerusque
 dexteraque ulnarum spumosi gurgitis aestu
 1225 procedunt. pariter caput et manus altera porro
 tota, sagittigeri cum uibrant astra, feruntur.
 Mercurialis item lyra uoluitur altaque Cepheus
 cardine sustollens uestigia gurgite nondum
 pectora liber agit, sed pectora mersus in undas
 1230 plaustra Lycaoniae pulsat pede desuper ursae.
 tempore non alio magni canis ignea cedunt

1207 Doridos e Deridos VA 1208 poenas A penas V
 1209 mundus Grotius mundis VA 1210 uicem V uice A
 1215 in ollis Grotius mollis VA 1216 arcum V at cum A ||
 sera A serat V || arcu V arca A || aethram A aethra V
 1217 protolli Grotius protulit VA 1219 palmas Grotius
 primis VA 1220 primam v prima VA e || rutili spiram A
 rutilis piram V 1221 agitat VA agit. at Grotius 1222 aequora
 Schraderi commentarius Berol. cf. Hermes XII p. 159 n. 29
 et XV p. 183 n. 54 altera VA || mittunt A nutunt V 1226 sa-
 gittigeri V sagittigeni A || cum v cui VA e cf. Hermes XVI p.
 125 n. 82 1227 Cepheus A Caepheus V 1229 agit V
 corr. A 1230 Lycaoniae V Lychaoniae A

sidera, protentum freta iam procul Oriona
hauserunt pelago, toto lepus oëcidit astro.
tum quoque et Oceano fugientem Sirius urget.
1235 sed non aurigam, cum gurgitis ille profundi
ima petit pedibus, capra mox haediue secuntur.
ista polo rutilant, illum uada liuida condunt.
haec membris discreta aliis extantiaque alte
laeuum umerum et summae sese attollentia palmae
1240 cernuntur, donec labenti congrada soli
sidere deuexo freta late caerula turbent.

Namque manum aurigae reliquam celsumque corusci
uerticis et dorso qua spina attollitur alto
deprimit hirsuti sidus surgens capricorni;
1245 membra sagittigero cedunt postrema reuecto.
iam non alatus remoratur uiscera Perseus
aeris in spatiis neque clauum uindicat Argo
adluuione sali. Perseus pede denique dextro
adque genu liber mersatur cetera ponto.
1250 Argo quod curuis puppim super attrahit oris,
tinguitur et duro tangit uada caerula dorso.
ipsa dehinc manet exortum Cilicis capricorni
totaque tum pelago caelo descendit ab alto.
aequora tum procyon, gressum sectatus erilem,
1255 intrat et Oceano permutat celsa profundo.
haec habet occidui plaga gurgitis, ista sonoro
supprimit unda salo. rursus procul erigit aethra
cygnum aquilamque Iouis. surgunt flammata sagittae
sidera perque notum rutila cum numinis ara.

1241 turbent *V corr. A* 1244 deprimit *V* Ne premat *A*
1245 membra sagittigero *e* Mēbras agittero *V* Membra sagit-
tifero *A* 1247 uindicat *V* uendicat *A* 1248 sali *Grotius* sati *VA*
1249 liber *A* libero *V* 1250 oris *e* ores *VA* 1251 tangit *Grotius*
tingit *VA* 1252 Cilicis *v* cilidi *VA* cylidi *e* 1254 tum
Grotius cum *VA* || procyon *A* procion *V* || sectatus *A* secatus
V || erilem *V* herilem *A* 1256 sonoro *v* sonorum *VA e*
1257 supprimit *A* supprimit *V* 1259 notum *V* notam *A* || cum
Grotius tum *VA* || numinis *e* luminis *VA*

- 1260 delphinum patulas promit capricornus in auras.
 Et matutino cum surgit aquarius orbe,
 os equus adque pedes nouus exerit. ecce cadentis
 parte poli trahit occiduum nox atra sub aequor
 Centaurum cauda, sed non caput aut umerorum
 1265 uasta simul recipit. persistit pectore celso
 cornipedis species et caelum uertice fulcit.
 ora dehinc serpens et prima uolumina tantum
 conditur. ingentis late tamen agmina caudae
 pone trahit. subit ista solum, subit aequora rursum,
 1270 integer Oceani cum se Centaurus in undas
 iecerit adque nouo uibrarint sidere pisces.
 his in summa poli surgentibus ille per austrum
 piscis item, planta quem pulcher aquarius urget,
 redditur. haut toto tamen hic se corpore promit,
 1275 sed manet alterius uenientis tempora signi:
 parte latet, partem supera in conuexa sonoris
 fluctibus absoluit pelagi. sic brachia maestae
 Andromedae, sic crura dehinc umerique nitentes
 paulatim recauo redeunt maris, aurea caelo
 1280 postquam adolent pisces incendia. denique pisces
 cum rutilant, mundo dextram haec attollitur ulnam
 laeuaque uirginei sursum se corporis edent,
 Phrixei postquam pecoris proruperit ortus.
 Australem hic aries aram procul admouet undis
 1285 gurgitis occidui. qua lux redit, excitat idem

1260 patulas *Grotius* paruas *VA* 1261 cum surgit *v* con-
 surgit *VA e* 1262 exerit ecce cadentis *e* exeritae cecadentis
V exerit execa dentis *A* 1263 sub *V om. A* 1267
 serpens *e* spernens *VA* 1268 late *e* late *VA* 1269 solum
VA salum Grotius 1270 se *V correxit A* 1273 quem *A*
q. V 1275 alterius *V alternis A* 1281 attollitur ulnam
Grotius atollit in ulnam *V attollit in ulnam A* 1282 cor-
 poris edent *scripsi cf. Hermes XII p. 160 n. 32* corpori sede-
 unt *V corporis edunt A* 1283 Phrixei *scripsi Phriss et V*
Phrisei et A Phrix et e Phrixei et v 1284 australem *v*
 australe *VA e* || admouet *A admouit V*

- Persea proceri sustollere uerticis astra
 et claros fulgere umeros. at cetera nondum
 sunt exempta salo, quin totum hoc inuida ueri
 natura ambigua rerum ratione reliquit,
 1290 extimus an reliquos aries produceret artus
 Perseos an tauro freta pelleret adsurgente.
 hoc una caelum subit integer; haut reses ullo
 uiscere nascentis noua tauri deserit astra,
 quippe huius flammis aurigae sidus inhaeret,
 1295 nec tamen hunc totum sustollit taurus in aethram.
 aurigam salsis euoluunt fluctibus omnem
 surgentes gemini. tauro capra plantaque laeua
 adque haedi exsuperant, cum primum rursus ab undis
 cetosa in superum referuntur uiscera caelum,
 1300 nam cauda et cristae rigor arduus aera celsum
 tunc repetunt. diri cum sidera gurgite monstri
 uoluit praecipitis teres inclinatio mundi,
 eminus ingentem condit pars prima Booten.
 quattuor hic etenim signis surgentibus altum
 1305 uix penetrat pelagus neque summa totus ab aethra
 labitur Arcturus, manus olli quippe sinistra
 iuge manet celsisque super subducitur ursis.
 At cum iam pedibus repetit fluctus ophiuchus,
 ut genua Oceanus uasto procul aequore condat,
 1310 signum erit eoa geminos procedere parte.

1288 inuida ueri e inuidauerit V inuida uerit A 1292 haut
 (haud) reses ullo *Hauptius* cf. *Hermes* V p. 189 haudreseullo
 V haud rese ullo A 1293 uiscere *Hauptius* eodem loco uis-
 cera VA 1296 euoluunt V *sex septemue litterarum spatium*
uacuum habet A 1297 plantaque laeua V *leuaque planta* A
 1293 cetosa A caetosa V 1300 cauda *correxi* gauda V u. 1300
omittit A 1301 diri cum sidera gurgite monstri V *om.* A
 1302 teres inclinatio mundi V *om.* A 1303 ingentem condit
 pars V *om.* A 1305 uix V *Nec* A 1306 sinistra A *sinistrã*
 V 1308 at cum e Actum V *Ac tum* A 1309 ut genua
 oceanus V *Urgens oceanus* A 1310 eoa V *quattuor littera-*
rum spatium uacuum praebet A

- nec lateri pistrix cuiquam uicina uidetur,
sed iam tota super sustollitur: expuit atram
iam pelagus speciem nec adhuc tamen extima sorbet.
quid nunc nascentis suspectat nauita ponto
1315 agmina prima Padi caelo tum feruere aperto
uicinasque faces rutili manet Orionis?
curricula ut sollers uero mox indice discat
certa tenebrarum possitque fideliter astro
explorare notos et tuto carbasa ponto.
1320 credo, ni desit magnorum congrua cura,
prompta uia est ipso cognoscere talia semper
praeceptore Ioue et caelo tibi signa magistro
omnia ducentur. monet alta Iuppiter aethra
singula nos, facilis ueram dedit arbiter artem,
1325 ne tempestatum primordia caeca laterent.
Nonne uides, primum cum Phoebe in cornua surgit
tenuia et angusto lumen iacit ore per aethram
decedente die pronoque ab tramite solis,
promat ut ingressi sollers tibi tempora mensis?
1330 namque facem quarti sibimet profitebitur ignis, 5
corpora cum primum perfundens lumine nostra
in subiecta soli tenuem porrexerit umbram.

1312 sustollitur expuit *V* quattuordecim litterarum spatium
uacuum praebet *A* 1313 sorbet *Grotius* sorbent *V* sorbens
A 1314 nunc *Schraderi commentarius Berol. cf. Hermes XVI*
n. 122 n. 71 ne *VA* 1317 sollers *correxi* solers *V* soles *A* ||
uero *V* sueto *A* 1319 et e ut *VA* 1320 credo *V* crede
A || ni desit *V* undecim litterarum spatium uacuum habet *A* ||
magnorum *V* magnarum *A* || congrua *V* quinque litterarum
spatium uacuum praebet *A* 1321 prompta e prōta *V* pro
A || uia *V* septem litterarum spatium uacuum praebet *A* || est
V et *A* || cognoscere talia *V* cognosceret alia *A* 1322 prae-
ceptore *V* preci *A* || Ioue et caelo *V* undecim litterarum spa-
tium uacuum praebet *A* || tibi *V* de tibi *A* u. 1323—1334
omittit et pro eis undecim duodecimue linearum spatium uacuum
praebet *A* u. 1326 inscribitur *PROGNOSTICA apud Mo-*
relium cf. progr. Erfurt. a. 1882 p. I sq. 1329 ingressi
Grotius ingressis *V*

- ast orbis medii si caedat Cynthia formam,
 octauos ortus octauaque plaustra docebit.
- 1335 denique cum toto dea iam surrexerit ore, 10
 integer ut magni resplendeat ambitus orbis,
 effluxisse sibi medii iam tempora mensis
 monstrabit caelo. pleni cum rursus egena
 oris eat, tanto procedens lumine formae,
- 1340 inserit aeriis quantum dea nubibus ignis, 15
 esse senescentis sibimet dispendia mensis
 illa docet, quibus in rutili confinia fratris
 tertia uix mundo superest uia. cum minus autem
 umbrarum excludit, sunt tales quattuor ortus
- 1345 marcentis lunae, quales sub mense renato 20
 quattuor exsurgunt languentis luminis umbrae,
 adque his octonas includunt ordine luces.
 interiectionum numerum quoque nosse dierum
 prompta uia est: proprio semper dea proditur ore,
- 1350 scandat quanta polum, quotiens temone iuuenos 25
 strinxerit et quanto iam tramite liquerit undas.
- Ac decedentis postrema crepuscula noctis
 bis sex signa tibi, quae uersat signifer orbis,
 monstrabunt, cursu nam Phoebus singula mutat
- 1355 semper et alterno succedit in omnia lapsu, 30
 conficiens iter aetherium. nunc igneus istud

1333 ast *e* Astat *V* || caedat *scripsi* cf. *Hermes XVI p. 126 n. 83* cedat *V* 1334 octauos *v* octauus *Ve* 1335 dea iam surrexerit ore *V om. A* 1336 ut magni resplendeat ambitus orbis *V om. A* 1337 effluxisse *V* effluxis *A* || sibi medii iam tempora mensis *V om. A* 1338 monstrabit caelo pleni *v* monstrabit caelo spleni *V post XII litterarum spatium pleni A* Monstrabit caelos pleni *e* 1340 ignis *scripsi* ignes *VA e* ignem *Grotius cf. programma Erfurtense a. 1882 p. X* 1341 senescentis *V* senes contis *A* 1342 in rutili *V om. A* 1346 luminis *e* lumine *V* lumines *correxit A* 1347 his *V* bis *A* || octonas *V om. A* 1350 iuuenos *VA e* iugales *v cf. Hermes XVI p. 130 n. 91* 1355 succedit in omnia lapsu (lapsu) *V* *Ve om. A* 1356 iter aetherium nunc igneus *V om. A*

- astrum adolet flammis, alii nunc aurea Titan
lumina miscetur, uel cum deuexus in undas
labitur et rebus formam absumpsere tenebrae, •
1360 uel matutino redit incunabula linquens . 35
cum pelago et rebus suffudit luce colores.
sic diuersa diem comitantur sidera semper.
non ego nunc longo redeuntia sidera motu
in priscas memorem sedes, habet ista priorum
1365 pagina et incerta rerum ratione feruntur. 40
nam qui solem hiberna nouem putat aethere uolui,
ut lunae spatium redeat, uetus Harpalus, ipsam
ocius in sedes momentaque prisca reducit.
illius ad numeros prolixa decennia rursum
1370 adiecisse Meton Cecropea dicitur arte 45
inseuitque animis: tenuit rem Graecia sollers
protinus et longos inuentum misit in annos.
et primaeva Meton exordia sumpsit ab anno,
torreret rutilo cum Phoebus sidere cancrum,
1375 cingula cum ueheret pelagus procul Orionis 50
et cum caeruleo flagraret Sirius astro.
Hic est fons, unde et deduxit tempora lunae

1357 astrum *V* astr *A* || adolet flammis alii nunc aurea Titan *V om. A* 1361 suffudit *e* suffidit *V* infudit *A* 1362 diem *V* die *A* || comitantur *A* comittantur *V* 1364 memorem sedes *v* memore sedes *V* memoro sedes *A* memores edes *e* 1366 nam qui *I. Scaliger de emend. temp. II p. 73 sq. edit. II nãq. V* nanque *A* Nam quæ *e* || solem *e* solon *VA* || aethere *e* aethrae *V* aethera *A* || uolui *A* uului *V* 1367 lunae *A* luna *V* 1368 momentaque *A* momenta quae *V* 1369 prolixa *e* *omitunt VA* || decennia *V* decentia *A* 1370 Cecropea *e* *correxit V* Cecoprea *A* 1371 inseuitque *Schraderi commentarius Ber. inseditque VA u. 1373 in margine habet V; hoc loco omittit, post u. 1374 praebet haec: exordia sumpsit ab anno A* 1373 et *V* sed *e* || primaeva Meton *v* primeuam ton *V* primeuaton *e* 1374 torreret *e* torret *VA* 1376 caeruleo *e* caerulea *V* ceruleo *A* 1377 hic est fons *scripsi cf. Hermes XIII p. 360 n. 41 hoc ut fontē V hoc et fontem A* || unde *e* undae *VA* || deduxit *Grotius et duxit VA*

- nauita, quom longum facili rate curreret aequor,
 et quom ruris amans telluri farra parenti
 1380 crederet: ingenti petat haec indagine semper 55
 seu qui uela salo, seu qui dat semina terrae.
 nec mora discendi, breuis hic labor et breue tempus
 poscitur, innumeros habet autem industria fructus.
 utilitas te certa manet, praenosceret motus
 1385 si libet aërios et tempestatibus ipsis 60
 edere principium. te primum sponte procellis
 arcebis rapidis, te rursum principe fluctus
 uitabunt alii, si certis singula signis
 tempora discernas. nam mundi cardine uerso
 1390 ut stata raucisoni redit indignatio ponti. 65
 saepe etenim quamquam tranquillae noctis amictu
 mitia protenti requiescant terga profundi.
 doctus securam subducit ab aequore classem
 nauita et actaea retinet statione phaselum,
 1395 cum matutinae praesensit signa procellae. 70
 namque alias caelo cum tertia lumina Phoebus
 exserit, ille sali furit implacabilis horror,
 adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum.
 crebro quinta dehinc lux commouet Amphitriten,
 1400 saepe inopina mali clades ruit. omnia certis 75
 indiciis tibi luna dabit, seu lucis utrimque
 caesa facem, seu cum teretem concrescit in orbem.
 sol quoque uenturas aperit tibi saepe procellas,
 sidera producens et cum sale sidera condit.
 1405 Nec minus ex aliis aderit cognoscere motus 80

1378 quom *scripsi* quo *VA* 1379 et quom *scripsi* Et-
 quora *V* Et quot *A* Aequora *e* || ruris *e* raris *V* aris *A* || farra
V fama *A* 1381 seu qui dat *e* seuo quid at *V* seuo quid
 at *A* 1382 hic *v* huc *VAe* 1384 praenosceret *V* praenos-
 sere *A* 1387 rapidis *VAe* rabidis *v* 1388 signis *Ae* ignis
V 1393 aequore *Ae* aequorē *V* 1396 alias *v* alia *VAe*
 1401 utrimque *V* utrūque *A* 1402 caesa *A* Cessa *V* || con-
 crescit *A* concressit *V*

- aequoris et magnos caeli callere tumultus,
 quos det certa dies, qui longi tempore mensis
 astrorumque uice et mundi ratione trahantur.
 aeris inmadidi quiddam tellure creatum
- 1410 spiramenta uomunt. uis hoc cum fudit in auras 85
 uenarum, occulte patulo praetexitur agro
 insubiectum oculis terramque supernatat omnem:
 uuida materies, quam cum calor ignicomantum
 hausit stellarum, superas subducit in auras
- 1415 et concreta diu conpingit nubila mundo. 90
 si minor haec madidi substantia caespite ab imo
 subrigitur, tenues nebulae caligine fusa
 tenduntur caelo. uis autem siccior olli
 cum fuit, in celeres dissoluitur undique uentos
- 1420 uicinumque sibi flabris dominantibus ultro 95
 aera propellit. si maior protinus umor
 consurrexit humo, pluuias quoque nubila fundunt
 et pluuiis late calor est pater. hic super imbres
 exprimit et ductum feruentis ab obice mundi
- 1425 respuit umorem. si moles magna utriusque 100
 occurset sibimet uelut obuia comminus agri,
 compulsu aereo fragor intonat amplaque late
 murmura discurrunt pariter crepitantibus auris.
 hic inflictus item diuersorumque per aethram
- 1430 saepe superne furens inlisis fulgoris ignes 105

1407 quos *V* quid *A* || qui *Grotius* quid *VA* || tempore
Grotius tempora *VA* 1408 trahantur *A* tractantur *V* de
uersibus 1409—1432 cf. *Hermes XVI* p. 128 n. 90 u. 1409
omittunt VA 1409 inmadidi *e* immadidum *v* 1410 fudit *V* fundit
A 1412 insubiectum *V* in subiectum *A* || supernatat *v* super
 notat *VA* supernotat *e* 1413 uuida *N. Heinsius* *Vulta V*
Multa A Multaq; e 1417 nebulae *A* nubule *V* 1419 dis-
 soluitur *A* dissoluit *V* 1422 humo *A* umo *V* 1424 et
 ductum *Schaubachius* et ducta *VA e* || ab *Schaubachius* ut *VA e*
 1426 sibimet *A* simet *V* 1427 compulsu *correxi* compulsu *A*
 compulsu *V* 1430 inlisis *V* illiso *A* illiso *e* || fulgoris (*ex*
fulgoris mutauit A) *VA e* fulgoris *v* cf. *progr. Erfurt. a. 1882*
p. XIII

- excludit rutili totamque uolantibus aethram
 praestringit flammis et caelum sulfure odorat.
 omnibus his genetrix tellus et caespite ab imo
 ducuntur superi motus. ipsa ignea mundi
 1435 lumina, flammigero Phoebus temone coruscans 110
 et quae noctiuagos attollit Luna iuuenos,
 his peperere malis exordia. namque deorum
 mouit humum cum forte calor, laxata repente
 spiramenta soli uenas procul altaque pandunt
 1440 uiscera telluri. bibit imum terra calorem 115
 desuper et madidum tepefactus caespes anhelat.
 aeris hos motus rabiemque uolubilis undae,
 flabra procellarum, mundani tramitis iras,
 praesentire decet. cape sollers singula mente
 1445 praeceptisque uirum sitientia pectora pande. 120
 Cynthia cum primum caelo noua cornua promit,
 cautus utrimque deam circumspice, namque reuectae
 nequaquam semper similis lux inbuit ortum,
 sed species diuersa trahit uarioque notatur
 1450 formarum. primi cum surgit luminis igne, 125
 tertia cum rutilat, cum maior sideris aethram
 scandit et aerias quarta face luminat oras,
 ingredientis erit plene tibi nuntia mensis.
 haec castigato si tertia fulserit ortu,
 1455 pura sit ut foedis ab sordibus, adfore dicet 130
 clara serena diu. tenui surrexerit autem
 si face et ignito suppinxerit ora rubore,
 turbida certantes conuerrent aequora cauri.
 luminis ista dehinc si crassior adque retunsis

1432 sulfure *A* sulphore *V* sufure *e* 1434 motus *v* metus
VA e 1435 flammigero *e* flamigero *VA* 1436 iuuenos
VA e iugales *v* 1437 peperere *e* perere *VA* || deorum *VA e*
 deorsum *v* cf. *Hermes XVI p. 131 n. 92* 1442 rabiemque
V rabieque *A* 1453 erit plene *e* eritq. lene *VA* 1454 fulserit
V fulxerit *A* 1458 conuerrent *V* conuertent *V* || cauri *v*
 chauri *VA e*

- 1460 cornibus ingreditur, si quarti sideris ortu 135
 percussi tenuem protendat corporis umbram,
 imbribus aut zephyris hebetabitur, arguet ultro
 flabra noti aut pluuias. nam crassus desuper aer
 cornua caeca premit, notus uuidus aera cogit.
- 1465 tertia si rursus protollat Cynthia cursus, 140
 sic subrecta faces et acumina tenta coruscans,
 ut nec curua quasi declinet cornua nec se
 fusa supinato diducat lumine in auras:
 occiduo zephyrum praedicet surgere mundo
- 1470 aut Libyae de parte notum. sin quattuor autem 145
 Cynthia curriculis caelum subit adque coruscis
 cornibus inmodice prostantibus exserit ignes,
 uis prolixa salum ciet, ocius omnia cauri
 marmora conuoluent, fera uerrent flabra profundum.
- 1475 istius in borean quod se sustollit acumen, 150
 si curuum specie uelut adnuat, adfore caelo
 saeua procellosi praedicet flabra aquilonis.
 namque hoc urgeri sese adserit hocque grauari,
 si luna alta tuens docet inclinariet alta.
- 1480 indice rursus eo ueniet notus, hanc ubi partem 155
 pone supinari conspexeris inque reclinem
 sponte habitum pandi, nam subrigat auster acumen
 inferiore plaga. si lunam tertius ortus
 proferat adque deae conuoluat circulus oras

1460 ortu *v* ortum *VAe* 1461 percussi tenuem *Grotius*
 percussi ut tenuem *VAe* 1468 lumine in auras *A* luminen-
 inauras *V* lumen in auras *ev* *cf. Hermes XVI p. 131 n. 93*

1470 Libyae *A* lybiae *V* 1472 prostantibus *v* prosstantibus
V prostrantibus *Ae* || exserit *Grotius* suserit *V* usserit *cor-*
rexit A 1473 uis *Grotius* uix *VA* || cauri *v* chauri *VAe*
 1474 fera *A* ferra *V* || uerrent *V* uertent *A* 1476 specie *A*
 speciae *V* || adnuat *correxi* anuat *V* annuat *A* || adfore *e* afore
V affore *A* 1479 si luna alta tuens *scripsi cf. Hermes XIII*
p. 363 n. 46 Sūma alte tuendo *V* Summa alte tuendo *Ae* *hunc*
uersum omittit v

- 1485 suffusus rutilo, mox tempestate sonora 160
 spumosum late pelagus canescere cernes.
 maior et haec rauci uersabit gurgitis undas,
 ipsa quoque inmodice si uultum luna rubescat.
 Contemplator item, seu plenum luminis orbem
- 1490 Cynthia distendit, seu cum teres ambitus olli 165
 caeditur et mediae uelut indiga lucis utrimque
 sustinet obductae sibimet dispendia formae,
 cornua prima replens et cornua fessa dehiscens.
 induit ac qualem procedens ore colorem,
- 1495 hunc perpende oculis, ipso monitore dierum 170
 signa tene ac totum discerne in tempora mensem.
 non unum deprehensa diem tibi signa loquuntur
 nec uulgo in cunctis adsunt praecepta diebus,
 sed quae signa nouo dederit nox tertia motu
- 1500 quartaue, sustollat medios dum Cynthia uultus, 175
 durabunt caelo. medio quae edixerit ore
 ignis in plenos, hinc in dispendia rursus
 altera prouisae signantur tempora lunae.
 illa dehinc, donec germani luminis ignis
- 1505 accedat Phoebe, mensis postrema notabunt. 180
 hoc, quod protento uehit ingens mundus inani,
 aera nomen habet; quod spirat caespite tellus,
 nubila dicuntur. caelum super aula deorum
 axe adamanteo conuoluitur. hic sua certis
- 1510 sunt loca numinibus. borealis uerticis altum 185

1490 cum *V* tum *A* cf. *Hermes XVI p. 132 n. 94*
 1491 caeditur *V* ceditur *A* || indiga *A* indica *V* 1493
 fessa *VA* fissa *Grotius* 1494 induit ac qualem *A* Induit
 ae . . . .
 † et aequalem *V* 1495 hunc *Grotius qui idem hanc coniecit*
 hanc *correxit V* hinc *A* 1497 deprehensa *VAe* deprensa
v cf. Luc. Mueller de re metr. p. 253 1499 nox *v* mox *VAe*
 1500 dum *A* du *V* 1502 ignis *Ae* ignes *V* 1505 Phoebe
Ve Phoebos *A* Phoebae *v cf. progr. Erfurt. a. 1882 p. XII sq.*
 1506 uehit *V* uelut *A* 1508 caelum *V* celsum *A* 1509 axe
 adamanteo *Schraderi commentarius Berol. Hauptius (Hermes*
VII p. 13) axea denteo VA

regia Saturni. qua siccior annus anhelat
aestatis rutilo, calida stat Iuppiter aethra.
inmodicus terram qua desuper ignis adurit,
Gradiuo incolitur. brumalis pulsus habenas
1515 qua Solis redigit, pulchro Venus optinet astro. 190
ast ubi demerso latet ater circulus orbe,
cessit Mercurio locus umbrifer. his super amplas
quinque tenens zonas certo uia feruida Soli
limite decurrit. tum Lunam nubila propter,
1520 exhalantis humi qua spiramenta madescunt, 195
ima uehant caeli. lux it dum fusa frequenter
desuper in nubes, rutilantis lampada lunae
pascitur umore et uarias dea lumine formas
exprimit inserto. sic crebro denique Phoebe
1525 nubibus ambiri, cum subsint nubila lunae, 200
creditur. hanc quotiens includere circulus ergo
spectatur, proprio succedunt ordine signa:
ille alias trino. conuoluit tramite lunam
et geminus plerumque meat, solet unicus idem
1530 cingere. si simplex circumuersabitur orbem, 205
signa procellarum certissima, signa sereni
praeferebat; abruptus subito praenuntiat euros.
marcescens tenui sensim caligine et aethra
digestus patula docet undis adfore pacem.

1511 anhelat e hanelat V anhelat A 1513 terram v terra
VA e 1515 optinet V opprimet A 1516 ast ubi demerso
V om. A || ater V om. A 1517 cessit Mercurio V om. A ||
umbrifer VA imbrifer e cf. *Hermes XVI p. 133 n. 95* || his e
hi V hic A 1518 quinque tenens v quinque tenet (? V) Ve
om. A 1519 tum lunam *Grotius* cum luna V om. A || nubila
e inubila V om. A || propter V om. A 1520 exhalantis V
exhallantis A 1521 lux it dum fusa *Grotius* luxit dum (?)
frustra V luxit (*trium litterarum spatium uacuum*) frustra A
1525 ambiri cum subsint V ambicum (*duarum litterarum
spatium uacuum*) subsint A 1528 alias trino V ab austrino
A 1530 orbem VA e orbis v cf. *Hermes XVI p. 133 n. 96*
1532 abruptus v abruptos V abruptos A e 1533 marcescens
e marcens VA || tenui v tenuis VA e

- 1535 si duo se lunae circumfudere, repente 210
 maxima uis pontum, uis uerret maxima terras
 maioresque dehinc agitabunt stagna procellae,
 si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem;
 et magis inmodica formidine saeuiet auster,
- 1540 zonarum taeter fuerit si tractus in aethra. 215
 denique disrumpant si sese cingula lunae,
 ultima tempestas ruet imi gurgitis aestum.
 Solis quin etiam, solis tibi cura uidendi
 sit potior, solem melius praeuisa sequuntur
- 1545 astrorumque duci monstrata tenacius haerent, 220
 siue ille occiduas uergat decliuis in undas
 seu se luciferis reparabilis exserat oris.
 istius ingentes radii caliginis atrum
 et nebulosarum tractus piceos tenebrarum
- 1550 lumine disiciunt, cum per chaos umbriferum uis 225
 flammea peruasit. cum se per noctis amictus
 inserit aerae fulgor facis, ille calore
 pigra mouet, stimulat rutilis torpentia flammis.
 Sol sopita animat, Sol dura obstacula primus
- 1555 curru adamanteo reserat pater. efflua Phoebus 230
 igne inhibet, Phoebus radiis densata relaxat.
 at cum flammigeri cedit uis inclita solis,
 lucis egens, crassaeque deus latet obice nubis,
 et caelo et pelago magnos ait adfore motus.
- 1560 non hic, cum primos educet gurgite uultus, 235
 ceu picturato diuersos ore colores
 proferat. haut etenim tali tibi sole reuecto

uersus 1543 inscribitur SOL VAe 1545 astrorumque *A*
 Austrorumque *V* || tenacius *e* tenauus *V* te nauus *A* || haerent
V haerens *A* 1550 disiciunt *scripsi* dificiunt *Grotius* dis-
 piciunt *V* despiciunt *A* difficuit *e* cf. *progr. Erfurt. a. 1882*
p. XII 1551 se per *Grotius* semper *VAe* 1552 calore
V calori *A* 1553 stimulat *Grotius* simulat *V* simul at *A*
 1544 animat *A* animet *V* 1556 relaxat *A* relixit *V* 1560 primos
 educet *v* primo seducet *Ve* primo subducet *A* 1562 sole
 reuecto *V* sydere uecto *A*

- mitia iam caeli fas expectare serena.
 et si tranquillo conuexa cucurrerit astro
 1565 indideritque facem ponto deus integer, ora 240
 nube carens purusque comas et splendidus orbe,
 conuenit eoae faciem praesumere lucis.
 sed non ora cauo similis medioque recedens
 orbe quasi uel si radios discingitur ultro,
 1570 figat ut australem porrecto sidere partem 245
 aut borean rigidi iaculetur luminis igne,
 et uento et pluuiis reparata in luce carebit.
 Denique per flammam procul adque incendia Solis,
 ipsa dei cedunt blandi si lumina, sollers
 1575 tende oculos, certa hoc ducentur signo magistro. 250
 et ne sanguineus late rubor inbuat ora,
 qualia protractu uaga nubila saepe rubescunt,
 aut ne labenti piceus color abdat amictu
 lampada, quaere diu. si taetro crassior orbe est,
 1580 uuescet pluuiis tellus inflataque celsas 255
 aggere deuicto superabunt flumina ripas.
 ignea si fulgor percurrit plurimus ora,
 flamina crebra salis quatient uada, flamina terras
 conuerrent omnis et duri flabra aquilonis
 1585 siluarumque comas et celsa cacumina flectent. 260

1564 astro *Grotius* austro *V* astro (*deleuit A*) austro *A*
 1565 facem *A* face *V* || ora *VA* ara *e* atra *v* 1566 comas
N. Heinsius coma *VAe* || orbe *VAe* orbem *F. Matthiae*
 1567 faciem *V* facem *A* 1571 aut *VAe* ac *Grotius* || iaculetur
V iaculentur *A* || igne *V* *post duarum litterarum spatium ua-*
cuum ne *A* 1572 in *VA* *deleuit Grotius* 1573 solis *v* solers
VAe 1574 sollers *v* solis *VAe* 1575 magistro *V* sinistro *A*
 1577 protractu *e* protactu *V* pro (*quinque litterarum spatium*
uacuum) tactu *A* || saepe *V* om. *A* 1578 labenti *e* libenti
V liuenti (?) *A* || abdat *V* abdit *A* 1579 quaere *V* qua ore
A || taetro *e* retro *VA* 1580 uuescet *V* Versetur *A* || inflata-
 que celsas *V* om. *A* || *hic finitur Aratus V u. 1582—1749*
leguntur post descriptionem orbis terrae A || 1583 flamina *v* flu-
 mina *A* Elamina *e* || flamina scripsi cf. *Hermes XVI p. 133 n.*
 97 flumina *A e*

uis simul amborum si uultum solis oberret,
cuncta noti quatient, imbres procul arua rigabunt.

- Ecce alias primo nascentis solis in ortu
uel cum praecipites pelago deus inserit ignes,
- 1590 ut coeunt radii nebuloso! cetera quippe 265
pars Hyperioniae rutilat facis hicque comarum
uis confusa micans mundo sua lumina praestat.
hic globus ater item liuentia nubila cogit.
non numquam crasso nebularum tectus amictu
- 1595 in conuexa redit, tum caelo rursus aperto, 270
cum ruit, opposita uultum caligine condit:
omnibus his signis in terram defluit imber
plurimus. interdum tenuis praeuertere nubes
uisa deum. haec celeri si praesurrexerit ortu
- 1600 ipseque pone sequens radiorum luce carere 275
cernatur, nimbis ingentibus arua madebunt.
at matutini si Phoebum litoris acta
maiolem solito produxerit adque per aethram
marcenti similis defluerit extimus orbis
- 1605 adque dehinc scandens minuatur iubar igniferum sol, 280
pura serena aderunt. namque olli gurgitis aer
crassior inmodicum surgens diffuderat orbem
et iam se tenero sustollens tramite caeli
oblitum iusti iubar attrahat. hic quoque, magnis
- 1610 cum madefacta dies sub tempestatibus horret, 285

1587 cuncta noti quatient imbres e } iacca (sic!) nocti
quaties indes A 1593 item e iter A || nubila e correxit A 1599 si
v om. A e || praesurrexerit e pressus surrexerit A || ortu Grotius
ortum A e 1601 cernatur v Letatur A Certatur e 1602 Phoebum
litoris Grotius Phoebum in littoris A 1603 adque (atque
e) per e ad ap A 1605 adque dehinc scripsi cf. progr. Erfurt.
a. 1882 p. XI sq. abcade hic A Alta dehinc e || iubar e uiuat
A || igniferum e igniparum correxit A 1606 serena v
secene A serene e || olli e orri A 1607 inmodicum (immodi-
cum) Grotius ī modicum A || surgens v om. A e || diffuderat v
correxit A diffunderat e 1608 se Grotius si A e 1609 oblitum
e Oblitum A 1610 dies Grotius die A

- pallidus ora cadens promittit pura serena.
 displosis etenim per apertam nubibus aethram
 ora laboranti similis languentia pallet
 et disiectarum moles late nebularum
 1615 indicat exuti faciem clarescere mundi. 290
 quin nascente die uenturos conuenit imbres
 noscere, cum proni procul ad confinia caeli
 deferri piceo spectaris nubila tractu.
 et cum declinant radii se partem in utramque
 1620 lucis in occasu, nox ut serat algida rores, 295
 imber erit. puras si Phoebus condat habenas
 et Calpetano tranquillum gurgite lumen
 tinguat et inlapsum nubes ignita sequatur,
 noxque diesque dehinc uenturi rursus Eoi
 1625 nimborum expertes et tempestatibus atris 300
 durabunt. sed cum radiis marcentibus ardor
 languet et in tenui tenduntur acumine frustra
 Phoebei crines, nimbos aget atra procella.
 talis et obducti cernetur forma diei,
 1630 qualem fraternos subtexens luna iugales 305
 lucem hebetat: subit haec superi sacra lumina solis
 inferior mediaeque interstans lampadis orbe

1611 cadens *e* calens *A* || pura *e* para *A* 1612 displosis
e diplosis *A* || etenim *e* sed enim *A* 1614 disiectarum *e* dis-
 sectarum *A* 1615 exuti *e* et uti *A* || clarescere *e* calor
 ascere *A* 1616 quin *v* Cum *A* Qui *e* 1617 noscere *e*
om. *A* 1618 deferri *v om.* *A* De feri *e* || spectaris *e* spectantis
A 1620 occasu *e* hoc casu *A* 1621 puras *e* primas *A* ||
 condat *Grotius* condit *A* 1623 tinguat *e* tingat *A* || inlapsum
correxi illapsum *Schraderi commentarius Berol.* in lapsum *A* in
 lapfu *e* 1624 noxque *e* Nanque *A* 1625 expertes *e* et *ptes*
A cf. Hermes XIII p. 359 n. 37 et XV p. 182 n. 51 1626 cum
e dum *A* 1627 languet *e* langueat *A* || in *v om.* *A e* || tenui
e tenuat *A* 1630 fraternos *e* nox fratrem *A* 1631 hebetat
v habitat A e 1632 inferior *e* inferius *A* || interstans *v* uter
 trans *A* inter stans *e*

- arcet flammigeræ radium facis. haut tibi rursum,
 cum matutinos molitur lucifer ortus,
- 1635 ebria sanguineae subuoluant uellera nubes; 310
 namque grauis caelo fundetur protinus imber.
- Nec si sole procul rutila inter stagna morante
 emineant radii, radios quoque crassior umbra
 contegat, ille dies pluuiis uentoque carebit.
- 1640 quin erit imber item, si solem circulus ater 315
 ambiat exortum. maior se denique nimbus
 urgebit caelo, maior sola perluet imber,
 circumfusa adeo si cingula nescia solui
 seruarint taetrae speciem torpentia molis.
- 1645 saepe etiam Phoebos nubes percussa rubescit 320
 et meditata dei formam procul igne recepto
 concipit effigiem, simulato luminis orbe.
 id qua parte poli spectaueris, adfore ab ipsa
 parte tene uentos. tamen haec, tamen omnia semper
- 1650 decedente die melius uentura docebunt. 325
- Conuenit hic etiam paruum praesepe notare.
 id nubi nomen, quae cancro obuoluitur alto,
 Graecia docta dedit. duo propter denique asellos
 suspice, quorum alius septem uicina trioni
- 1655 astra adolet, tepidum procul alter spectat in austrum. 330
 in medio quod nube quasi concrescit adacta,

1633 arcet *e om.* *A* || flammigeræ *v* flamiger *A* flammigere
e || radium *e* aera dium *A* || haut *Grotius* aut *A e* || tibi rursum
e abi rusfum *A* 1635 ebria sanguineae *v* Et nasan ganea
A Ebria sanguinea *e* 1636 fundetur *e* fundo cur *A* 1637 rutila
 inter *e* rutilantis *A* || stagna *e* anga *A* || morante (*correxit A*)
A e 1638 radios *e* radio *A* || crassior *e* rasiior *A* 1640 erit
e nent *A* 1641 exortum *e* exortam *A* 1643 adeo *e* dea
A || si cingula *e* sic ingula *A* 1644 seruarint *scripsi cf. Hermes*
XIII p. 361 n. 42 item Schraderi commentarius Berol. seruarent
A e || taetrae (tetre) *e* ta eo *A* 1646 dei *e* die *A* || igne *e* ore
A 1648 qua *e* qd *A* || spectaueris *e* pectaberis *A* || adfore *e*
 affore *A* *u.* 1651 *inscribitur* Aselli *A e* 1651 praesepe *v*
 prerepe *A* presepe *e* 1652 quae *e* q *A* 1655 tepidum *e*
 termum *A* 1656 concrescit *e* concessit *A*

- id praesepe uocant. porro hoc praesepe repente
 si sese ex oculis procul auferat, ardeat autem
 congruus aeriis late rubor ignis asellis,
- 1660 nequaquam tenues agitabunt stagna procellae. 335
 at si sideribus similis lux duret et illi
 taetra sit effigies, cadet altis nubibus imber
 lenior et parco mox tellus rore madebit.
 sed boreae si parte trucis uelut indiga iustae
- 1665 stella facis lento marcescere cernitur igne, 340
 et procul alterius iuba late flagrat aselli,
 protinus Aethiopum surget conuallibus auster.
 at regione noti si lucem stella senescat,
 saeuus Riphaeis aquilo crepitabit ab oris.
- 1670 Quin et terrenis cape rebus certa frequenter 345
 signa procellarum. nam cum traxere tumorem
 aequora prolixum, cum litora curua resultant
 sponte procul neque caeruleus colliditur aestus,
 aut cum proceris uertex in montibus ultro
- 1675 perstrepit aerium, uentos instare docebunt. 350
 Et cum parua fulix trepido petit arua uolatu,
 stagna sinens, longasque iterat clangore querelas,
 indicat insanis freta mox canescere uentis.
 denique cum caelo tenduntur pura serena,
- 1680 saeuitura polo sunt flamina, primus in ipsa 355
 mox picturati cum uertit pectoris artus

1657 id e in A 1658 auferat *Grotius* aufert A auferri
 e auferet v 1662 cadet e ruet A 1663 parco e pars eo A || rore
 madebit e rorem adebit A 1664 iustae v iuste Ae 1666
 alterius e agitenus A 1668 at e A A 1669 Riphaeis e
 Ripheisa (*deleuit* A) Rhipheis A || crepitabit e trepidabit A
 u. 1670 *inscribitur* Venti Ae 1671 cum traxere tumorem e
 contraxe humor A 1673 caeruleus v ceruleas A ceruleus e
 1675 uentos e uentus A 1677 clangore e langore A 1679
 serena e sereno A 1680 saeuitura v Seruit ura A Serui-
 tura e 1681 picturati e picea rati A || cum uertit *scripsi*
cf. Hermes XIII p. 361 n. 43 conuertit Ae

sturnus edax, premat ut tenues uis obuia plumas
et ne post tergum pateat penetrabilis euro.

Latipedemque anatem cernes excedere ponto
1685 saepius et summa nebulas se tendere rupe, 360
iamque super latices florum uolitare senectam
stellarumque comas rumpi procul, aethere celso
decidere in terras, rutilarum spargere crines
flammarum et longos a tergo ducere tractus:

1690 inde etiam uentos mox adfore praemonet usus. 365

Quodsi diuersis se passim partibus ignes
excutiant, uerret pelagus sine fine modoque
turba procellarum, si duri limite ab euri,
si regione noti, si lenis parte fauoni

1695 aut de Bistonio mundi procul axe coruscat. 370

Si repetant ueterem ranae per stagna querelam,
uellera si caelo uolitent, si discolor Iris
demittat gemino se fornice, circulus albam

1700 si crepitent uolucres, si gurgite saepius alto 375
pectora mersentur, si crebro garrula hirundo
stagna adeat, rutilae cum sunt primordia lucis;

si matutinas ululae dant carmine uoces,
improba si cornix caput altis inserit undis,

1705 flumine terga rigans, si saeuit gutture rauco, 380
plurimus abruptis fundetur nubibus imber.

Imber erit, latis cum bucula naribus auras
concipit, et late pluuiis sola cuncta natabunt,

1682 tenues *e* tenus *A*   1683 post tergum *e* postergam
A   1684 Latipedemque *v* Lata pedemque *A* Latipedem quae
e || excedere *e* exedere *A*   1685 se tendere *e* ascendere *A*
1686 senectam *e* senetiam *A*   1690 usus *e* arui *A*   1692
uerret *e* uertet *A*   1693 euri *e* eari *A*   1694 fauonii *cor-*
rexit A fauonii *e*   1696 repetant *N. Heinsius cf. praef. p. XIX*
repetunt *A e*   1701 hirundo *e* irundo *A*   1702 stagna adeat
e si (*quinque litterarum spatium uacuum*) adeat *A* || sunt *Gro-*
tius sint *A*   1703 ululae dant *e* hululae dent *A*   1707
bucula *e* buccula *A*

- cum proprias sollers sedes formica relinquet.
- 1710 oua cauis ecfert penetralibus, aspera quippe 385
 tempestas gelidusque dies et frigidus aether;
 inserit internis terrarum sedibus aestus.
 pectora cum curuo purgat gallinula rostro,
 agmine cum denso circumuolitare uidetur
- 1715 graculus et tenui cum stridunt gutture corui; 390
 cum procera salum repetit clangore frequenti
 ardea, cum paruae defigunt spicula muscae
 et si nocturnis ardentibus undique testis
 concrescant fungi, si flammis emicet ignis
- 1720 effluus aut lucis substantia langueat ultro: 395
 conuenit instantes praenoscere protinus imbres.
 denique cum patulum torrens Vulcanus ahenum
 scintillas flamma circumlabente relinquit;
 si notus humentis Libyco ciet aethere nubes
- 1725 siue imum ad montem nebularum crassus amictus 400
 tendatur, summo nudentur uertice saxa;
 et qua pontus item freta per distenta quiescit,
 nubila si longo se procumbentia tractu
 diffundunt: caelo et Thetidi terrisque supinis
- 1730 pax aderit, nusquam mundo ruet effluus imber. 405
 Sed cum tranquillo tenduntur clara serena
 sub Ioue, uenturae praenoscere signa procellae

1710 oua v Quaque A Qua e || ecfert scripsi cf. *Hermes XIII p. 362 n. 44* effert A haec fert e 1712 sedibus A reditus e cf. *Hermes XV p. 182 n. 52* 1715 graculus e Gracchulus A 1716 clangore e langore A 1717 ardea e Ardua A 1719 concrescant *Grotius* Concrescunt A 1721 conuenit e Cum uento A || protinus e proxim (*del. A*) protinus A || imbres e imber A 1722 torrens v torret Ae || ahenum v ah (*del. A*) ahenum A aenum e 1724 humentis e humentes A 1725 siue imum *Grotius* si nimum A || amictus e amictu A 1728 procumbentia e copum bretia A 1729 caelo et Thetidi A caelo Thetidi *Grotius* cf. *Hermes XVI p. 134 n. 98* 1730 pax aderit nusquam e pando anus quam A post u. 1730 lineam uacuum habet A 1731 clara *Schraderi commentarius Berol.* castra A || serena e sereno A 1732 sub Ioue uenturae e subia uenentur A

- conuenit ac rursum, cum perfurit aeris horror,
 inspice, quam referant terris pelagoque quietem.
- 1735 inter prima tamen paruum praesepe notatur, 410
 arduus excelso quod cancer cardine uoluit.
 hoc, cum concretus tenuari coeperit aer,
 discutit inpositae late sibi molis amictum.
 namque sereniferi patet hoc in flabra aquilonis
- 1740 comminus et primo purgatur flamine uenti 415
 tempore. tum proprium modulatur noctua carmen,
 tum uespertinum cornix longaeua resultat,
 tum corui crepitant et ouantes gutture rauco
 agmina crebra uocant, tum nota cubilia laeti
- 1745 succedunt pariter, tum pinnis corpora plaudunt. 420
 Tunc et Strymonias circumuolitare repente
 suspicies per aperta grues, ubi mitior annus
 sponte procellosum disiecerit aera caelo.
 tunc quoque, cum stellis hebes est lux omnibus ultro
- 1750 nubila nec crassos circumduxere meatus, 425
 ut iubar occulerent flagrantibus obuia flammis,
 nec caligo inhibet rutilantis lampados ignis,
 orbe nec expleto sacra sidera luna retundit,
 sed iam sponte sua stellarum lumina marcent:
- 1755 conuenit hibernae praenosceri dura procellae. 430
 nubila si caelo consistere, nubila ferri
 sique superfundi sibimet suspexeris ultro,

1734 referant *e* refrenent *A* 1735 paruum *e* prauum *A* ||
 praesepe *v* praespecta *A e* 1737 hoc *e* hac *A* 1738 molis *v*
 mollis *A e* 1740 comminus (cominus) *Grotius*. Cum minus
A || purgatur *e* purgantur *A* 1741 tum *L* cum *A* || proprium
Grotius propior *A* proprio *L* *u.* 1743 *om.* *A* 1743 ouantes
L ouantia *e* 1744 tum *Le* uel *A* 1745 pinnis *A* pennis *L*
 1746 Strymonias *Le* Strymonia *A* 1747 aperta *A* arta *L*
 1751 occulerent flagrantibus *A* occurrent fragrantibus *L* 1752
 ignis *L* ignes *A* 1753 sacra sidera *Le* saes sydera *A* || re-
 tundit *L* recundit *A* 1754 stellarum *Le* stellas ut *A* 1755
 dura *A* signa *L* 1757 suspexeris *L v* suspexerit *A e*

- gramina si carpit semesa petacius anser,
 si nocturna tibi cornix canit, hesperus aethra
 1760 cum redit, innumero si cantu graculus instat, 435
 si matutino fringuilla resultat ab ore,
 si fugiunt uolucres raptim freta turbida Nerei,
 orchilos infestus si floricomis hymenaeis
 ima petit terrae, si denique paruus eritheus
 1765 succedit trepide scruposae concaua rupis, 440
 Cecropias si pastus apes uicinus ob ipsa
 castra inhibet florumque simul libamina maestae
 proxima decerpunt, si Threiciae per aperta
 sponte grues trepidant nec sese audacibus aethrae
 1770 committunt pinnis, ut longos saepe uolatus 445
 formauere super, si soluit aranea casses,
 tenuia si toto uehit auster licia caelo:
 mox tempestates et nubila taetra cientur.
 Quid maiora canam? cinis en, cinis ipse, repente
 1775 cum coit, albenti nix terras uestit amictu. 450
 nix operit terras, rutilis ubi lumina prunis
 summa rubent errantque breui caligine crassae
 interius nebulae et denso iam fomes in igni
 marcescit penitus. pluuios mox arguet austros,
 1780 induit inmodicis cum semet floribus ilex. 455
 indiga nam suci ligno natura rigenti est
 et cum flore nouo, cum brachia glande grauantur,

1758 gramina *A* tramina *L* || semesa petacius *v* se mens
 apetat ius *A* semensa petacius *L* *e* || anser *A* anfer *L* 1760
 innumero *v* in numero *A* *e* innumeres *L* || graculus *e* gracchu-
 lus *A* gragulus *L* 1761 fringuilla *e* pinguilla *A* frinquilla *L*
 1762 raptim *A* rapti *L* || Nerei *L* *e* Nesei *A* 1763 hymenaeis
e hymineis *A* 1764 petit *e* pete *A* 1765 trepide *scripsi*
cf. progr. Erfurt. a. 1882 p. XII trepidae *A* *e* || scruposae *e*
 sa ruposae *A* || rupis *e* puppis *A* 1769 grues *A* graues *L* ||
 audacibus *L* audacius *A* || aethrae *L* *e* aethra *A* 1770 pinnis
A pennis *L* || longos *v* longus *A* *e* longos *L* || uolatus *A* uolatur
L 1772 licia *e* litia *A* 1774 cinis en cinis *Grotius* cinis
 cinis *A* 1776 prunis *e* primis *A* 1777 breui *e* breues *A* || cras-
 sae *Grotius* crassa *A*

- uuentis caeli sibi nutrimenta latenter
 sponte operata docet. quin et lentiscus amara
 1785 indicium est pluuiis. ter fetum concipit arbos 460
 terque nouos genetrix fructus alit ipsaque trino
 flore renidescens tria tempora prodit arandi.
 ter prorumpentis scillae teres erigitur. flos
 sulcandique solum ter monstrat tempus adesse.
 1790 Sic et crabronum rauca agmina si uolitare 465
 fine sub autumnii conspexeris aethere longo,
 iam uespertinus primo cum commouet ortus
 uergilias pelago, dices instare procellas.
 sique sues lentae, si lanae sedula nutrix,
 1795 si capra dumosis errans in saltibus ultro 470
 in Venerem pergat, quippe ollis uuidus aer
 excitat internum per uiscera mota furorem:
 et tempestates et nubila protinus atra
 adfore praecipies. quin et gaudebit arator
 1800 quique solum iustis uersabit mensibus anni, 475
 plebe gruum prima, gaudebit tardus arator
 agmine pigrarum: sic quadam lege deorum
 his comes est imber. pecudes si denique terram
 lanigeras fodiant, caput at tendatur in arcton,
 1805 cum madidus *primum* per marmora turbida condit 480
 pleiadas occasus, cum brumae in frigora cedit
 frugifer autumnus, ruet aethra concitus imber.
 at ne perruptis terrarum dorsa lacunis
 infodiant pecudes, si uasto uiscera hiatu

1783 uuentis e huuentis A   1785 ter fetum (foetum e) e
 terre cum A   1786 trino e trinos A   1787 renidescens e
 reniscunt A   1788 teres e tener A   1790 uolitare e uoli-
 tasse A   1794 si lanae e syllanae A   1796 uuidus e hu-
 uidus A   1799 praecipies v percipies A   praecipites e || quin
 et e qui nec A || gaudebit e gaudebis A   1800 iustis v iusti
 A e   1802 sic v si A e || deorum e dearum A   1803 terram e
 terra A   1804 at *Grotius* aut A || arcton v arcum A   arctum e
 1805 *primum addidi cf. Hermes XVI p. 123 n. 72 om. A e*
 1806 Pleiadas A   pliadas e   1808 at ne v Anne A   An ne e

1810	discutiant terrae, ueniet uis aethere toto dira procellarum, nix omnis uestiet agros, nix herbas laedet teneras, nix uret aristas. at si contigerit plures ardere cometas, inualidas segetes torrebit siccior aer.	485
1815	nam quae prorumpunt naturae legibus ultro spiramenta soli, si iustus defuit humor, arida, per caelum surgentia, desuper aethrae ignescunt flammis mundique impulsa calore excutiunt stellas et crebro crine rubescunt.	490
1820	Contemplator item: si longo plurima ponto agmina festinant uolucrum solidamque frequentes succedunt terram, sterilis desaeuiet aestus ac sitient agri. nam qua circumflua tellus adluitur pelago, coquit altas siccior aer	495
1825	caespitis arentis uenas citiusque calorem sentit humus succincta salo. fuga protinus ergo est auium in terras; pauet, has ut uiderit, aestus agricola et sicco iam deflet mergite culmos. sed si tum modico producant agmina ab undis	500
1830	nec trepido passim uersent conuexa uolatu, laetitia est duris pastoribus, adfore parcos praesumunt imbres. sic in contraria semper uota hominis agimur nostrique cupidine fructus poscimus alterius dispendia. denique et ipsa	505
1835	sollers natura et rerum genitabilis ordo	510

1810 discutiant *v* Disijciant *A* Diffutiant *e* 1812 herbas
e herbas *A* 1813 ardere *v* ardore *A e* 1815 prorumpunt
e perrumpunt *A* 1818 ignescunt *e* ignescent *A* 1822 suc-
cedunt *e* succēdunt *A* || aestus *e* aestas *A* 1823 ac sitient *e*
assicient *A* 1824 siccior *e* sicior *A* 1825 uenas *A* uentis
e cf. Hermes XVI p. 134 n. 99 1826 succincta *Grotius* sic
cincta *A* 1827 est *e* Festa *A* || has *Schraderi commentarius*
Berol. hos *A* 1828 deflet *e* deflēt *A* 1829 si tum modico
v si imodico *A* si modico *e* || ab undis *e* abundas *A* 1831
parcos *e* sarcos *A* 1834 poscimus *e* Poscimur *A*

- certa suis studiis adfixit signa futuri.
 namque et ouis cupido si gramina tondeat ore,
 insaturata cibi, decerpens latius agros,
 pastor id indicium pluuiialis frigoris edet.
- 1840 et si persultans aries lasciuius herbas 515
 adpetat aut sese sustollant saltibus haedi
 uel si iuge gregi cupiant haerere nec usquam
 matribus abscedant et si sine fine modoque
 pabula delibent, cum tutas uesper adire
- 1845 conpellat caulas, monstrabunt adfore nimbos. 520
 Bubus arator item trahit atrae signa procellae,
 lambere si lingua prima hos uestigia forte
 uiderit aut dextrum prosternere corpus in armum,
 uel si prolixis auras mugitibus implent,
- 1850 pascua linquentes uix uespere. dat capra moti 525
 rursum signa poli, cum spinis ilicis atrae
 multa inhiat. docet haec eadem sus horrida caeno,
 gurgitis inluuie si saepius inuoluatur.
- Martius ipse lupus uillarum proxima oberrans
- 1855 adfectansque locos hominum lectumque laremque 530
 sponte petens crasso consurgere nubila caelo
 praemonet. id parui cum stridunt denique mures,
 cum gestire solo, cum ludere forte uidentur,
 portendunt tibimet; canis id praesentiat, ultro
- 1860 tellurem fodiens. tamen haec, tamen omnia rerum 535
 adfore uel primo nimbos mox sole docebunt,

1836 certa suis *e* certas uis *A* 1837 ouis *e* uis *A* 1838
 insaturata cibi *e* insatus atacibus *A* 1839 id *v* et *A om. e*
 1841 adpetat *Grotius* appetit *A* 1843 abscedant *v* ascen-
 dant *A* abscedant *e* 1844 uesper adire *v* uespera dire *A e*
 1845 conpellat (*Compellat*) *e* *Compellas* *A* || nimbos *e* enim bos
A 1847 lingua *v* linguam *A e* 1848 aut *e* ad *A* || in
 armum *e* ina pinum *A* 1851 spinis *v* pinis *A* pinnis *e* 1852
 caeno *e* cena *A* 1854 lupus *e* lusus *A* 1856 petens *v*
 potens *A e* 1859 id praesentiat ultro *scripsi ef. Hermes XIII*
p. 362 n. 45 idi rentia adultis *A* id praesentia ultro *e*

INDEX

NOMINVM ET RERVM MEMORABILIVM.

- aequor 781
aequora 1699
aerea saecula 340
aerium 1675
aestus 1822. 1827
aetas argento deformis 318
Aethiopes 1667
Agenoreum ostrum 345
Alcides 382. 890
Alcyone 580
ales *cygnus* 633. 691. 692. 959
    coruus 901 Jouis 1008. 1105
Alpinus gurgis 784
Amphitrite 702. 1399
Amphitryoniades 178
anas 1684
Andromeda 460. 465. 471. 520.
    538. 557. 563. 769. 956. 958.
    1156. 1194. 1278.
anguis 148 *ophiuchi* 235. 241.
    243. 1088 *hydra* 1005
anguitenens 227. 1218
anser 1758
Anubis 283
Aones agri 66 pastores 497/98
Aonius Helicon 489
apes 1766
Aphidnae 372
Apollo 622
aqua 841
aquarius 648. 827. 1049. 1261.
    1273
aquila 1009. 1258
aquilo 96. 116. 201. 401. 563.
    711. 950. 989. 995. 1477.
    1584. 1669. 1739
ara 847. 859. 863. 885. 1259.
    1284
aranea 1771
Aratus 173
Arcadicus tyrannus 258
Arctophylax 257
arctos 149. 200. 358. 391. 772.
    1804 utraque 138 arctoe
    101. 693
Arcturus 270. 852. 1091. 1132.
    1306
arcus 672. 985. 1148. 1216 *bis*.
    1218
ardea 1717
Argo 756. 765. 982. 1126.
    1247. 1250
Ariadnaea corona 247
Ariadnaeum caput 198
aries 59. 508. 522. 774. 1002.
    1050. 1284. 1290
aries 1840
armiger Jouis 694
arquitenens 684. 1048
Ascraeae ualles 500
aselli 1653. 1659. 1666
asini 385
Assyrius fucus 346
Astraeus 279

- Atlanteum aequor 1076
 Atlanteus pontus 915
 Atlantides 604
 Atlas 574
 Attica uirgo 1046
 aues 1827
 aurea mala 180 saecula 294
   saecula 328/7
 auriga 421. 436. 437. 953.
   1235. 1242. 1294. 1296
 aurigator 405
 auritus 751
 Auson uox 102/3
 Ausonii priores 782
 auster 715. 772. 846. 852. 872.
   957. 962. 978. 986. 1081.
   1158. 1482. 1539. 1655. 1667.
   1772. 1779
 australes umbrae 719
 australia flabra 824
 australis pars 1570
 axis 62. 86. 121. 165. 255.
   367. 526. 558. 650. 703.
   734. 787. 870. 873. 952.
   974. 977. 989. 1012. 1160.
   1509. 1695

 Bacchus 197
 balteus *Andromedae* 521 Ori-
   onis 723. 1004 *uia lactea*
   945
 Bambycii pisces 541/42. 646/45
 Bassarides 627
 Bellona 333
 Bistonius axis 1695
 Bootes 257. 273. 352. 849.
   1131. 1303
 boreale caelum 964
 borealia flamina 951
 borealis uertex 1510
 boreas 435. 549. 686. 719.
   771. 871. 873. 957. 1159.
   1475. 1571. 1664
 boues 1846
 bucula 1707

 Callisto 254
 Calpetana uada 1024
 Calpetanus gurges 1622
 camenae 72
 cancer 379 *bis*. 389. 893. 964.
   977. 1031. 1046. 1077. 1088
   bis. 1104. 1374. 1652. 1736
 canis 726. 749. 981. 1112.
   1231
 canis 1859
 capra 408. 414. 1236. 1297.
 capra 1795. 1850
 capricornus 56. 649. 652. 662.
   707. 823. 979. 1031. 1048.
   1244. 1252. 1260
 cardo 97. 121. 133. 255. 540.
   558. 653. 722. 771. 824.
   853. 1133. 1228
 Caria 455
 Cassiepia 450. 565. 1202
 Castor 373
 cauri 109. 1458. 1473
 Cecropea *prima syllaba cor-*
   repta 1370
 Cecropea ars 1370
 Cecropiae apes 1766
 Cecropii agri 66
 Cecropium bellum 373
 Celaeno 580
 Centaurea moles 983
 Centaurus 874. 894. 1151. 1214.
   1264. 1270
 Cepheis dextra 641
 Cepheus 440. 441. 687. 1161.
   1165. 1198. 1227
 Ceres 284. 398
 cetos 770
 cetosa uiscera 1299
 chaos 21. 1550
 Charon 211
 chelae 250. 388. 525. 1007.
   1047. 1128. 1142. 1146. 1188
 chelys 618. 632
 Chii *priore syllaba correpta*
   251. 1136

- Chimaera 490
Chios 1180
Chium monstrum 251 signum
1136
Cilix capricornus 1252
cingula *Arcturi* 271 *Andro-*
medae 464/65. 520 *Cephei*
1199 *lunae* 1541 *Orionis*
1375 *piscium* 806 *solis* 1643
cinis 1774 *bis*
circulus 275. 543. 650. 718.
947. 961. 965. 977. 990.
1059. 1484. 1516. 1526.
1640. 1698
Cirra 76
clauus 807
Cnidius 102 senex 53
Cocytus 210
comae stellarum 1687
cometae 594. 1813
cornipes *equus* 475. 485. 506.
645 *centaurus* 883. 1266
sagittarius 843
cornix 1704. 1742. 1759
corona 199. 247. 1080. 1083.
1150. 1211
corui 1715. 1743
coruus 900. 1005
crabrones 1790
crater 899. 1005. 1123
Cresia 129
Creta 108
Cretaeum pecus 407
Curetes 112
cygneum caput 635
cygnus 636. 1153. 1258
Cyllenaea lyra 1116
Cynosura 122. 124. 136. 685.
Cynosuris ursa 443. 509
Cynthia 1333. 1446. 1465.
1471. 1490. 1500

defixae *stellae* 929
delphinus (*delphis*) 700. 1117.
1260

deltoton 528
Dercetis 541
Deucalioneus ortus 218/17
Dictaea rupes 113
Dis 95. 210
Doris 1207
draco 140. 147. 160. 169. 201.
449 *Herculis* 193

Electra 580. 583. 587
eoa lux 1567 pars 1310
eoum altum 914 fretum 1115/16
eous fluctus 875 mundus 1079/80
Oceanus 1141. 1220/21
Eous 166. 1624
eous *prima syllaba producta*
914. 1310. 1567 *prima syl-*
laba correpta 166. 875. 1079.
1115. 1141. 1220. 1624
ephebus 550. 647. 832. 838
Epidaurea sedes 207
equinus latex 497
equus (*ecus*) 472. 485. 503.
511. 545. 643. 959. 1009.
1154. 1262
Erebus 30. 95. 214.
Erichthonius 410
Eridanus 783. 795. 803. 1102.
1120. 1168
Erigone 962. 1113
eritheus 1764
eurus 878 *bis*. 1532. 1683. 1693
expers cum genetiuo et abla-
tiuo 1625

fauonius 1694
fera 1215
fera flabra 1474
florum senecta 1686
fluctigenum monstrum 1158
flumen 776. 780
formica 1709
frigus pluuiiale 1839
fringuilla 1761
fulgoris *pro fulguris* 871. 1430

- fulgur 871
fulix 1676
fungi 1719
fusi parcarum 208
- gallinula 1713
geminae formae uiscera 879/80
gemini 369. 411. 902. 952.
1050. 1297. 1310
Gnosia lux 196
graculus 1715. 1760
Gradius 1514
Graecia 556. 944. 1371. 1653
Graium nomen 527
grues 1747. 1769. 1801
gubernaculum 767
- Hadriaci fluctus 784
haedi 416. 1236. 1298
haedi 1841
Harpalus 1367
Helice 122. 124. 144. 158. 260.
379. 413
Helicon 76 489. 499
Hesperides 180
hesperus 1759
Hippocrene (Hippucrene) 496.
1010
Hippolytus 209
hirundo 1701
huic *bisyllabum* 734
hyades 434
hydra 381. 891. 1111. 1123.
1134. 1212
Hyperionia fax 1591
Hyperionii ignes 55
Hyperionius limes 715/14 Sol
396
- Iasides 441
Iasonia Argo 756 puppis 808
Idaea Troia 585
Idaeus puer 980
ignis 1691. 1719
ilex 1780. 1851
- imago 172
imber 862. 1423. 1462. 1587.
1597. 1616. 1621. 1636. 1640.
1642. 1662. 1706. 1707. 1721.
1730. 1803. 1807. 1832
innixus 205
Iris 1697
Isis 282
Iuno 380
Iuppiter 1. 2 *bis*. 3 *bis*. 4 *cf*.
5—66 65. 110. 121. 189.
278. 377. 408. 629. 791.
795. 812. 868. 1008. 1105.
1322. 1323. 1512. 1732
iugales 975. 1630
Iustitia 317
iuuenci 1350. 1436
- lac 942
Lacedaemonii 372
lampada 1522
lanae nutrix 1794
lanatum pecus 535
laniger 515. 545
lanigerae pecudes 1804/3
Laomedontiades ephebus 7647
latex equinus 497
Latonia uirgo 1171 *sqer*
Lenaeus 386
lentiscus 1784
leo 392. 395. 894. 964. 966.
1046. 1103
lepus 747. 753. 809. 821. 981.
1111. 1233
Lernaeus gurgus 381
Libethra 628
libra 59
Libya 1470
Libycus aether 1724
licia 1772
lucis substantia 1720
luna 229. 452. 514. 1345.
1377. 1436. 1479. 1483. 1488.
1503. 1519. 1525. 1528. 1535.
1541. 1630. 1753.

- lupus 1854
 Lyaeus 70
 Lycaeus 105
 Lycaonia ursa 1230
 Lycaoniae choreae 143 ursae
 118
 Lycaonius axis 952
 Lycia Chimaera 490
 lyra 634. 1116. 1139. 1227

 Maia 581
 mala Hesperidum 180
 Mars 372
 Martius lupus 1854
 Mercurialis lyra 1227
 Mercurius 619. 1517
 Merope 581. 598
 Meton 1370. 1373
 Minoa corona 1080
 Minthes 582
 mures 1857
 musa 66. 625. 928 musae 625
 muscae 1717
 mystica rupes 491

 nebulae 1417. 1594. 1614 *pru-*
narum 1778
 nix 55
 Neptunus 213. 701
 Nereia pistrix 775
 Nereus 308. 1762
 Nilus 796
 nimbus 1601. 1628. 1641. 1845.
 1861
 nix 1775. 1776. 1811. 1812
his
 nixus 202. 631 genibus 1107
 in genu 1138 pede 1221
 noctua 1741
 nodus caelestis 556
 notialia nubila 551
 notus 96. 536. 651. 660. 661.
 716. 772. 864. 976. 995.
 1319. 1463. 1464. 1470. 1480.
 1587. 1664. 1668. 1694. 1724.

 Nox 854 865 *bis*
 nubila 1415. 1508. 1577. 1593.
 1618. 1728. 1756 *bis*. 1773.
 1798. 1856
 nutrix lanae 1794

 Oceanus 93. 166. 417. 431.
 504. 589. 759. 851. 905. 906.
 1030. 1055. 1062. 1071. 1094.
 1110. 1141. 1153. 1167. 1200.
 1221. 1234. 1270. 1309 *uter-*
que 1080
 Oenopion 1183
 olor 692
 olor 1118
 Olympus 59. 78. 90. 114. 130.
 190. 356. 643. 713. 843.
 1863
 ophiuchus 205. 226. 237. 960.
 1007. 1087. 1219. 1308
 orbis 171. 479. 517. 587. 705.
 791. 1042. 1053. 1353. 1489.
 1530. 1538. 1569. 1579. 1604.
 1607. 1647
 orchilos 1763
 Orion 249. 526. 584. 687. 721.
 748. 801. 1004. 1100. 1170.
 1187. 1193. 1232. 1316. 1375
 Orpheus 623
 ouis 1837

 Padus 1169. 1315
 Pallas 1018
 Pangaeum antrum 623
 Panope 1207
 Panuasis 175
 parcae 208
 Parnaseum adytum 71
 Parnaseus Phoebus 620
 pecudes 1803. 1809
 pelagi pestis 1162
 Pelion 888
 Pelusiacum litus 282
 Perseus 561. 569. 954. 1246
 1248. 1286. 1291

- Phaethon 785
 Phaethontides 793
 Pharius Nilus 796
 Phoebe 516. 1326. 1505. 1524
 Phoebei crines 1628
 Phoebeia lumina 938
 Phoebus 223. 321. 620. 653.
 792. 986. 997. 1097. 1354.
 1374. 1396. 1435. 1555. 1556.
 1602. 1621. 1645
 Phrixium pecus 1283
 Phrygius ephebus 838
 pisces 541. 543. 547. 645.
 646. 774. 802. 1050. 1081.
 1271. 1280 *bis*
 piscis *borealis* 557
 piscis in pistrim conuersus
 825 austri incola 1081 per
 austrum 1273 notius 826. 829
 pistris 809. 825. 981. 1195
 pistris 775. 805. 1311
 plaustra 103. 104. 143. 1230
 plaustra 1020. 1334
 plaustrum 261
 pleiades 568. 626. 704. 1806
 pluuias 1422. 1423. 1463. 1572.
 1639. 1785
 pluuias frigus 1839
 Poenus Atlas 574
 polus 60. 62. 93. 119. 220.
 283. 402. 409. 441. 443.
 459. 590. 720. 849. 859.
 910. 917. 970. 1237. 1263.
 1648. 1851
 poplite succiduus 194
 praeda agrestis 887 siluarum
 1214
 praesepe 1651. 1657 *bis*. 1735
 praesepia 387
 procacia flabra 699
 procella 123. 856. 1386. 1395.
 1403. 1443. 1531. 1537. 1628.
 1660. 1671. 1693. 1732. 1755.
 1793. 1811. 1846
 procellosa fluentia 418
 procellosus aer 1748
 procyon 902. 1112. 1254
 prunae 1776
 pulsus aestiuus 973/74 brumalis
 654/55. 1514
 puppis 808. 1125. 1133
 quasi *altera syllaba producta*
 555. 567. 1467. 1656
 ranae 1696
 Riphæae orae 1669
 Romuleum carmen 717
 sagitta 689. 1117. 1258
 sagitta (*sagittarius*) 669. 985.
 sagittifer 672
 sagittiger 842. 1226. 1245
 Saturnus 1511
 scilla 1788
 scorpios (*scorpius*) 239. 680.
 845. 882. 1047. 1146. 1166.
 1170. 1192. 1221
 septemtrio 1654
 septem uicina trioni 1654
 serena 1456. 1563. 1606. 1611.
 1679. 1731 serenum 1531
 serpens *Herculis* 183 *hydra*
 1267 *ophiuchi* 200. 236.
 1217. 1220
 siccior aer 1814. 1824
 Sidoniae carinae 136
 signifer 1034. 1038. 1042. 1053
 circulus 652/51. 719/18 orbis
 1353
 similis *cum genetiuo et datiuo*
 666
 Siriacus calor 285
 Sirius 733. 740. 741. 750. 754.
 821. 1124. 1234. 1376
 Sisyphæia *prima syllaba cor-*
repta 598
 Sisyphæia uincla 598
 sol 33. 396. 651. 661. 669.
 734. 918. 923. 972. 976. 989.

1051. 1053. 1240. 1328. 1366.
1403. 1515. 1518. 1543 *bis*.
1544. 1554 *bis*. 1557. 1562.
1573. 1586. 1588. 1605. 1631.
1637. 1640
Solenses numeri 64
sonipes 1121
Spartana suboles 370
spiramenta 1410. 1439. 1520.
1816
statim *priore syllaba producta*
398
Sterope 581
Strymoniae grues 1746/47
sturnus 1682
Styx 208
sulfur 1432
sues 1794 sus 1852

Tartesia terga 128
Taurus 65
taurus 422. 431. 434. 435. 439.
546. 720. 1003. 1050. 1291.
1293. 1295. 1297
Taygete 580
tempestas 1325. 1385. 1485.
1542. 1610. 1625. 1711. 1773.
1798
tenuia *trisyllabum* 468. 1327.
1772
Tethys 100. 1122. 1169
Themis 278
Thesides 211
Thespia pubes 501
Thesprotis terra 385
Thessala Argo 982 cumba 757
puppis 1133
Thetis 61. 1729
Thraecius aquilo 563
Threiciae grues 1768/69
Threicii aquilones 401
Threicius axis 692 boreas
770/71 cardo 653
Tiphys 345
Tirynthius 187
Titan 1357
Titanius 127. 1063
Tithoneo *prima syllaba cor-*
repta 1025
Tithoneum profundum 1025
Triccaem nomen 206
Troia 585
Troicus ephebus 550
Tyrii 124

uaga signa 63
Veneti agri 783
uentus 1419. 1572. 1639. 1649.
1675. 1678. 1690. 1740
Venus 1515. 1796
uergiliae 602. 615. 1793
uirginei artus 1127
uirgineum corpus 1282
uirgineus artus 936
uirgo 276. 473. 895. 1046.
1115
ululae 1703
umbrae 222. 1346 australes 719
uolucres 1700. 1762. 1821
ursa maior 355 Cynosuris 443.
509 *minor* 446. 1230 ursae
103. 104. 118. 1307
ut *locale* 141. 650. 803. 1067
Vulcanus 1722

zephyri 866. 1462. 1469
zona 930. 933. 944. 963. 993.
1015. 1518. 1540
-

	<i>M. 2</i>
Iurisprud. anteiust. reliquiae	
ed. <i>Huschke</i> . Editio IV.	6.75
— — — Indices ed. <i>Fabricius</i>	1.80
— — — Suppl. Bruchstücke a. Schriften	
röm. Juristen. Von <i>Huschke</i>	— .75
Iustiniani inst. ed. <i>Huschke</i>	1.—
— — — Novellae ed. <i>Zachariae</i> . 2 voll.	10.50
Iustinus ed. <i>Jeep</i> . Editio maior	2.70
— — — Editio minor	— .90
Iuvenalis ed. <i>Hermann</i>	— .45
Livius ed. <i>Weissenborn</i> . 6 voll.	6.—
Vol. I—III auch in Heften	— .60
Vol. I pars I lib. I—III	
— — — pars II lib. IV—VI	
Vol. II pars I lib. VII—X	
— — — pars II lib. XXI—XXIII	
Vol. III pars I lib. XXIV—XXVI	
Ferner einzeln: lib. I et II	— .45
Lucian ed. <i>Jacobitz</i> . 3 voll.	6.30
— — — Auch in 6 partes, à pars	
<i>Lucretius</i> ed. <i>Bernays</i>	1.50
<i>Lycophron</i> ed. <i>Kinkel</i>	1.80
<i>Lycurgus</i> ed. <i>Scheibe</i>	— .60
<i>Lydus</i> ed. <i>Wachsmuth</i>	2.70
<i>Lysias</i> ed. <i>Scheibe</i>	1.20
Macrobius ed. <i>Eyfsenhardt</i>	5.40
Manethon ed. <i>Koehly</i>	1.50
Martialis ed. <i>Schneidewin</i>	1.50
Martianus Capella ed. <i>Eyfsenhardt</i>	4.50
Maximus et Ammon. ed. <i>Ludwich</i>	1.80
Metrologici script. ed. <i>Hultsch</i> .	
2 voll.	5.10
Muretus op. <i>Frey</i> . Vol. I et II.	2.40
Nicephori opuscula historica ed.	
<i>de Boor</i>	3.30
Nicomachus ed. <i>Hoche</i>	1.80
Nonnus ed. <i>Koehly</i> . 2 voll.	4.50
— — — paraphrasis ed. <i>Scheindler</i>	4.50
Onosander ed. <i>Koehly</i>	1.20
Ovidii opera ed. <i>Merkel</i> . 3 voll.	2.90
— — — tristia	— .45
— — — fasti	— .60
— — — met. delectus ed. <i>Merkel</i>	— .60
Panegyrici latini XII ed. <i>Baehrens</i>	3.60
Pausanias ed. <i>Schubart</i> . 2 voll.	3.60
Persius ed. <i>Hermann</i>	— .30
Phaedrus ed. <i>Müller</i>	— .30
Philostratus ed. <i>Kayser</i> . 2 voll.	8.25
Pindarus ed. <i>Christ</i>	1.—
Plato ed. <i>Hermann</i> . 6 voll.	10.50
[Auch in 15 einzelnen Heften.]	
Plautus ed. <i>Fleckeisen</i> . Vol. I. II	2.70
— — — einzelne Stücke	— .45
Plini epistolae ed. <i>Keil</i>	1.20
— — — natur. historia ed. <i>Jan</i> . 6 voll.	13.20
Plinius et Gargilius Mart. ed. <i>Rose</i>	2.70
Plotinus ed. <i>Kirchhoff</i> . 2 voll.	6.—
Plutarchus ed. <i>Sintenis</i> . 5 voll.	8.40
[Auch in 14 einzelnen Heften.]	
— — — moralia ed. <i>Hercher</i> . Vol. I	1.80
Poetae latini min. ed. <i>Baehrens</i> .	
Vol. I—IV	11.20
Polemon ed. <i>Hinck</i>	1.—
Polyaenus ed. <i>Woelfflin</i>	4.50
Polybius ed. <i>Dindorf</i> . 4 voll.	11.70

	<i>M. 2</i>
Pomponii Melae de chorographia	
libri tres rec. <i>Frick</i>	1.20
Porphyrio ed. <i>Meyer</i>	4.20
Porphyrius ed. <i>Nauck</i>	1.80
Proclus ed. <i>Friedlein</i>	6.75
Propertius ed. <i>Müller</i>	— .60
Quintilian ed. <i>Bonnell</i> . 2 voll.	2.40
— — — lib. X ed. <i>Halm</i>	— .30
Quintus Smyrnaeus ed. <i>Koehly</i>	1.50
Rerum naturalium script. Graeci	
ed. <i>Keller</i> . Vol. I	2.70
Rhetores Graeci ed. <i>Spengel</i> . 3 voll.	9.—
Ruhnkenii elogium Hemsterhusii	
ed. <i>Frey</i>	— .45
Rutilius Namatianus ed. <i>Müller</i>	— .75
Sallustius ed. <i>Dietsch</i> . Ed. IV	— .45
Script. histor. Augustae . 2 voll.	5.10
Script. metrici Graeci ed. <i>Westphal</i> .	
Vol. I	2.70
Seneca ed. <i>Haase</i> . 3 voll.	7.80
— — — tragoediae ed. <i>Peiper et Richter</i>	4.50
Seneca rhetor ed. <i>Kieffling</i>	4.50
Simeo Sethus ed. <i>Langkavel</i>	1.80
Sophocles ed. <i>Dindorf</i> . Ed. V.	1.50
— — — einzelne Stücke	— .30
Soranus ed. <i>Rose</i>	4.80
Stadius ed. <i>Queck</i> . 2 voll.	3.60
— — — Vol. I <i>Silvae</i> ed. <i>Baehrens</i>	1.80
— — — Vol. II Fasc. I. <i>Achilleis</i> ed.	
<i>Kohlmann</i>	— .75
Stobaei florilegium ed. <i>Meineke</i> .	
4 voll.	9.60
Stobaei eclogae ed. <i>Meineke</i> . 2 voll.	6.—
Strabo ed. <i>Meineke</i> . 3 voll.	6.—
Suetonius ed. <i>Roth</i>	1.50
Tacitus ed. <i>Halm</i> . 2 voll.	2.40
— — — <i>Germania, Agricola et</i>	
<i>dialogus</i> ed. <i>Halm</i>	— .45
Terentius ed. <i>Fleckeisen</i>	1.20
Testamentum, novum, Graece ed.	
<i>Buttmann</i>	2.25
Themistius ed. <i>Spengel</i> . 2 voll.	6.—
Theodorus Prodromus ed. <i>Hercher</i>	— .50
Theon Smyrnaeus ed. <i>Hiller</i>	3.—
Theophrastus ed. <i>Wimmer</i> . 3 voll.	6.60
Theophrasti char. ed. <i>Fofs</i>	1.20
Thucydides ed. <i>Boehme</i> . 2 voll.	2.40
Tibullus ed. <i>Müller</i>	— .30
Ulpian ed. <i>Huschke</i> . Ed. II.	— .75
Valerius Flaccus ed. <i>Baehrens</i>	1.50
Valerius Maximus ed. <i>Halm</i>	3.75
Vegetius ed. <i>Lang</i>	3.—
Velleius Paterculus ed. <i>Haase</i>	— .60
— — — ed. <i>Halm</i>	1.—
Vergili opera ed. <i>Ribbeck</i>	1.35
— — — <i>Bucolica et Georgica</i>	— .45
— — — <i>Aeneis</i>	— .90
Xenophontis expeditio ed. <i>Hug</i>	— .75
— — — — — Ed. maior.	1.20
— — — — — ed. <i>Dindorf</i>	— .75
— — — — — historia Gr. ed. <i>Dindorf</i>	— .90
— — — — — institutio Cyri	— .90
— — — — — commentarii	— .45
— — — — — scripta minora	— .90
Zonaras ed. <i>Dindorf</i> . 6 voll.	19.50

Schul-Wörterbücher der klassischen Sprachen

im Verlage von

B. G. Teubner in Leipzig.

Griechisches Schulwörterbuch. 2 Bände. gr. Lex.-8. geh.

I. Griechisch-Deutsch. Von G. E. Benseler. 7. Aufl. Von G. Autenrieth. 1882. geh. 6 *M.* 75 *λ.*

II. Deutsch-Griechisch. Von K. Schenkl. 3. Aufl. 1878. geh. 9 *M.*

Lateinisches Schulwörterbuch. Von F. A. Heinichen.

2 Bde. gr. Lex.-8. geh.

I. Lateinisch-Deutsch. 4. Aufl. Von Dr. A. Draeger. 1881. 6 *M.*

II. Deutsch-Lateinisch. 3. Aufl. 1877. 5 *M.*

Spezial-Wörterbücher.

Wörterbuch zu den Homerischen Gedichten. Für den Schulgebrauch bearbeitet von Georg Autenrieth. Mit vielen Holzschnitten und drei Karten. Dritte umgearbeitete Aufl. gr. 8. 1881. geh. 3 *M.*

Wörterbuch zu Xenophon's Anabasis. Von F. Vollbrecht. Mit 75 Holzschnitten, 3 lith. Tafeln und 1 Karte. 4. Aufl. gr. 8. 1880. geh. 1 *M.* 80 *λ.*

Schulwörterbuch zu C. J. Cäsar mit besonderer Berücksichtigung der Phraseologie von Dr. H. Ebeling. Zweite Auflage, bearbeitet von Dr. A. Draeger, Director des Gymnasiums zu Aurich. gr. 8. geh. 1 *M.*

Wörterbuch zu den Lebensbeschreibungen des Cornelius Nepos. Für den Schulgebrauch herausgegeben von H. Haacke. 7. Aufl. 8. 1882. geh. 1 *M.* Mit dem Texte des Nepos 1 *M.* 20 *λ.*

Wörterbuch zu Ovid's Metamorphosen. Von J. Siebelis. Dritte Auflage, besorgt von Fr. Polle. gr. 8. 1879. geh. 2 *M.* 70 *λ.*

Wörterbuch zu den Fabeln des Phädrus. Für den Schulgebrauch herausgegeben von A. Schaubach. 2. Aufl. 8. 1877. geh. 60 *λ.* Mit dem Text des Phädrus 90 *λ.*

Wörterbuch zu Siebelis' tirocinium poeticum. Von A. Schaubach. 6. Aufl. gr. 8. 1882. geh. 45 *λ.*

1

✓
_____

1

